

Delrapport:

Enkätundersökning om förutsättningar för ett aktivt och hälsosamt åldrande för äldre 65+ i Östersunds kommun

Projekt Age-friendly cities and communities 2020-10-01

Innehåll

1. Sammanfattning.....	3
2. Bakgrund	8
3. Metod – enkätundersökning 65+	9
4. Resultat.....	10
4.1 Utemiljöer och parker.....	11
4.2 Transporter (kollektivtrafik/biltrafik).....	20
4.3 Bostäder.....	26
4.4 Social gemenskap och delaktighet	32
4.5 Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering).....	39
4.6 Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande.....	45
4.7 Kommunikation och information	51
4.8 Samhällsstöd och service.....	56
5. Hur kommer resultatet att användas?	64

Bilagor

Bilaga 1: Enkät 65+ - slutlig version

Bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor

Bilaga 3: Tabell - Förbättringar utemiljöer i det egna närområdet

Bilaga 4: Tabell - Förbättringar utemiljöer centrala Östersund

Bilaga 5: Tabell - Förbättringar busstrafik

Bilaga 6: Tabell - Förbättringar biltrafik

Bilaga 7: Tabell - Förutsättningar att kunna bo kvar vid försämrad hälsa eller ekonomi

Bilaga 8: Tabell - Förbättringar bostäder för äldre

Bilaga 9: Tabell - Förbättringar social gemenskap och aktiviteter.

Bilaga 10: Tabell - Förbättringar för att öka respekt/motverka åldersdiskriminering

Bilaga 11: Tabell - Förbättringar för att ta tillvara äldre som resurs i samhället

Bilaga 12: Tabell - Förbättringar kring kommunens kommunikation och information

Bilaga 13: Tabell - Förslag på vad som kan göra Östersunds kommun mer åldrandevänligt

1. Sammanfattning

Bakgrund

Östersunds kommun blev år 2019 medlem i WHO:s nätverk ”The WHO Global Network for Age-friendly cities and communities”. Nätverket syftar till att genom kunskaps- och erfarenhetsutbyte bidra till städer/samhällen som främjar ett aktivt och hälsosamt åldrande.

Som medlem ska man i samverkan med målgruppen (äldre) göra en nulägesanalys av hur de upplever 8 olika områden (utemiljöer, transporter, bostäder, social delaktighet, social inkludering, arbete/sysselsättning och medborgarinflytande, kommunikation och information samt samhällsstöd och service).

Nulägesanalysen ska därefter ligga till grund för en flerårig handlingsplan som ska förbättra några av dessa områden.

Metod

Som en del av nulägesanalysen har Östersunds kommun skickat ut en pappersenkät till 1 500 slumpmässigt utvalda äldre över 65 år. Motsvarande enkät publicerades även som webbenkät på kommunens hemsida.

Resultat

Totalt inkom 1 030 svar (915 via pappersenkät och 115 via webbenkät).

Undersökningen visade bland annat följande kopplat till respektive område:

Utemiljöer

En tydlig majoritet av dem som besvarat enkäten uppger att de **känner sig trygga i sitt närområde** och **tycker att det är ett område som är trivsamt att leva och åldras i** (95% tycker att det stämmer mycket eller ganska bra i båda fallen).

Mindre än hälften av de svarande (38%) tycker att det är lätt att ta sig fram på trottoarer och gångvägar i sitt närområde under både sommar- och vinterperioden. Närmare hälften (47%) svarar att det stämmer endast under barmarksperioden. 10% (106 av de svarande) upplever att det är otillgängligt hela året.

De saker som flest äldre tycker är angeläget att förbättra kring utemiljön i centrala Östersund är **Sandning/snöröjning, Sittplatser/bänkar, Offentliga toaletter** och **Nedskräpning (fler papperskorgar)**.

Flera personer lyfte även fram **Separerade gång- och cykelvägar** respektive **Separerade gång- och bilvägar** samt **Belysning**. Några önskade också att Stora torget ska bli mer levande och grönare och andra efterfrågade fler parkeringsplatser i centrala stan.

Transporter

De flesta som besvarat enkäten brukar i första hand förflytta sig genom att gå (67%) eller köra egen bil (68%). Det finns även många som cyklar (28%) eller åker buss (25%). Ofta använder man en kombination av flera olika transportmetoder.

Det är ungefär en tiondel (9%) av de svarande som använder busstrafik regelbundet, medan närmare hälften (47%) gör det vid enstaka tillfällen. Drygt 4 av 10 svarande (44%) uppger att de aldrig åker buss.

De två områden som flest äldre tycker behöver förbättras kopplat till busstrafiken är **bussresornas priser** och **informationen om bussresor**. Många har i kommentarer lyft fram att de tycker att äldre eller vissa grupper av äldre bör få åka gratis (t.ex. äldre som använder rollator). Andra föreslog att det ska vara gratis bussresor för äldre under lågtrafik (mitt på dagen).

När det gäller information om bussresor efterfrågar de svarande bland annat mer lättlästa tidtabeller vid busshållplatserna och man påtalar att alla inte har appar i mobiltelefonen.

Bland dem som kör bil efterfrågar de flesta förbättringar kopplat till parkeringssituationen. Man vill att det ska finnas **fler parkeringsplatser i centrala Östersund, att priserna för parkeringsplatser ska vara billigare/gratis samt att parkeringsautomaternas betalning förenklas och blir mer enhetligt**.

Bostäder

Av dem som besvarat enkäten bor en dryg tredjedel i bostadsrätt (37%), ytterligare en dryg tredjedel i villa/radhus/småhus (36%) och en fjärdedel i hyresrätt (24%).

Nästan alla svarande (96%) uppger att **de enkelt kan ta sig in och ut ur sin bostad**. För dem som har svårt att ta sig in och ut ur bostaden är det i de flesta fall för att de har svårt att gå i trappor och att det saknas en hiss.

På en fråga om vilka olika former av stöd kopplat till bostaden som de känner till är det 68% (700 personer) som känner till möjligheten att få olika hjälpmedel. 50% (515 personer) känner till RUT-tjänster och 40% (414 personer) vet att det går att söka bostadstillägg via Pensionsmyndigheten.

När det gäller olika former av anpassningar och stöd som kommunen erbjuder har 39% av de svarande (397 personer) kunskap om bostadsanpassning, 38% (397 personer) om servicetjänster och 31% (323 personer) om fixartjänster.

De två områden som flest äldre tycker behöver förbättras när det gäller bostäder är **bostädernas priser** och **tillgänglighet**.

Många lyfter fram att hyrorna är för höga i förhållande till pensionsnivåerna och att det behöver byggas billigare (mindre och enklare) bostäder. Priserna på de seniorbostäder som byggs idag bedöms för höga för att de ska vara ett alternativ att flytta till.

När det gäller tillgänglighet så efterfrågas anpassade lägenheter som är lättillgängliga för personer med olika funktionsnedsättningar.

Social gemenskap och delaktighet

En tydlig majoritet av dem som besvarat enkäten uppger att de kan delta i de sociala aktiviteter de önskar (91% har svarat att de stämmer mycket eller ganska bra). De har då blivit ombedda att bortse från situationen under corona-pandemin.

Ungefär hälften av de svarande (51%) uppger det finns **lokala mötesplatser** där de kan träffa andra i närområdet. En dryg femtedel (22%) tycker inte att det stämmer särskilt bra/allt. En fjärdedel (25%) svarar att de inte vet om det finns några sådana möteslokaler/anordnas aktiviteter i närområdet.

En majoritet av de svarande (59%) uppger att de aldrig känner sig **ofrivilligt ensamma**. Övriga uppger att de kan göra det i olika hög utsträckning: 11% (113 personer) uppger att de känner sig ofrivilligt ensamma någon eller några gånger i månaden, 4% (43 personer) uppger att de känner så flera gånger i veckan och 2% (21 personer) känner så varje dag.

De två områden som flest personer tycker behöver förbättras när det gäller social gemenskap och aktiviteter är **bättre information om vilka aktiviteter och evenemang som finns** och att **utveckla utbudet av aktiviteter**.

Flera svarande lyfter att det är viktigt att informationen om aktiviteter sprids på flera olika sätt eftersom alla äldre inte har tillgång till/kan använda datorer eller har råd att prenumerera på lokaltidningar. Olika alternativ som föreslås är att sprida viss information i dagstidningar, via lokalradio (P4 Jämtland), broschyrer eller regelbundna pappersutskick om lokala aktiviteter.

Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)

91% av dem som besvarat enkäten upplever att de alltid eller oftast blir bemötta med respekt. 5% svarar ibland och 3% svarar vet inte.

En majoritet av de svarande (65%) tycker att lokal media beskriver äldre på ett positivt sätt. En dryg tiondel (13%) tycker inte att äldre beskrivs på ett positivt sätt och en femtedel (20%) har inte någon uppfattning.

De två områden som flest personer tycker är angeläget att förbättra kring respekt och icke-diskriminering är att **lyssna på/involvera äldre inför beslut** och att **arbeta med åldersintegration, dvs. att undvika att se äldre som en homogen grupp och att särskilja dem i förhållande till andra åldersgrupper**.

Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande

Majoriteten av dem som besvarat enkäten (89%) är pensionärer på heltid, men några av dessa arbetar ändå extra som timvikarier ibland. Några av heltidspensionärerna har även uppgett andra former av sysselsättning (såsom frivilligarbete, anhörigvårdare, deltagare i forskningsprojekt etc.) 5% har uppgett att de är deltidspensionärer och 3% att de fortfarande är förvärvsarbetande. Några svarande är också egenföretagare.

7% av de svarande är engagerad i någon form av **frivilligt arbete/frivilligverksamhet** varje vecka och 2% flera gånger i veckan. Cirka en tiondel av de svarande deltar i någon form av frivilligt arbete minst en gång i månaden och ytterligare en dryg tiondel (13%) gör det några gånger per år. Majoriteten av de svarande (67%) är dock inte engagerad i någon form av frivilligt arbete.

På frågan om de som **inte** är engagerade i frivilligverksamhet skulle kunna tänka sig att göra det, svarar 10% (vilket motsvarar 99 personer) att de kan tänka sig det. Några efterfrågar information om vad man skulle kunna hjälpa till med/vilket behov som finns.

Endast en dryg tiondel av de svarande (11%) upplever att de har möjlighet att påverka de beslut som kommunen fattar. Övriga uppger antingen att de inte tycker att det stämmer särskilt bra (cirka 51%) eller att de inte vet om de kan göra det (37%).

Flest svarande tycker att man ska ta tillvara äldre som resurs i samhället genom att **lyssna och inhämta kunskap från äldre kring olika frågor innan det fattas beslut** och genom att **ge äldre bättre möjligheter att få arbeta eller göra en frivilliginsats**.

Kommunikation och information

Närmare hälften av dem som besvarat enkäten (46%) tycker att **kommunen erbjuder information på ett tillgängligt sätt**. En dryg femtedel (21%) upplever inte att informationen är särskilt tillgänglig och ungefär en tredjedel (29%) säger att de inte vet om informationen om kommunens verksamheter är tillgänglig.

En tydlig majoritet (76%) har uppgivit att de **använder internet**. Samtidigt är det en dryg femtedel (22%) som uppger att de inte gör det. Det finns också tydliga ålderskillnader i användandet av internet – 87% i åldersgruppen 65–74 år svarar att de använder internet, medan det i gruppen över 85 år endast är 34%. De som svarat att de inte brukar använda internet fick en följdfråga om orsaken till att de inte gör det. De vanligaste orsakerna är att man inte är intresserad, att man saknar kunskap eller tillgång till utrustning. Ofta förekom en kombination av dessa orsaker.

I enkäten ställdes en fråga om vilka former av **stöd för att använda telefoner och datorer** som de svarande känner till. Det var möjligt att ange flera olika svarsalternativ när man svarade på frågan. Av dem som besvarat frågan är det flest personer som känner till bibliotekets respektive pensionärsorganisationernas stöd. Många tar också hjälp av sina anhöriga (släktingar och vänner).

9% (vilket motsvarar 91 personer) känner till kommunens Digitala hemguide och 8% känner till SeniorNet. Drygt 5% känner inte till varken det stöd som biblioteket, pensionärsorganisationerna eller kommunens Digitala hemguide kan ge inom området. Enstaka personer uppger att de tar hjälp av olika leverantörer (Teliabutiken, Elgiganten, Alina).

Det som flest äldre lyft fram som viktigt att förbättra inom området information och kommunikation är att **erbjuda information på andra sätt än bara hemsidan eller i digital form**.

Många säger att det är viktigt att komma ihåg att alla inte har tillgång till datorer/smartphone eller internet och i många fall saknar anhöriga som kan hjälpa dem. Det innebär att kommunen inte kommer att kunna nå ut med information till alla medborgare den vägen.

Som alternativa informationskanaler föreslår man bland annat information via brev, tidningar, informationsträffar, Lokal-TV och Radio Jämtland.

Samhällsstöd och service

En majoritet av dem som besvarat enkäten (74%) tycker att det finns ett **tillräckligt serviceutbud i deras närområde**. Ungefär en fjärdedel tycker inte att det gör det (24% uppger att det inte stämmer särskilt bra/inte alls).

En majoritet av de svarande (77%) uppger också att de utan större problem **kan ta sig till service i närområdet genom att gå eller använda kollektivtrafik**. Samtidigt uppger en femtedel att de inte har den möjligheten (20% har svarat att det inte stämmer särskilt bra/inte stämmer alls).

Det är även en majoritet av de svarande (74%) som säger att de **vet var de ska vända sig för att ansöka om stöd, vård och omsorg**. Samtidigt är det en femtedel (21%) som uppger att de inte vet var de kan vända sig. De som har svarat "Vet inte" har kommenterat att det inte är aktuellt just nu men att de hoppas kunna ta reda på det om det skulle behövas.

Drygt hälften av de svarande (56%) uppger att de känner sig mycket eller ganska **trygga med att få hjälp från kommunen** om de behöver det. En dryg tiondel (14%) känner sig inte särskilt trygga med det och cirka en tredjedel (27%) uppger att de inte vet.

Enkäten avslutades med en öppen fråga om vad som kan göra Östersund mer åldrandevänligt och drygt 200 personer besvarade den. Många av svaren upprepade likvärdiga saker som har lyfts tidigare under de 8 delområdena. De områden som flest personer lyfte fram är viktiga för en åldrandevänlig kommun är **förbättringar i utemiljön, bättre äldreomsorg** i olika avseenden samt **bättre och billigare transporter** för att äldre ska kunna ta sig ut och vara aktiva.

Se även rapportens olika bilagor för att ta del av samtliga svar som lämnats.

2. Bakgrund

Östersunds kommun blev sommaren 2019 medlem i WHO:s nätverk ”The WHO Global Network for Age-friendly cities and communities”.

WHO:s nätverk “Age-friendly cities and communities” har initierats för att möta utvecklingen med en åldrande befolkning och snabb urbanisering på globala nivå. Nätverket vill stimulera medlemsstäderna till kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring hur man kan utforma äldrevänliga städer som skapar förutsättningar för ett aktivt och hälsosamt åldrande.

WHO har i samverkan med äldre medborgare runt om i världen identifierat åtta arbetsområden som bedöms viktiga för att skapa äldrevänliga städer och samhällen. Dessa områden är:

1. Utomhusmiljöer och byggnader
2. Transporter
3. Bostäder
4. Social delaktighet
5. Respekt och social tillhörighet
6. Medborgardeltagande, arbete och volontärinsatser
7. Kommunikation och information
8. Samhällsstöd och hälsovård

Medlemskapet i nätverket är kostnadsfritt, men som medlem åtar man sig att:

- Utveckla medborgarmedverkan
- Göra en nulägesanalys utifrån ovanstående 8 arbetsområden
- Ta fram en 3-årig kommunövergripande handlingsplan
- Identifiera utfallsmått för att följa utvecklingen av arbetet med AFCC
- Bidra med kunskaps- och erfarenhetsutbyte till övriga medlemmar i nätverket

Även om WHO:s nätverk har fokus på äldre har Östersunds kommun beslutat att arbetet med AFCC ska omfatta både äldre och personer med funktionsnedsättning, då de aktuella 8 arbetsområdena bedöms lika viktiga för båda målgrupperna. Fokus blir därmed att skapa en **åldrandevänlig** kommun, ur ett livsloppsperspektiv, snarare än en äldrevänlig kommun.

Kommunfullmäktige har gett kommunens nämnder och förvaltningar ett gemensamt uppdrag att påbörja arbetet med att göra Östersund till en mer åldrandevänlig kommun. Uppdraget kommer inledningsvis att genomföras som ett projekt under 2020–2022.

Projektet börjar med att kommunen gör en nulägesanalys av hur äldre och personer med funktionsnedsättningar upplever de nämnda åtta utvecklingsområdena idag. Flera olika insamlingsmetoder kommer att användas för att fånga medborgarnas perspektiv, t.ex. enkätundersökningar, fokusgruppsintervjuer, telefonintervjuer och öppna medborgardialoger.

I denna rapport redovisas resultatet av en enkätundersökning som genomförts våren 2020 riktat till äldre över 65 år i kommunen.

3. Metod – enkätundersökning 65+

I maj 2020 skickades en pappersenkät till 1 500 medborgare över 65 år i Östersunds kommun.

Enkäten innehöll drygt 50 frågor som baserades på en justerad version av de områden WHO lyft fram som särskilt viktiga för ett aktivt och hälsosamt åldrande:

1. Utemiljöer och parker
2. Transporter (kollektivtrafik/biltrafik)
3. Bostäder
4. Social gemenskap och delaktighet
5. Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)
6. Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande
7. Kommunikation och information
8. Samhällsstöd och service

Se bilaga 1: Enkät 65+ - slutlig version

Inför utskicket hämtades uppgifter om alla medborgare över 65 år i Östersunds kommun från befolkningsregistret (totalt drygt 13 700 personer). Medborgare som bor på särskilt boende togs bort ur listan, då undersökningen ville fånga hur äldre upplever Östersund som en åldrandevänlig kommun när det gäller dess allmänna miljöer.

Utdraget från befolkningsregistret delades upp i två åldersgrupper (ålder 65–79 år respektive 80 år och äldre). Därefter gjordes för varje åldersgrupp en uppdelning i 13 geografiska områden med utgångspunkt från kommunens nyckelkodområden. Inom varje grupp valdes slutligen var 9:e person till utskicket (totalt 1 500 medborgare).

Enkäten skickades per post tillsammans med ett portofritt svarskuvert. Det gavs även möjlighet att besvara enkäten via webben, på kommunens hemsida.

Även de medborgare över 65 år i kommunen som **inte** fått pappersenkäten fick möjlighet att besvara webbenkäten, något som marknadsfördes via nyhetsutskick, mail till de lokala pensionärsorganisationerna och P4 Jämtland.

4. Resultat

Totalt besvarades enkäten av 1 030 personer, varav 915 via pappersenkät och 115 via webbenkät. Av dessa var 578 kvinnor, 448 män och 4 icke-binära personer.

Åldersfördelningen hos de svarande var följande:

Åldersgrupp	Antal	Andel
65–69 år	278	27%
70–74 år	297	29%
75–79 år	233	23%
80–84 år	130	13%
85–89 år	66	6%
90 år eller äldre	26	3%
Totalsumma	1030	100%

I nedanstående tabell redovisas antalet svarande utifrån olika geografiska områden.

Geografiskt område	Antal
Annat = Okänt	8
Brunflo (inkl. glesbygd)	102
Centrala stan (omfattar området från Fältjägargränd vid Östersunds sjukhus till Grängsgatan/Stuguvägen samt från Strandgatan till Litsvägen/Genvägen vid Mittuniversitetets campusområde)	195
Frösön	173
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	70
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	81
Odensala (inkl. Körfältet)	133
Odenslund (inkl. Söder)	123
Torvalla-Ope	94
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	51
Totalsumma	1030

4.1 Utemiljöer och parker

Jag tycker att det är lätt att ta sig fram på trottoarer och gångvägar i mitt närområde (dvs. de är väl underhållna och fria från hinder)

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer bra under både sommar och vinter	392	38%
Ja, det stämmer bra under barmarksperioden	482	47%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	76	7%
Nej, det stämmer inte alls	30	3%
Vet inte	36	3%
(tom)	14	1%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Mindre än hälften av de svarande (38%) tycker att det är lätt att ta sig fram på trottoarer och gångvägar i sitt närområde under både sommar- och vinterperioden, Närmare hälften (47%) tycker att det stämmer endast under barmarksperioden.

10% (106 av de svarande) upplever att det är otillgängligt hela året. Några har valt att inte besvara frågan.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är något högre andel män än kvinnor av de svarande som upplever att det är lätt att ta sig fram både sommar och vinter (41,1% av männen mot 35,6% av kvinnorna. En något högre andel kvinnor har istället angivit att det är lätt att ta sig fram under barmarksperioden (49% kvinnor mot 44% av männen).

Ungefär lika hög andel män och kvinnor upplever att det inte är särskilt lättillgängligt alls (11,4 % av kvinnorna och 9,2% av männen). Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser. **Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.**

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer bra under både sommar och vinter	230	131	31	391
Ja, det stämmer bra under barmarksperioden	265	179	38	482
Nej, det stämmer inte särskilt bra	42	24	10	76
Nej det stämmer inte alls	17	9	4	30
Vet inte	16	14	6	36
(tom)	5	6	3	14
Totalsumma	575	363	92	1030

Skillnader i svar mellan olika åldersgrupper framgår av ovanstående tabell. Svaren visar att det är en något högre andel i de lägre åldersgrupperna som tycker att det är lätt att ta sig fram på trottoarer och gångvägar. 40% av de svarande i åldern 65–74 år (230 personer) tycker att det stämmer bra under både sommar och vinter, medan motsvarande siffra är 34% (31 personer) för dem över 85 år. Motsvarande skillnad finns även för svarsalternativet ”stämmer bra under barmarksperioden”: 46% (265 personer) av dem i åldern 65–74 år tycker att det stämmer bra, jämfört med 41% bland dem över 85 år. 7% av dem i åldersgruppen 65–74 år svarar också att det inte alls stämmer särskilt bra, jämfört med 11% av dem över 85 år.

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 106 personer som svarat att de inte upplever att det lätt att ta sig fram på trottoarer och gångvägar i det egna närområdet bor i följande områden:

Geografiskt område	Stämmer inte alls	Stämmer inte särskilt bra	Totalt antal
Frösön	7	15	22
Centrala stan	2	16	18
Odenslund (inkl. Söder)	5	13	18
Brunflo (inkl. glesbygd)	2	11	13
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	6	7	13
Odensala (inkl. Körfältet)	2	5	7
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	3	4	7
Torvalla-Ope	3	3	6
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund		2	2
Totalt	30	76	106

Jag har tillgång till parker eller naturområden i mitt närområde

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	609	59%
Ja, det stämmer ganska bra	327	32%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	46	4%
Nej, det stämmer inte alls	20	2%
Vet inte	16	2%
(tom)	12	1%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En tydlig majoritet av de svarande uppger att de har tillgång till parker eller naturområden i sitt närområde (91% har uppgett att det stämmer mycket eller ganska bra).

6% av de svarande (66 personer) tycker inte att det stämmer särskilt bra och några personer har valt att inte ta ställning i frågan.

Skillnader mellan olika kön

Det går inte att utläsa några stora könsskillnader bland de svarande. En något högre andel män tycker att det stämmer **mycket bra** att de har tillgång till parker/naturområden i området (62% män mot 57% kvinnor). Samtidigt uppger en något högre andel kvinnor att det stämmer **ganska bra** (33% kvinnor mot 30% män). En ungefär lika hög andel män som kvinnor tycker att det inte stämmer särskilt bra alls.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 66 personer som svarat att de **inte** har tillgång till parker eller naturområden i sitt närområde bor i följande områden:

Geografiskt område	Stämmer inte alls	Stämmer inte särskilt bra	Totalt antal
Brunflo (inkl. glesbygd)	6	9	15
Frösön	2	10	12
Centrala stan	2	9	11
Odenslund (inkl. Söder)	2	8	10
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	4	4	8
Odensala		4	4
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	3		3
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	1	1	2
Torvalla-Ope		1	1
Totalt	20	46	66

Jag känner mig trygg i mitt närområde

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	595	58%
Ja, det stämmer ganska bra	381	37%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	28	3%
Nej, det stämmer inte alls	5	0%
Vet inte	9	1%
(tom)	12	1%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En tydlig majoritet av de svarande uppger att de känner sig trygga i sitt närområde (95% tycker att det stämmer mycket eller ganska bra).

3% (33 personer) tycker inte att det känns tryggt i närområdet och några har valt att inte ta ställning i frågan.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är en något högre andel män som uppger att de känner sig trygga i sitt närområde (62% män mot 54% kvinnor tycker att det stämmer **mycket bra**). Samtidigt är det en något högre andel kvinnor som tycker att det stämmer **ganska bra** (39% kvinnor mot 34% män). Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	326	212	57	595
Ja, det stämmer ganska bra	220	137	24	381
Nej, det stämmer inte särskilt bra	19	7	2	28
Nej, det stämmer inte alls	5			5
Vet inte	2	1	6	9
(tom)	3	6	3	12
Totalsumma	575	363	92	1030

Skillnader i svar mellan olika åldersgrupper framgår av ovanstående tabell.

Svaren visar att det finns en viss skillnad mellan olika åldersgrupper när det gäller känslan av trygghet i närområdet. 95% (546 personer) av dem i åldern 65–74 år svarar att det stämmer ganska eller mycket bra medan det är 88% (57 personer) bland dem över 85 år.

Det är en ungefär lika hög andel i varje åldersgrupp som säger att det inte stämmer särskilt bra – 3% respektive 2%.

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 33 personer som svarat att de **inte** känner sig trygga i det egna närområdet bor i följande områden:

Geografiskt område	Antal
Odenslund (inkl. Söder)	14
Centrala stan	8
Frösön	3
Torvalla-Ope	3
Odensala (inkl. Körfältet)	2
Brunflo (inkl. glesbygd)	1
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	1
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	1
Totalt	33

Mitt närområde är trivsamt att leva, bo och åldras i

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	637	62%
Ja, det stämmer ganska bra	336	33%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	28	3%
Nej, det stämmer inte alls	4	0%
Vet inte	15	1%
(tom)	10	1%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En tydlig majoritet av de svarande tycker att deras närområde är trivsamt att leva, bo och åldras i (95% tycker att det stämmer mycket eller ganska bra). 3% (32 personer) tycker inte att det stämmer särskilt bra/allt.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det finns inte några könsskillnader när det gäller frågan om närområdet är trivsamt att leva, bo och åldras i. 62% av båda könen tycker att det stämmer **mycket bra** och 33% av båda könen tycker att det stämmer **ganska bra**.

Det är även en ungefär lika hög andel kvinnor som män som inte tycker att det stämmer särskilt bra/allt.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	353	228	56	637
Ja, det stämmer ganska bra	188	119	29	336
Nej, det stämmer inte särskilt bra	19	8	1	28
Nej, det stämmer inte alls	3	1		4
Vet inte	8	3	4	15
(tom)	4	4	2	10
Totalsumma	575	363	92	1030

Skillnader i svar mellan olika åldersgrupper framgår av ovanstående tabell. Svaren visar att det inte finns någon skillnad mellan olika åldersgrupper när det gäller i vilken utsträckning man tycker det egna närområdet är trivsamt att leva, bo och åldras i. 94 % (541 personer) av dem i åldern 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra och motsvarande andel för dem över 85 år är 93%.

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 32 personer som inte tycker att deras närområde är trivsamt att leva, bo och åldras i, bor i följande områden:

Geografiskt område	Antal
Centrala stan	10
Odenslund (inkl. Söder)	6
Odensala (inkl. Körfältet)	3
Torvalla-Ope	3
Brunflo (inkl. glesbygd)	3
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	2
Frösön	1
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	1
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	1
Totalt	32

Utvecklingsområden - utemiljöer

Finns det något kring utemiljön i ditt närområde som är särskilt viktigt att förbättra?

Geografiskt område	Sandning, snöröjning	Sittplatser	Nedskräpning	Belysning	Offentliga toaletter	Separerade gång- och bilvägar	Separerade cykel- och bilvägar
Brunflo (inkl. glesbygd)	18	22	8	7	6	8	7
Centrala stan	91	62	44	18	25	3	18
Frösön	83	50	22	16	11	12	25
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	16	8	4	6	0	3	1
Lugnvik, Stadsdel Norr, Karlslund	35	27	12	6	6	4	6
Odenslund (inkl. Söder)	66	36	27	18	5	3	12
Odensala (inkl. Körfältet)	46	43	12	16	8	0	8
Torvalla-Ope	31	29	21	10	3	5	14
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	7	5	3	6	2	12	5

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de 1 030 svarande i olika områden tycker är mest angeläget att förbättra kring utemiljön i **det egna närområdet** i Östersund. Det var möjligt att välja flera olika svarsalternativ, vilket många av de svarande också gjorde.

Närmare en tredjedel av de svarande (294 personer) har svarat att de inte har några synpunkter på utemiljön i sitt närområde.

De saker som flest personer tycker är angeläget att förbättra i det egna närområdet är i nästan samtliga geografiska områden **Sandning/snöröjning** och **Sittplatser/bänkar**. Det är endast i de södra landsbygdsområdena som man istället lyfter fram **Separerade gångbanor och bilvägar** vid sidan av **Sandning/snöröjning**.

Observera att det endast är en översikt av svar som är redovisade i den ovanstående tabellen.

För att ta del av samtliga svar kopplat till olika områden – se **Bilaga 3: Tabell - Förbättringar utemiljöer i det egna närområdet**.

Finns det något kring utemiljön i centrala Östersund som är särskilt viktigt att förbättra?

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	371
Ja, sandning/snöröjning	254
Ja, sittplatser/bänkar	244
Ja, offentliga toaletter	236
Ja, nedskräpning - fler papperskorgar	167
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar	76
Ja, belysning	55
Ja, separerade gångbanor och bilvägar	23
Annat: Ett levande torg/trevligare torg (med träd, buskar, sittplatser, fontän)	13
Annat: Bättre och billigare parkeringsmöjligheter/dåligt med p-platser i innerstaden. Fler handikapparkeringar. Ha fler gratisparkeringar: gynnar affärer, kunder och kommun	10
Annat: Fler grönområden/skönområden/parker, fontän m.m.	7
Övrigt:	43

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de 1 030 svarande tycker behöver förbättras kring utemiljön i **centrala Östersund**. Det var möjligt att välja flera olika svarsalternativ, vilket många av de svarande också gjorde.

En dryg tredjedel av de svarande (371 personer) har svarat att de inte några synpunkter på utemiljön i centrala stan.

De saker som flest personer tycker är angeläget att förbättra är **Sandning/snöröjning, Sittplatser/bänkar, Offentliga toaletter** och **Nedskräpning (fler papperskorgar)**. Flera personer lyfte även fram Separerade gång- och cykelvägar, Separerade bil- och cykelvägar samt Belysning. Några önskade också att Stora torget ska bli mer levande och grönare och andra efterfrågade fler parkeringsplatser i centrala stan.

Några exempel på övriga synpunkter/önskemål som framförts kring utemiljön är:

- Att innerstadens gator är bilfria och att genomfartsförbud, parkeringsförbud, stoppförbud efterlevs
- Korgar för hundbajspåsar, fler hundrastkärl och hundgårdar
- Bra skyltning för gång- och cykeltrafik. Cyklisterna använder trottoarer och gångvägar för egen del.
- Bevakning (kameror)
- Ta bort klotter
- Vägasfaltering pga. dåligt underlag
- De flesta trottoarer är lutande och smala omöjligt att gå med rollator

För att ta del av alla svar i sin helhet – se **Bilaga 4: Tabell - Förbättringar utemiljöer centrala Östersund**.

4.2 Transporter (kollektivtrafik/biltrafik)

Transportmetoder

Jag använder i första hand följande sätt att förflytta mig i min vardag:

Svarsalternativ	Antal	Andel
Kör egen bil	696	68%
Går	693	67%
Cyklar	286	28%
Åker buss	253	25%
Samåker (någon annans bil)	97	9%
Färdtjänst	91	9%
Taxi	34	3%
Tom (ej angivet)	4	0%

Kommentar:

Av dem som besvarat enkäten brukar de flesta i första hand förflytta sig genom att gå (67%) eller köra egen bil (68%). Det finns även många som cyklar (28%) eller åker buss (25%). Några samåker även i någon annans bil eller använder färdtjänst. Ofta använder man en kombination av flera olika transportmetoder.

Busstrafik

Jag använder busstrafik för resor inom Östersunds kommun

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, regelbundet	93	9%
Ja, vid enstaka tillfällen	483	47%
Nej, aldrig	454	44%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Ungefär en tiondel av de svarande (9%) använder busstrafik regelbundet, medan närmare hälften (47%) gör det vid enstaka tillfällen. Drygt 4 av 10 svarande (44%) uppger att de aldrig åker buss.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Bland dem som besvarat enkäten är det fler kvinnor än män som använder busstrafik inom Östersunds kommun.

13% av kvinnorna åker buss regelbundet jämfört med 3% av männen, 50% av kvinnorna åker buss vid enstaka tillfällen, jämfört med 43% av männen.

54% av männen och 37% av kvinnorna svarar också att de aldrig åker buss.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, regelbundet	57	30	6	93
Ja, vid enstaka tillfällen	282	166	35	483
Nej, aldrig	236	167	51	454
Totalsumma	575	363	92	1030

Det finns några skillnader mellan åldersgrupper när det gäller bussanvändning för resor inom Östersunds kommun.

10% av de svarande i åldern 65–74 år använder busstrafik regelbundet, medan det är 7% bland dem över 85 år.

49% av dem i åldern 65–74 år använder buss vid enstaka tillfällen, vilket kan jämföras med 38% av dem i åldersgruppen över 85 år.

Det är också en högre andel i den äldsta åldersgruppen som säger att de aldrig åker buss (55% av dem över 85 år åker aldrig buss jämfört med 41% för dem i gruppen 65–74 år).

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 454 personer som angivit att de **aldrig** åker buss bor i följande geografiska områden:

Geografiskt område	Antal
Centrala stan	113
Brunflo (inkl. landsbygd)	62
Frösön	55
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	52
Odenslund (inkl. Söder)	51
Odensala (inkl. Körfältet)	40
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	30
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	26
Torvalla-Ope	23
Annat/okänt	2
Totalt	454

Jag tycker att busstrafiken i Östersunds kommun är anpassad till äldre personers behov

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	72	7%
Ja, det stämmer ganska bra	274	27%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	86	8%
Nej, det stämmer inte alls	24	2%
Vet inte	105	10%
(tom)	469	46%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Drygt en tredjedel av de svarande (34% eller 346 personer) tycker att busstrafiken är anpassad till äldre personers behov, medan 10% (110 personer) inte tycker att det är så. I kategorin som inte besvarat frågan ("tom") ingår de som aldrig åker buss respektive de som gör det vid enstaka tillfällen.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Av dem som besvarat enkäten är det en högre andel kvinnor än män som tycker att busstrafiken är anpassad till äldre personers behov. 37% av kvinnorna jämfört med 28% av männen tycker att det stämmer mycket eller ganska bra.

Det är samtidigt en högre andel kvinnor än män som svarat att de **inte** tycker att det stämmer särskilt bra/inte alls (13% av kvinnorna jämfört med 7% av männen).

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	45	20	7	72
Ja, det stämmer ganska bra	158	97	19	274
Nej, det stämmer inte särskilt bra	46	33	7	86
Nej, det stämmer inte alls	12	11	1	24
Vet inte	72	28	5	105
(tom)	242	174	53	469
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas skillnader i svar mellan olika åldersgrupper. Svaren visar att det finns mindre skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller frågan om busstrafiken i Östersund är anpassad till äldres behov.

35% (203 personer) av de svarande i åldersgruppen 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra, vilket kan jämföras med 29% (26 personer) av de svarande i åldersgruppen över 85 år.

Däremot är det en likvärdigt hög andel som svarat att det inte stämmer särskilt bra/inte alls (10% i åldersgruppen 65–74 år och 9% i åldersgruppen över 85 år).

Jag tycker att informationen om busslinjer och tidtabeller är tydlig och lättillgänglig

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	67	7%
Ja, det stämmer ganska bra	183	18%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	174	17%
Nej, det stämmer inte alls	87	8%
Vet inte	53	5%
(tom)	466	45%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En fjärdedel av dem som besvarat enkäten (25%) tycker att informationen om busslinjer och tidtabeller är tydlig och lättillgänglig, medan en fjärdedel (25%) inte tycker att det är så. I kategorin som inte besvarat frågan ("tom") ingår de som aldrig åker buss respektive de som gör det vid enstaka tillfällen.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är en något högre andel kvinnor än män som svarat att de tycker att informationen om busslinjer och tidtabeller är lättillgänglig. 27% av kvinnorna jämfört med 21% av männen tycker att det stämmer mycket eller ganska bra.

Även när det gäller denna fråga är det dock samtidigt en högre andel kvinnor än män som **inte** tycker att det är så. 29% av kvinnorna jämfört med 21% av männen svarar att det inte stämmer särskilt bra/inte alls.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	48	15	4	67
Ja, det stämmer ganska bra	126	48	9	183
Nej, det stämmer inte särskilt bra	85	73	16	174
Nej, det stämmer inte alls	45	38	4	87
Vet inte	30	17	6	53
(tom)	241	172	53	466
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas skillnader i svar mellan olika åldersgrupper. Svaren visar att det finns mindre skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller frågan om man tycker att informationen om busslinjer och tidtabeller är tydlig och lättillgänglig.

30% (174 personer) av de svarande i åldersgruppen 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra, vilket kan jämföras med 17% i åldersgruppen 75–84 år och 14% i åldersgruppen över 85 år. Det är samtidigt 23% (130 personer) i åldersgruppen 65–74 år som inte tycker att det stämmer särskilt bra/inte alls. Motsvarande andel i övriga grupper är 30% i åldersgruppen 75–84 år och 21% i åldersgruppen över 85 år.

Utvecklingsområden

Finns det något kring busstrafiken i Östersunds kommun som är särskilt viktigt att förbättra?

Svarsalternativ	Antal
Ja, bussresornas priser	202
Ja, information om bussresor (t.ex. skyltar och tidtabeller)	195
Ja, dålig väghållning vid busshållplatserna under vinterhalvåret	81
Ja, busslinjernas sträckning/turtäthet	63
Ja, busschaufförernas bemötande/hänsyn till äldres behov	55
Ja, utrop vid busshållplatser (t.ex. om när nästa bussresa avgår)	50
Ja, busshållplatsernas utformning	26
Nej, jag har inga synpunkter	158
Övrigt	19

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de som åker buss tycker behöver förbättras kopplat till busstrafiken i Östersunds kommun.

Det var möjligt att välja flera olika svarsalternativ, vilket många av de svarande också gjorde.

De två områden som flest personer tycker behöver förbättras kopplat till busstrafiken är **bussresornas priser** och **informationen om bussresor**. Många har i kommentarer lyft fram att de tycker att äldre eller vissa grupper av äldre bör få åka gratis (t.ex. äldre som använder rollator). Andra föreslog att det ska vara gratis bussresor för äldre under lågtrafik (mitt på dagen).

När det gäller information om bussresor efterfrågar de svarande bland annat mer lättlästa tidtabeller vid busshållplatserna och påtalar att alla inte har appar i mobiltelefonen. Man tycker också att tidtabellerna har för liten text, vilket gör det svårt att läsa.

Ytterligare områden som många personer lyft fram är dålig väghållning vid busshållplatserna under vinterhalvåret (vilket medför risk för fallolyckor bland äldre) samt busslinjernas bussträckning och turtäthet. Någon svarande uppmanar till en översyn av linjesträckning utifrån bostadsbestånd och åldersbestånd och flera undrar även varför flera busslinjer åker likvärdig sträckning vid samma tidpunkter.

Ett annat område som några äldre lyft fram i sina kommentarer är bussarnas tillgänglighet. Man tycker att äldre med rullator borde få kliva på i mitten av bussen (precis som de med barnvagnar) och lyfter fram att de nya elbussarna både har färre sittplatser och alltför höga säten.

Exempel på svar: *”Alla med rullator borde få åka gratis och kunna stiga på i mitten av bussen”*

För att ta del av alla svar i sin helhet – se **Bilaga 5: Tabell - Förbättringar busstrafik**.

Biltrafik

Om du kör bil - vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller biltrafik i Östersunds kommun?

Svar	Antal
Erbjuda gratis/billigare parkering, fler parkeringsplatser samt enklare betalningssätt för parkeringsautomater	170
Problem kopplat till rondeller, högerregel, trafikljus och farthinder	36
Trafiksituationen i Lillänge	33
Snöröjning/snöplogning	33
Cyklisternas beteende och problem med cykelöverfarter/cykelvägar	29
Följa upp hastigheter/införa farthinder	24
Farlig eller icke-miljövänlig trafikplanering	23
Dåligt vägunderhåll/Dålig asfalt	16
Ta bort övergångsställen vid rondellerna	11
Bättre belysning	7
Höj hastighetsbegränsningar	5
För dyra busspriser jämfört med att åka bil	4
Använder sällan bilen in till stan/inne i stan (bara för resor utanför Östersund)	4
Övrigt	35
Inga synpunkter/tycker det är bra som det är	28

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de svarande som kör bil tycker behöver förbättras kopplat till biltrafiken i Östersunds kommun. Frågan var formulerad som en helt öppen fråga så de inkomna svaren har grupperats i olika kategorier.

Cirka 380 av 1 030 personer har besvarat denna fråga i enkäten.

Det område som flest äldre tycker behöver förbättras är kopplat till parkeringssituationen. Man vill att det ska finnas **fler parkeringsplatser i centrala Östersund, att priserna för parkeringsplatser bör vara billigare/gratis samt att parkeringsautomaternas betalning förenklas och blir mer enhetligt.**

Några exempel på svar:

”Fler och billigare parkeringar i centrala Östersund.”

”Kör aldrig bil i centrum, kan ej betala parkeringen. Förstår den inte, det är så nya automater.”

För att ta del av alla svar i sin helhet – se **Bilaga 6: Tabell - Förbättringar biltrafik.**

4.3 Bostäder

Boendeform	Antal	Andel
Bostadsrätt	377	37%
Villa/radhus/småhus	374	36%
Hysesrätt	245	24%
Jordbruksfastighet/Lantbruksgård/Annan fastighet	15	1%
Kooperativ hyresrättsförening	3	0%
Stuga	2	0%
Ej angivet	8	1%
Annat: (bl.a. andrahandskontrakt)	6	1%
Totalt	1030	100%

Kommentar:

Av dem som besvarat enkäten bor en dryg tredjedel i bostadsrätt (37%), ytterligare en dryg tredjedel i villa/radhus/småhus (36%) och en fjärdedel i hyresrätt (24%).

Några personer har egen gård och enstaka personer bor i kooperativ eller annan boendeform. 8 personer har inte besvarat frågan.

Jag kan enkelt ta mig in och ut ur min bostad

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	986	96%
Nej	40	4%
(tom)	4	0%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Nästan alla av dem som besvarat enkäten (96%) uppger att de enkelt kan ta sig in och ut ur sin bostad.

Av de 40 personer som svarat ”Nej” på frågan bor 19 personer i bostadsrätt, 13 personer i hyresrätt, 7 personer i villa/radhus/småhus och 1 person i en stuga.

Om nej, vad är det som gör det svårt för dig att ta dig in och ut ur bostaden?

De som har svårt att ta sig in och ut ur bostaden har angivit följande orsaker:

Orsak	Antal
Har svårt att gå i trappor/det finns ingen hiss	26
Har annan funktionsnedsättning (t.ex. synskadad) och kan inte åka hiss/ öppna dörrar själv	4
Dörröppnare saknas i ytterdörr och källardörr	2
Har svårt att gå överhuvudtaget	2
Långt till garage, bommar gör att det inte går att köra bil till porten	1
Vågar inte åka hiss ensam (hiss har stannat tidigare)	1
Upplogad snö framför ingång till bostaden	1
Snabb trafik i anslutning till utfart	1

Jag kommer att kunna bo kvar i min bostad även om min hälsa eller ekonomi skulle försämrans

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	615	60%
Nej	106	10%
Vet inte	303	29%
(tom)	6	1%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (60%) bedömer att de kommer att kunna bo kvar i sin nuvarande bostad även om hälsa eller ekonomi skulle försämrans. 10% (vilket motsvarar 106 personer) tror inte det och ungefär en tredjedel (29% vilket motsvarar 303 personer) svarar ”Vet inte”.

Skillnader mellan olika kön

Det är en något högre andel män som bedömer att de kommer att kunna bo kvar i sin bostad även om hälsa eller ekonomi försämrans (67% av männen respektive 54% av kvinnorna svarar ”Ja” på den frågan). Det är också en högre andel kvinnor som är osäkra på om de kommer att kunna bo kvar (33% av kvinnorna svarar ”Vet inte” jämfört med 25% av männen).

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Om nej, vad behöver du för att kunna bo kvar i din nuvarande bostad om din situation försämrans?

Svar	Antal
Hiss skulle behövas	25
Kommer att behöva flytta till annan bostad	19
Bostadsanpassning	18
Billigare hyra/bostadsbidrag	14
Hjälp med snöröjning, trädgårdsskötsel etc.	7
Hjälp av hemtjänst	5
Högre pension	3
Övrigt	17

Kommentar:

De 106 personer som svarat ”Nej” på frågan om de kommer att kunna bo kvar i sin nuvarande bostad om hälsa eller ekonomi försämrans fick besvara en följdfråga om vad som skulle behövas för att de ändå skulle kunna bo kvar i sin nuvarande bostad.

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över deras svar. Frågan var formulerad som en helt öppen fråga så de inkomna svaren har grupperats i olika kategorier.

De flesta svarade att det i så fall skulle behövas installeras en hiss, eftersom det saknades i deras nuvarande bostad. Flera svarade också att de ser att de kommer att behöva flytta till en annan bostad då det inte kommer att gå att anpassa den nuvarande bostaden på det sätt som skulle behövas. Andra skrev att det skulle krävas bostadsanpassningar eller olika former av stöd i hemmet.

För att ta del av alla svar i sin helhet – se **Bilaga 7: Tabell - Förutsättningar att kunna bo kvar vid försämrans hälsa eller ekonomi.**

Jag känner till följande möjligheter till anpassningar och stöd som kan underlätta min vardag:

Svarsalternativ	Antal
Hjälpmedel (t.ex. rollatorer, anpassade toalettstolar/duschar, grepphjälpmedel)	700
RUT-tjänster	515
Bostadstillägg via Pensionsmyndigheten	414
Bostadsanpassning	397
Servicetjänster genom kommunen	387
Fixartjänster genom kommunen	323
Anhörigstöd genom kommunen	191
Vet inte/känner inte till något av alternativen	12
Inget behov ännu	6
Annat: Jag känner till alla begrepp, men vet inte vad de innebär	2
Annat: Hemtjänst	2
Annat: Äldreboende	2
Annat: Trapphiss	2
Annat: Veteranpoolen, Hyra en pensionär	1
Annat: Hiss	1
Annat: Ej angivet vad	4
Ej besvarat frågan	95

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vilka former av anpassningar och stöd kopplat till bostaden som de svarande känner till. Det har varit möjligt att ange flera olika svarsalternativ.

Av de 1030 personer som besvarat enkäten är det 68% (700 personer) som känner till möjligheten att få olika hjälpmedel. 50% (515 personer) känner till RUT-tjänster och 40% (414 personer) vet att det går att söka bostadstillägg via Pensionsmyndigheten.

När det gäller olika former av anpassningar och stöd som kommunen erbjuder har 39% av de svarande (397 personer) kunskap om bostadsanpassning, 38% (397 personer) om servicetjänster och 31% (323 personer) om fixartjänster. Många har också angivit att de känner till flera av alternativen. 9% (95 personer) har valt att inte besvara frågan.

Jag upplever att det finns goda möjligheter att flytta till en mer anpassad bostad i mitt närområde om jag skulle vilja

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	48	5%
Ja, det stämmer ganska bra	120	12%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	173	17%
Nej, det stämmer inte alls	132	13%
Vet inte	530	51%
(tom)	27	3%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Hälften av de svarande (51%) uppger att de inte vet om de skulle kunna flytta till en mer anpassad bostad i närområdet. Närmare en femtedel (17%) svarar att de upplever att det finns goda möjligheter att göra det medan ungefär en tredjedel (30%) inte tycker att det stämmer särskilt bra.

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 305 personer som svarat att det inte finns möjlighet att flytta till en mer anpassad bostad i närområdet bor i följande geografiska områden:

Geografiskt område	Det stämmer inte alls	Det stämmer inte särskilt bra	Totalt antal
Centrala stan	21	30	51
Frösön	23	28	51
Odenslund (inkl. Söder)	18	21	39
Odensala (inkl. Körfältet)	14	24	38
Brunflo (inkl. glesbygd)	16	20	36
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	16	10	26
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	8	17	25
Torvalla-Ope	7	12	19
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	6	11	17
Annat (okänt)	3		3
Totalt	132	173	305

Jag upplever att det finns anpassade bostäder till rimliga priser i Östersunds kommun

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	11	1%
Ja, det stämmer ganska bra	64	6%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	184	18%
Nej, det stämmer inte alls	187	18%
Vet inte	565	55%
(tom)	19	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Drygt hälften av de svarande (55%) uppger att de inte vet om det finns anpassade bostäder till rimliga priser i Östersund. En dryg tredjedel (36% vilket motsvarar 371 personer) tycker inte att det stämmer alls/särskilt bra, medan 7% (75 personer) tycker att det stämmer mycket eller ganska bra.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det finns inte några påtagliga könsskillnader när det gäller upplevelsen av om det finns anpassade bostäder till rimliga priser. 6% av kvinnorna och 8% av männen tycker att det stämmer mycket eller ganska bra. 35% av kvinnorna och 37% av männen tycker inte att det stämmer särskilt bra/inte alls. 56% av kvinnorna respektive 53% av männen svarar ”Vet inte”.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	4	6	1	11
Ja, det stämmer ganska bra	33	22	9	64
Nej, det stämmer inte särskilt bra	112	59	13	184
Nej, det stämmer inte alls	108	67	12	187
Vet inte	315	200	50	565
(tom)	3	9	7	19
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas skillnader i svar mellan olika åldersgrupper. Svaren visar att det finns vissa skillnader mellan olika åldersgrupper.

7% av de svarande i åldern 65–74 år tycker att det finns anpassade bostäder till rimliga priser medan motsvarande andel i åldersgruppen 85 år och äldre är 11%.

38% av dem i åldern 65–74 år tycker inte att det stämmer särskilt bra/stämmer alls, vilket motsvaras av 27% bland dem över 85 år.

I samtliga åldersgrupper är det cirka 55% som svarar ”Vet inte” på frågan.

Utvecklingsområden

Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller bostäder för äldre i Östersunds kommun?

Svar	Antal
Billigare bostäder/billigare hyra/rimliga priser	146
Tillgängliga bostäder	96
Tillgång till fler trygghets-/serviceboenden/äldreboenden	31
Närhet till grönområden och service samt gemensamhetsutrymmen	24
Fler bostäder (generellt)	15
Centralt läge	11
Mer information om bostäder för äldre	3
Vet ej/inget att anmärka på	23
Övrigt	27

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de svarande tycker behöver förbättras när det gäller bostäder för äldre i Östersunds kommun. Frågan var formulerad som en helt öppen fråga så de inkomna svaren har grupperats i olika kategorier.

Cirka 350 personer av 1030 svarande har besvarat denna fråga.

De två områden som flest äldre tycker behöver förbättras är **bostädernas priser** och **tillgänglighet**.

Många lyfter fram att hyrorna är för höga i förhållande till pensionsnivåerna och att det behöver byggas billigare (mindre och enklare) bostäder. Priserna på de seniorbostäder som byggs idag bedöms för höga för att de ska vara ett alternativ att flytta till.

När det gäller tillgänglighet så efterfrågas anpassade lägenheter som är lättillgängliga för personer med olika funktionsnedsättningar. Förslag som lämnas är att det bör finnas hiss som gör det enkelt att ta sig in och ut, automatiserade dörröppnare vid huvudentrén, inga trösklar i lägenheten, dörröppningar som rymmer en rullstol/rullator, mobila skåp i köket och lådor i låg höjd samt fönster som öppnas inåt för att undvika risk för olika fallolyckor.

Några exempel på svar:

”Billigare hyror . Som ensamstående pensionär har man inte råd med ett trygghetsboende eller andra hyresrätter.”

”Framförallt hyran, bostäder som byggs nu för seniorer är allt för dyra.”

”Bygga anpassade lägenheter för äldre, lättillgängliga för personer med olika handikapp.”

För att ta del av alla svar i sin helhet – se **Bilaga 8: Tabell - Förbättringar bostäder för äldre**

4.4 Social gemenskap och delaktighet

Jag har möjlighet att träffa de människor jag vill och delta i aktiviteter när jag önskar

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	519	50%
Ja, det stämmer ganska bra	418	41%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	46	4%
Nej, det stämmer inte alls	24	2%
(tom)	23	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En tydlig majoritet av de svarande uppger att de kan delta i de sociala aktiviteter de önskar (91% har svarat att de stämmer mycket eller ganska bra).

6% (70 personer) uppger att de inte tycker att det stämmer särskilt bra/allt. Några har valt att inte besvara frågan.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är en något högre andel av de män som besvarat enkäten som uppger att de har möjlighet att träffa de människor de vill och delta i aktiviteter när de önskar (94% av männen jämfört med 89% av kvinnorna har svarat att det stämmer mycket eller ganska bra).

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	85 år			Antal
	65–74 år	75–84 år	eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	324	161	34	519
Ja, det stämmer ganska bra	203	177	38	418
Nej, det stämmer inte särskilt bra	23	14	9	46
Nej, det stämmer inte alls	14	5	5	24
(tom)	11	6	6	23
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper. Det finns vissa skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller möjligheten att träffa de människor man vill/delta i aktiviteter när man önskar.

91% (527 personer) av de svarande i åldersgruppen 65–74 år och 93% i åldersgruppen 75–84 år säger att det stämmer mycket eller ganska bra, vilket kan jämföras med 78% i åldersgruppen över 85 år.

På motsvarande sätt är det 6% i åldersgruppen 65–74 år respektive 75–84 år som svarar att det inte stämmer särskilt bra/inte alls, jämfört med 15% i åldersgruppen över 85 år.

Det finns lokala mötesplatser och ordnas aktiviteter där jag kan träffa andra som bor i närområdet

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer ganska bra	328	32%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	149	14%
Nej, det stämmer inte alls	86	8%
Vet inte	258	25%
(tom)	18	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Ungefär hälften av de svarande (51%) uppger det finns lokala mötesplatser där de kan träffa andra i närområdet.

En dryg femtedel (22% vilket motsvarar 235 personer) tycker inte att det stämmer särskilt bra/allt.

En fjärdedel (25% vilket motsvarar 258 personer) svarar att de inte vet om det finns några sådana möteslokaler/anordnas aktiviteter i närområdet.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är inte någon skillnad mellan könen när det gäller svaren på frågan om lokala mötesplatser. 50% av kvinnorna respektive 51% av männen svarar att det stämmer mycket eller ganska bra. Det är även en likvärdig andel som svarat ”Vet inte” (26% av kvinnorna och 23% av männen).

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	108	65	18	191
Ja, det stämmer ganska bra	165	136	27	328
Nej, det stämmer inte särskilt bra	87	50	12	149
Nej, det stämmer inte alls	52	26	8	86
Vet inte	157	78	23	258
(tom)	6	8	4	18
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper. Det finns mindre skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller tillgång till möteslokaler och aktiviteter i närområdet.

48% av de svarande i åldersgruppen 65–74 år svarar att det stämmer mycket eller ganska bra att det finns lokala mötesplatser/aktiviteter i närområdet. Motsvarande andel är 56% i åldersgruppen 75–84 år och 49% i åldersgruppen över 85 år.

24% i åldersgruppen 65–74 år svarar att det inte stämmer särskilt bra/inte alls, vilket är likvärdigt med åldersgruppen 75–84 år (21%) och åldersgruppen över 85 år (22%). Övriga har svarat ”Vet inte” eller inte besvarat frågan.

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 235 personer som svarat att det inte finns några lokala mötesplatser där man kan träffa andra i närområdet bor i följande områden:

Geografiskt område	Det stämmer inte alls	Det stämmer inte särskilt bra	Totalt antal
Frösön	18	40	58
Centrala stan	10	25	35
Odensala (inkl. Körfältet)	14	16	30
Odenslund (inkl. Söder)	9	15	24
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	11	12	23
Torvalla-Ope	7	11	18
Brunflo (inkl. glesbygd)	5	11	16
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	4	12	16
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	7	6	13
Annat (okänt)	1	1	2
Totalt	86	149	235

Det ordnas aktiviteter och evenemang för äldre på en mängd olika platser i samhället (bibliotek, samlingslokaler i bostadsområdet, parker etc.)

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	141	14%
Ja, det stämmer ganska bra	392	38%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	105	10%
Nej, det stämmer inte alls	35	3%
Vet inte	330	32%
(tom)	27	3%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Drygt hälften av de svarande (52%) tycker att det ordnas aktiviteter för äldre på olika ställen i samhället.

En dryg tiondel (13% vilket motsvarar 140 personer) tycker inte att det är så och ungefär en tredjedel (32% vilket motsvarar 330 personer) uppger att de inte vet om det görs.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det går inte att se några könsskillnader i svaren på frågan om man tycker att det ordnas aktiviteter för äldre på olika ställen i samhället. 51% av kvinnorna respektive 52% av männen tycker att det stämmer mycket eller ganska bra. Det är på motsvarande sätt 10% av kvinnorna respektive 11% av männen som inte tycker att det stämmer särskilt bra/inte alls och ungefär en tredjedel av både kvinnor och män som svarat "Vet inte" på frågan.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	81	51	9	141
Ja, det stämmer ganska bra	213	148	31	392
Nej, det stämmer inte särskilt bra	61	33	11	105
Nej, det stämmer inte alls	15	15	5	35
Vet inte	196	103	31	330
(tom)	9	13	5	27
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper. Det finns vissa skillnader i svar mellan olika åldersgrupper när det gäller om man upplever att det ordnas aktiviteter för äldre på en mängd olika platser i samhället.

51% (294 personer) av de svarande i åldersgruppen 65–74 år tycker att det stämmer mycket bra eller ganska bra, jämfört med 44% i åldersgruppen över 85 år. 14% i åldersgruppen 65–74 år tycker inte att det stämmer särskilt bra/inte alls, vilket motsvaras av 17% bland dem över 85 år. Ungefär en tredjedel har svarat "Vet inte" (34% i båda de nämnda åldersgrupperna).

Det händer att jag känner mig ofrivilligt ensam

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, dagligen	21	2%
Ja, flera gånger i veckan	43	4%
Ja, någon gång i veckan	75	7%
Ja, någon eller några gånger i månaden	113	11%
Ja, mer sällan än en gång i månaden	150	15%
Nej, aldrig	612	59%
(tom)	16	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (59%) uppger att de aldrig känner sig ofrivilligt ensamma.

Övriga uppger att de kan göra det i olika hög utsträckning: 11% (113 personer) uppger att de känner sig ofrivilligt ensamma någon eller några gånger i månaden, 4% (43 personer) uppger att de känner så flera gånger i veckan och 2% (21 personer) känner så varje dag.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är en något högre andel kvinnor som uppger att de regelbundet känner sig ofrivilligt ensamma. 6% av kvinnorna jämfört med 2% av männen känner sig ofrivilligt ensamma flera gånger i veckan och 9% av kvinnorna respektive 5% av männen känner så någon gång i veckan. 69% av männen jämfört med 52% av kvinnorna uppger att de aldrig känner sig ofrivilligt ensamma.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, dagligen	10	4	7	21
Ja, flera gånger i veckan	22	17	4	43
Ja, någon gång i veckan	39	22	14	75
Ja, någon eller några gånger i månaden	56	44	13	113
Ja, mer sällan än en gång i månaden	88	51	11	150
Nej, aldrig	354	218	40	612
(tom)	6	7	3	16
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper.

Det finns skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller upplevelsen av ofrivillig ensamhet.

2% av de svarande i åldern 65–74 år säger att de känner sig ofrivilligt ensamma varje dag, medan det är 8% i åldersgruppen över 85 år. 7% av de svarande i åldersgruppen 65–74 år känner sig ofrivilligt ensamma någon gång i veckan, vilket kan jämföras med 15% i åldersgruppen över 85 år. Det är också 62% i åldersgruppen 65–74 år som säger att de **aldrig** känner sig ofrivilligt ensamma, jämfört med 43% i åldersgruppen över 85 år.

Jag upplever följande hinder för att träffa människor/delta i de aktiviteter jag önskar

Svarsalternativ	Antal
Jag upplever i nuläget inte några hinder att träffa människor/delta i de aktiviteter jag önskar	728
Jag saknar information om vilka aktiviteter och evenemang som finns	159
Det finns inte några mötesplatser i mitt närområde	103
De mötesplatser som finns har inte aktiviteter som intresserar mig	63
Jag känner mig osäker att gå på aktiviteter ensam	59
Jag har inte tillgång till internetuppkoppling (för att delta i digitala aktiviteter)	53
Jag kan inte ta mig till de aktiviteter jag önskar med kollektivtrafik	51
Jag har inte råd att delta i de aktiviteter som ordnas	33
Jag kan inte ta mig till de aktiviteter jag önskar utan hjälp (t.ex. ledsagning)	29
Jag har svårt att ta mig ut ur min bostad	12
Annat: I nuläget Covid19/Corona	20
Annat: Ej angivet vad	4
Annat: Har ej behov av aktiviteter/deltar ej i träffar	3
Annat: Vårdar en anhörig	2
Annat: Här utanför centrum saknas mötesplatser	1
Annat: Jag önskar större turtäthet kvällar och helger	1
Annat: Osäker på om jag skulle ta mig hem med kollektivtrafiken	1
Annat: Kollektivtrafik kväll skulle underlätta.	1
Annat: Resor till en billig kostnad.	1
Annat: Nästan blind, dålig hörsel	1
Annat: Mer hantering med kontanter.	1
Annat: Saknar 100% Östersunds info om evenemang	1
Annat: Prästgatan 58 har dålig information, vill ni inte ha dit folk?	1
Annat: Är fortfarande för frisk, aktiverar mig på egen hand.	1
Annat: Man vill inte känna sig utanför och de som redan har gemenskap lägger ju inte två strån i kors för att lära känna någon ny	1
Annat: Min fru dog nyligen så det blev svårt	1
Annat: Orkar inte	1
Annat: Fysiskt nedsatt, går bara korta sträckor	1
Annat: För många med parfym är med överallt. Tål man inte det så är det suveränt med videolänk. Tänk om man kunde köpa videolänksbiljett. Julsånger och massor av andra uppträdanden.	1
Annat: Har ej någon dator	1

Kommentar: I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de som besvarat enkäten upplever kan vara hinder för att träffa människor/delta i de aktiviteter man vill. Det har varit möjligt att välja flera olika svarsalternativ, vilket många också gjort.

71% (728 personer) av dem som besvarat enkäten upplever inte att de har några hinder för att delta i de aktiviteter de vill (om man bortser från corona-situationen. Ungefär 15% säger att de saknar information om vilka aktiviteter som finns. 10% säger att det saknas mötesplatser i deras närområde och 6% tycker att de mötesplatser som finns inte har aktiviteter som intresserar dem. Ytterligare hinder som ungefär 5% upplever är att man känner sig osäker på att gå på aktiviteter ensam, att man inte kan ta sig till de aktiviteter man vill med kollektivtrafik och att man saknar internetuppkoppling och därför inte kan delta i digitala aktiviteter.

Utvecklingsområden

Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller social gemenskap och aktiviteter för äldre i Östersunds kommun?

Svar	Antal
Information om vilka aktiviteter som finns	41
Utveckla utbudet av aktiviteter	37
Fler lokala mötesplatser för äldre	16
Förbättrade transportmöjligheter	11
Större och tillgängliga lokaler	9
Aktiviteter över generationsgränserna	9
Säkerställa närhet till grönområden	6
Förbättra tryggheten utomhus	3
Rimliga priser på aktiviteter	3
Vet inte/inga synpunkter	34
Övrigt	24

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de svarande tycker behöver förbättras när det gäller social gemenskap och aktiviteter för äldre i Östersunds kommun. Frågan var formulerad som en helt öppen fråga så de inkomna svaren har grupperats i olika kategorier.

Det var endast cirka 175 personer av de 1 030 svarande som valde att besvara denna fråga. De två områden som flest personer vill förbättra är **bättre information om vilka aktiviteter och evenemang som finns** och att **utveckla utbudet av aktiviteter**.

De lyfter att det är viktigt att informationen om aktiviteter sprids på flera olika sätt eftersom alla äldre inte har tillgång till/kan använda datorer eller har råd att prenumerera på lokaltidningar. Olika alternativ som föreslås är att sprida viss information i dagstidningar, via lokalradio (P4 Jämtland), broschyrer eller regelbundna pappersutskick om lokala aktiviteter.

När det gäller att utveckla utbudet av aktiviteter så lämnas en rad förslag på tänkbara aktiviteter – allt från fysisk aktivitet i grupp till motionsdans, bokcirkel, körsång, studiecirkel, olika kulturevenemang och nostalgikvällar.

Några var också tydliga med att de inte vill delta i aktiviteter som riktas specifikt till äldre utan tycker att det ska ordnas aktiviteter som är tillgängliga för alla åldrar.

För att ta del av alla svar i sin helhet – se **Bilaga 9: Tabell - Förbättringar social gemenskap och aktiviteter**.

4.5 Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)

Jag blir bemött med respekt i samhället

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, alltid	360	35%
Ja, oftast	574	56%
Ibland	52	5%
Vet inte	30	3%
(tom)	14	1%
Totalsumma	1030	100

Kommentar: En tydlig majoritet av de svarande (91% eller 934 personer) upplever att de alltid eller oftast blir bemötta med respekt. 5% (52 personer) svarar ibland och 3% (30 personer) svarar vet inte.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det finns inte några könsskillnader när det gäller frågan om man blir bemött med respekt i samhället. 36% av kvinnorna respektive 34% av männen svarar ”Alltid”. 55% av kvinnorna respektive 57% av männen svarar ”Oftast” och 4% av kvinnorna respektive 6% av männen svarar ”Ibland”.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, alltid	182	142	36	360
Ja, oftast	342	191	41	574
Ibland	29	14	9	52
Vet inte	16	9	5	30
(tom)	6	7	1	14
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren utifrån olika åldersgruppen. Det finns vissa skillnader kring hur olika åldersgrupper upplever respekt för äldre.

32% (182 personer) av dem i åldersgruppen 65–74 år som besvarat enkäten tycker att de ”Alltid” blir bemötta med respekt. I de högre åldersgrupperna har 39% (142 personer i åldern 74–84 år och 36 personer över 85 år) lämnat motsvarande svar. Däremot är det fler i åldersgruppen 65–74 år som svarar att de ”Oftast” blir bemötta med respekt (59% eller 342 personer) där istället gruppen 85 år och äldre har en lägre andel (45% eller 42 personer).

Om man slår ihop svaren på båda frågorna så upplever den yngre åldersgruppen i något högre utsträckning att de blir bemötta med respekt (91% av gruppen 65–74 år respektive 84% hos gruppen över 85 år).

Jag upplever att de aktiviteter och evenemang som kommunen ordnar vänder sig till alla åldrar, inklusive äldre

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	114	11%
Ja, det stämmer ganska bra	404	39%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	68	7%
Nej, det stämmer inte alls	8	1%
Vet inte	420	41%
(tom)	16	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Hälften av de svarande upplever att kommunens aktiviteter och evenemang vänder sig till alla åldrar (50% har svarat att det stämmer ganska eller mycket bra). 8% (76 personer) tycker inte att det stämmer särskilt bra och drygt 4 av 10 personer (41%) säger att de inte har någon uppfattning.

En av de personer som svarat ”Vet inte” har kommenterat att: ”De aktiviteter som jag deltar i ordnas av SPF och PRO. Tyvärr kan jag inte komma ihåg några med blandade åldrar. Men jag går på bio, teater och konserter.”

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det finns inte några könsskillnader i svaren på frågan om man upplever att kommunens aktiviteter och evenemang vänder sig till alla åldrar. 50% av kvinnorna respektive 51% av männen svarar att det stämmer mycket eller ganska bra. 8% av kvinnorna respektive 7% av männen tycker inte att det stämmer särskilt bra/inte alls och 40% av männen respektive 41% av kvinnorna svarar ”Vet inte”.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år och äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	53	49	12	114
Ja, det stämmer ganska bra	231	146	27	404
Nej, det stämmer inte särskilt bra	31	27	10	68
Nej, det stämmer inte alls	4	3	1	8
Vet inte	251	131	37	420
(tom)	5	7	5	16
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren utifrån olika åldersgruppen. Det finns vissa skillnader mellan olika åldersgrupper kring upplevelse om kommunens aktiviteter riktar sig till alla åldrar.

49% (vilket motsvarar 284 personer) av de svarande i åldern 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra, medan det är 41% (39 personer) bland dem över 85 år. Det är också 6% (35 personer) i åldersgruppen 65–74 år som svarar att det inte stämmer särskilt bra/inte alls, vilket kan jämföras med 12% (11 personer) hos dem över 85 år. Cirka 40 procent i båda åldersgrupperna har svarat ”Vet inte”.

Jag upplever att de aktiviteter och evenemang som kommunen ordnar har rimliga priser

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	81	8%
Ja, det stämmer ganska bra	293	28%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	50	5%
Nej, det stämmer inte alls	11	1%
Vet inte	572	56%
(tom)	23	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En dryg tredjedel av de svarande (36%) upplever att kommunens aktiviteter har rimliga priser (dvs. har svarat att det stämmer mycket eller ganska bra). Mer än hälften (56%) säger att de inte vet om det är så, medan 6% (61 personer) inte tycker att det stämmer särskilt bra.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det finns inte några påtagliga könsskillnader när det gäller frågan om man tycker att kommunen har rimliga priser för sina aktiviteter. 37% av kvinnorna respektive 35% av männen svarar att det stämmer mycket eller ganska bra. 6% av både kvinnorna och männen tycker att det inte stämmer särskilt bra/inte alls. Majoriteten har svarat ”Vet inte” (54% av kvinnorna respektive 58% av männen).

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	38	36	7	81
Ja, det stämmer ganska bra	161	109	23	293
Nej, det stämmer inte särskilt bra	32	16	2	50
Nej, det stämmer inte alls	8	3		11
Vet inte	324	193	55	572
(tom)	12	6	5	23
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper. Det finns vissa skillnader om olika åldersgrupper upplever att kommunens priser för aktiviteter är rimliga.

35% (199 personer) av de svarande i åldern 65–74 år har svarat att det stämmer mycket eller ganska bra. Motsvarande andel är 40% (145 personer) för åldersgruppen 75–85 år och 33% (30 personer) för dem över 85 år.

Det är samtidigt 7% (40 personer) i åldern 65–74 år som inte tycker att det stämmer särskilt bra/inte alls, vilket motsvaras av 5% (19 personer) i åldern 75–84 år respektive 2% (2 personer) hos dem över 85 år. En likvärdig andel i samtliga åldersgrupper (cirka 55%) har svarat ”Vet inte”.

Jag tycker att lokal media (dvs. lokala tidningar, radio eller TV) beskriver äldre på ett positivt sätt

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	121	12%
Ja, det stämmer ganska bra	542	53%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	109	11%
Nej, det stämmer inte alls	21	2%
Vet inte	209	20%
(tom)	28	3%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (65%) tycker att lokal media beskriver äldre på ett positivt sätt. En dryg tiondel (13%) tycker inte att äldre beskrivs på ett positivt sätt och en femtedel (20%) har inte någon uppfattning.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är en något högre andel av de män som besvarat enkäten som tycker att media beskriver äldre på ett positivt sätt (67% av männen jämfört med 62% av kvinnorna). 23% av kvinnorna respektive 17% av männen har svarat ”Vet inte”.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	59	52	10	121
Ja, det stämmer ganska bra	304	183	55	542
Nej, det stämmer inte särskilt bra	59	44	6	109
Nej, det stämmer inte alls	14	6	1	21
Vet inte	132	64	13	209
(tom)	7	14	7	28
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper. Det finns vissa skillnader när det gäller om olika åldersgrupper upplever att lokal media beskriver äldre på ett positivt sätt.

63% (vilket motsvarar 363 personer) av de svarande i åldern 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra, medan det är 71% (65 personer) bland dem över 85 år.

12% bland dem i åldern 65–74 år tycker inte att det stämmer särskilt bra/inte alls, vilket kan jämföras med 8% bland dem över 85 år.

Jag upplever att äldre människor blir tillfrågade om hur olika produkter och tjänster kan utvecklas för att bättre möta äldre personers behov

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	25	2%
Ja, det stämmer ganska bra	158	15%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	239	23%
Nej, det stämmer inte alls	94	9%
Vet inte	493	48%
(tom)	21	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Närmare en femtedel av de svarande (17% eller 183 personer) upplever att äldre blir tillfrågade om hur produkter och tjänster kan utvecklas för att passa deras behov (dvs. har svarat att det stämmer mycket eller ganska bra). En tredjedel (32%, vilket motsvarar 333 personer) tycker inte att det är så och närmare hälften (48% eller 493 personer) säger att de inte vet om det är så.

En av dem som svarat "Vet inte" har kommenterat att hen inte förstår frågan.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är en något högre andel av de män som besvarat enkäten som upplever att äldre blir tillfrågade om hur produkter och tjänster kan utvecklas för att bättre passa äldres behov. 19% av männen jämfört med 15% av kvinnorna har svarat att det stämmer mycket eller ganska bra. Samtidigt är det 35% av männen respektive 30% av kvinnorna som svarar att det inte stämmer särskilt bra/inte alls.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	9	11	5	25
Ja, det stämmer ganska bra	84	60	14	158
Nej, det stämmer inte särskilt bra	129	88	22	239
Nej, det stämmer inte alls	68	21	5	94
Vet inte	278	173	41	493
(tom)	7	10	5	21
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper. Det går inte att utläsa några stora skillnader mellan åldersgrupperna kring hur de upplever att äldre blir tillfrågade om hur produkter och tjänster kan utvecklas för att bättre passa äldres behov.

Mellan 17 och 20% i respektive åldersgrupp har svarat att det stämmer mycket eller ganska bra.

34% (197 personer) i åldersgruppen 65–74 år svarar att det inte stämmer särskilt bra/inte alls.

Motsvarande andel är 30% (109 personer) i åldersgruppen 75–84 år och 29% (27 personer) bland dem över 85 år. Det är närmare 50% i respektive åldersgrupp som svarat "Vet inte".

Utvecklingsområden

Vad är särskilt viktigt att förbättra för att öka respekten för äldre/motverka åldersdiskriminering i Östersunds kommun?

Svar	Antal
Lyssna på/involvera äldre inför beslut	29
Åldersintegration (att inte särskilja äldre som grupp/inte se dem som en homogen grupp utan som individer)	26
Information och kommunikation som alla kan ta del av	16
Uppfostra barn och unga att visa respekt för äldre	13
Bättre och billigare kommunikationer	11
Se äldre som en resurs inte en belastning	10
Bättre äldreomsorg	8
Skapa förutsättningar för äldre att kunna fortsätta arbeta	6
Motverka ekonomisk diskriminering/ekonomiska skillnader	6
Önskemål om förbättringar kopplat till Region J-H:s verksamhet	5
Vet ej/Inga synpunkter	44
Övrigt	53

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de svarande tycker är viktigt att förbättra för att öka respekten för äldre/motverka åldersdiskriminering i Östersunds kommun.

Frågan var formulerad som en helt öppen fråga så de inkomna svaren har grupperats i olika kategorier.

Det var cirka 195 personer av de 1 030 svarande som valde att besvara denna fråga. Svaren var mycket olika så det har varit svårt att göra tydliga grupperingar och många svar placerades under "Övrigt". Många uttryckte att de inte hade upplevt bristande respekt/diskriminering.

De två områden som lyftes av flest personer var att **lyssna på/involvera äldre inför beslut** i olika frågor och att **arbeta med åldersintegration, dvs. att undvika att se äldre som en homogen grupp och att särskilja dem i förhållande till andra åldersgrupper.**

Flera av svaren är likvärdiga med saker som också tas upp kopplat till frågan om hur man kan ta tillvara äldre som resurs i samhället (t.ex. att lyssna på äldre och se dem som en resurs istället för en belastning) respektive social gemenskap och aktiviteter för äldre (t.ex. att anpassa informationen och kommunikationen och att ha generationsöverskridande aktiviteter).

Några exempel på svar:

"Lyssna på äldres synpunkter och önskemål, Ej ha förutfattade meningar - vi äldre är också olika precis som alla åldersgrupper i samhället."

"Behandla alla åldrar lika. Se till individen och inte åldern. Inte utgå från att en viss ålder gör att man känner sig gammal. En 85-åring kan ibland vara lika alert som en 65-åring. Det är så individuellt hur man åldras. Många som är pigga känner nog inte att man är äldre. Inombords kan man vara som när man var ung."

För att ta del av alla svar i sin helhet – se **Bilaga 10: Tabell - Förbättringar för att öka respekt/motverka åldersdiskriminering.**

4.6 Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande

Aktuell sysselsättning	Antal	Andel
Heltids ålderspensionär	918	89%
Deltids ålderspensionär	53	5%
Anställd (förvärvsarbete)	30	3%
Egenföretagare	16	2%
(tom)	13	1%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Majoriteten av dem som besvarat enkäten (89% eller 918 personer) är pensionärer på heltid, men några av dessa arbetar ändå extra som timvikarier ibland. Några av heltidspensionärerna har även uppgett andra former av sysselsättning (såsom frivilligarbete, anhörigvårdare, deltagare i forskningsprojekt etc.)

5% (53 personer) har uppgett att de är deltidspensionärer och 3% (20 personer) att de fortfarande är förvärvsarbete. Några svarande är också egenföretagare.

Om du inte lönearbetar, skulle du vilja arbeta? (Lönearbete)

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	127	12%
Nej	801	78%
Vet ej	1	0%
(tom)	101	10%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Av de svarande som inte lönearbetar så är det en dryg tiondel (12%) som säger att de skulle vilja göra det. 78% av dem som svarat vill inte lönearbeta och den övriga tiondelen (10%) har redan en anställning eller är egenföretagare (se även föregående tabell).

Skillnader mellan olika åldersgrupper

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja	101	20	6	127
Nej	407	314	80	801
Vet ej	1			1
(tom)	66	29	6	101
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper.

Av svaren framgår att det finns personer i alla åldersgrupper som kan tänka sig att arbeta, även om det framför allt är i åldersgruppen 65–74 år. 18% (vilket motsvarar 101 personer) i åldersgruppen 65–74 år svarar att de skulle vilja lönearbeta. Motsvarande andel är 6% (20 personer) i åldersgruppen 75–84 år och 7% (6 personer) bland dem över 85 år.

Jag är engagerad i någon form av frivilligt arbete/frivilligverksamhet

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, flera gånger per vecka	24	2%
Ja, varje vecka	68	7%
Ja, varje månad	89	9%
Ja, några gånger per år	138	13%
Nej	694	67%
(tom)	17	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: 7% av de svarande (68 personer) uppger att de är engagerad i någon form av frivilligt arbete varje vecka och 2% (24 personer) flera gånger i veckan. Cirka en tiondel av de svarande (9%) deltar i någon form av frivilligt arbete minst en gång i månaden och ytterligare en dryg tiondel (13%) gör det några gånger per år. Majoriteten av de svarande (67%) är inte engagerad i någon form av frivilligt arbete.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är inte någon stor skillnad mellan könen när det gäller om man är engagerad regelbundet i någon form av frivilligt arbete/frivilligverksamhet.

2% av kvinnorna och 3% av männen har svarat att de är engagerade flera gånger per vecka, 6% av kvinnorna och 8% av männen är engagerade varje vecka, 8% av kvinnorna och 10% av männen är engagerade i något frivilligt arbete varje månad. Däremot är det en högre andel av de svarande kvinnorna som uppger att de inte är engagerade i något frivilligt arbete jämfört med männen (72% av kvinnorna respektive 61% av männen svarar nej på frågan).

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, flera gånger per vecka	15	8	1	24
Ja, varje vecka	35	27	6	68
Ja, varje månad	52	30	7	89
Ja, några gånger per år	78	54	6	138
Nej	391	235	68	694
(tom)	4	9	4	17
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper. Det finns inte några större skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller frivilligarbete.

3% (15 personer) av de svarande i åldersgruppen 65–74 år gör frivilliginsatser flera gånger per vecka, vilket kan jämföras med 2% i åldersgruppen 75–84 år och 1% bland dem över 85 år. 6% (35 personer) i åldersgruppen 65–74 år gör frivilliginsatser varje vecka vilket kan jämföras med 7% (27 respektive 6 personer) i övriga åldersgrupper. 9% i åldersgruppen 65–74 år gör frivilliginsatser varje månad, vilket motsvaras av 8% i de äldre åldersgrupperna. Det är en något högre andel i åldersgruppen över 85 år som svarar att de inte gör någon frivilliginsats (74% bland dem över 85 år jämfört med 65% i åldersgruppen 75–84 år).

Om nej, skulle du vilja engagera dig i något frivilligt arbete/frivilligverksamhet?

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	99	10%
Nej	568	55%
Vet inte	1	0%
(tom)	362	35%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: På frågan om de som **inte** är engagerade i frivilligverksamhet skulle kunna tänka sig att göra det, svarar 10% (vilket motsvarar 99 personer) att de kan tänka sig det, medan övriga uppger att de inte vill eller redan är engagerade (se även föregående tabell).

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är en något högre andel kvinnor som kan tänka sig att engagera sig i något frivilligt arbete, av dem som inte redan är engagerade i någon sådan verksamhet (12% av kvinnorna jämfört med 7% av männen).

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja	70	24	5	99
Nej	309	198	61	568
Vet inte	1			1
(tom)	195	141	26	362
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper.

Av svaren framgår att det finns personer i alla åldersgrupper som kan tänka sig att engagera sig i frivilligarbete, även om det framför allt är i åldersgruppen 65–74 år.

12% (vilket motsvarar 70 personer) av de svarande i åldersgruppen 65–74 år kan tänka sig att engagera sig i något frivilligt arbete. Det motsvaras av 7% (24 personer) i åldersgruppen 75–84 år och 5% (5 personer) över 85 år.

Jag är politiskt aktiv eller aktiv i någon intresseorganisation eller annan förening

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	224	22%
Nej	776	75%
(tom)	30	3%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En dryg femtedel (22% eller 224 personer) av de svarande uppger att de är aktiva i någon intresseorganisation eller förening, medan en majoritet (75%) inte är det. 3% (30 personer) har inte besvarat frågan.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Av dem som besvarat enkäten är det en något högre andel män som är aktiv i någon intresseorganisation eller förening (24% av männen respektive 20% av kvinnorna).

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja	116	93	15	224
Nej	452	252	72	776
(tom)	7	18	5	30
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper.

Det går att utläsa vissa skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller om man är aktiv i någon intresseorganisation/förening.

Av dem som besvarat enkäten är det högst andel aktiva intresseorganisation/förening i åldersgruppen 75–84 år. 26% (93 personer) i den åldersgruppen är aktiva, vilket kan jämföras med 20% (116 personer) i åldersgruppen 65–74 år och 16% (15 personer) i åldersgruppen över 85 år.

Jag upplever att jag har möjlighet att påverka de beslut som fattas i kommunen

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	12	1%
Ja, det stämmer ganska bra	98	10%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	295	29%
Nej, det stämmer inte alls	229	22%
Vet inte	378	37%
(tom)	18	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Endast en dryg tiondel av de svarande (11%) upplever att de har möjlighet att påverka de beslut som kommunen fattar. Övriga uppger antingen att de inte tycker att det stämmer särskilt bra (cirka 51%) eller att de inte vet om de kan göra det (37%).

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Av dem som besvarat enkäten är det en något högre andel män som upplever att det har möjlighet att påverka de beslut som kommunen fattar (14% av männen jämfört med 8% av kvinnorna har svarat att det stämmer mycket eller ganska bra.)

Båda könen ger dock uttryck för att de inte känner särskilt stor påverkansmöjlighet (55% av männen respektive 47% av kvinnorna). Det är en högre andel av kvinnorna som svarat ”Vet inte” på frågan (42% av kvinnorna jämfört med 30% av männen).

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	9	2	1	12
Ja, det stämmer ganska bra	53	38	7	98
Nej, det stämmer inte särskilt bra	177	101	17	295
Nej, det stämmer inte alls	121	85	23	229
Vet inte	209	130	39	378
(tom)	6	7	5	18
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper angående frågan om man upplever att man har möjlighet att påverka de beslut som fattas i kommunen.

11% (62 personer) av de svarande i åldersgruppen 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra, vilket kan jämföras med 11% i åldersgruppen 75–84 år och 9% i åldersgruppen över 85 år.

52% (298 personer) i åldersgruppen 65–74 år tycker inte att det stämmer särskilt bra/inte alls. Detta motsvaras av 51% i åldersgruppen 75–84 år och 43% i åldersgruppen över 85 år.

Det är högst andel i åldersgruppen över 85 år som svarat ”Vet inte” på frågan (42% jämfört med 36% i de båda yngre åldersgrupperna).

Utvecklingsområden

Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller att ta tillvara äldre som resurs i samhället?

Svar	Antal
Lyssna och ta tillvara äldres kunskap om olika frågor	87
Ge äldre möjlighet att arbeta/göra en frivilliginsats	59
Ha mötesplatser över generationsgränserna	9
Vet inte	29
Övrigt	26

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de svarande tycker behöver förbättras när det gäller att ta tillvara äldre som resurs i samhället. Frågan var formulerad som en helt öppen fråga så de inkomna svaren har grupperats i olika kategorier.

Det är cirka 200 av 1 030 personer som valt att besvara denna fråga i enkäten.

Flest svarande tycker att man ska ta tillvara äldre som resurs i samhället genom att **lyssna och inhämta kunskap från äldre kring olika frågor innan det fattas beslut och genom att ge äldre bättre möjligheter att få arbeta eller göra en frivilliginsats.**

Många lyfte fram att äldres kunskaper och erfarenheter behöver tas tillvara bättre. Politiska beslutsfattare bör lyssna och lära av dem som har levt länge och skaffat sig mycket erfarenheter. Några lyfte också att de politiska partierna av samma skäl bör säkerställa att äldre finns representerade i politiska församlingar.

När det gäller äldre i yrkeslivet så tycker de svarande att det ska ges möjlighet att fortsätta arbeta för dem som vill och orkar (riktiga anställningar). Några lyfter även fram de olika former av bemanningsföretag där äldre används som resurser som goda exempel (Veteranpoolen och Hyr en senior). I detta sammanhang menar man att det mycket handlar om attityden hos arbetsgivaren - om man ser äldre som en resurs eller inte.

Flera av de svarande kan tänka sig att göra samhällsinsatser men efterfrågar information om hur de skulle kunna vara en resurs, vilka behov som finns och vad de skulle kunna hjälpa till med.

Några exempel på svar som lämnats:

”Att äldre involveras i olika frågor!”

”Att se till att folk får reda på VAD de kan bidra med. Kanske redan fungerar. Själv har jag fått information och förslag av mina egna bekanta.”

”Att man kan få jobba längre om man orkar. Att ordna tjänster inom skola, omsorg för att vara mor- eller farförälder. Riktiga jobb alltså!”

För att ta del av alla svar i sin helhet – se **Bilaga 11: Tabell - Förbättringar för att ta tillvara äldre som resurs i samhället.**

4.7 Kommunikation och information

Jag tycker att kommunen erbjuder information om sina verksamheter på ett tillgängligt sätt

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	76	7%
Ja, det stämmer ganska bra	397	39%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	164	16%
Nej, det stämmer inte alls	56	5%
Vet inte	299	29%
(tom)	38	4%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Närmare hälften av de svarande (46% eller 473 personer) tycker att kommunen erbjuder information på ett tillgängligt sätt (dvs. svarar att det stämmer mycket eller ganska bra). En dryg femtedel (21%) upplever inte att informationen är särskilt tillgänglig och ungefär en tredjedel (29%) säger att de inte vet om informationen om kommunens verksamheter är tillgänglig, vilket kan betyda att det hittills inte varit aktuellt för dem att efterfråga/söka denna typ av information.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

En något högre andel av de män som besvarat enkäten tycker att kommunen erbjuder information om sina verksamheter på ett tillgängligt sätt (49% tycker att det stämmer mycket eller ganska bra jämfört med 43% av kvinnorna). Ungefär lika hög andel kvinnor som män svarar att det inte stämmer särskilt bra/inte alls (22% av kvinnorna jämfört med 24% av männen). Det är en högre andel kvinnor än män som svarat "Vet inte" på frågan (33% av kvinnorna jämfört med 24% av männen).

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	37	28	11	76
Ja, det stämmer ganska bra	232	145	20	397
Nej, det stämmer inte särskilt bra	91	61	12	164
Nej, det stämmer inte alls	29	20	7	56
Vet inte	173	91	35	299
(tom)	13	18	7	38
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper angående frågan om man tycker att kommunen erbjuder information om sina verksamheter på ett lättillgängligt sätt.

Det finns några skillnader kring hur olika åldersgrupper besvarat denna fråga.

46% (269 personer) av dem i åldersgruppen 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra, vilket kan jämföras med 34% (31 personer) i åldersgruppen över 85 år. Däremot är det en likvärdigt hög andel som svarat att det inte stämmer särskilt bra/inte alls (21% i åldersgruppen 65–74 år och 21% i åldersgruppen över 85 år). Det är också cirka en tredjedel som svarat "Vet inte" på frågan (30% av dem i åldersgruppen 65–74 år och 38% bland de svarande över 85 år).

Jag kan få information om kommunens verksamheter i pappersformat eller talformat om jag behöver

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	295	29%
Nej	51	5%
Vet inte	644	62%
(tom)	40	4%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Ungefär en tredjedel av de svarande (29%) känner till att de kan få information om kommunens verksamheter i pappers- eller talformat om de behöver det. 62% uppger att de inte känner till om det går att få. En av dem som har svarat ”Vej inte” skriver att hen inte tror att det går att få.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är inte någon påtaglig skillnad mellan könen kring frågan om de vet att det går att få information i pappersformat eller talformat om man behöver. 27% av kvinnorna respektive 30% av männen svarar ja, medan 4% av kvinnorna och 5% av männen svarar nej på frågan. 63% av kvinnorna och 61% av männen har svarat ”Vet inte”, så detta är ett område där kommunen behöver bli bättre på att sprida information om vilka möjligheter som finns.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Totalsumma
	65–74 år	75–79 år	85 år eller äldre	
Ja	168	99	28	295
Nej	24	22	5	51
Vet inte	370	222	52	644
(tom)	13	20	7	40
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper angående frågan om man känner till att man kan få information om kommunens verksamheter i pappers- eller talformat om man behöver.

Den stora majoriteten av dem som besvarat enkäten har svarat ”Vet inte” på denna fråga. Det gäller för 64% i åldersgruppen 65–74 år, 61% i åldersgruppen 75–84 år och 57% i åldersgruppen över 85 år.

Mellan 27% och 30% i olika åldersgrupper svarar ”Ja” på frågan och mellan 4 och 6% svarar ”Nej”, så kunskapen om detta är ganska likvärdig mellan åldersgrupperna.

Jag använder internet

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja	783	76%
Nej	226	22%
(tom)	21	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En tydlig majoritet av de svarande (76%) har uppgivit att de använder internet. Samtidigt är det en dryg femtedel (22%) som uppger att de inte gör det. Några har även valt att inte besvara frågan.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Av dem som besvarat enkäten är det en högre andel män än kvinnor som uppger att de använder internet (80% av männen jämfört med 73% av kvinnorna har svarat ja på frågan).

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja	498	254	31	783
Nej	68	99	59	226
(tom)	9	10	2	21
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper angående frågan om man använder internet.

Det finns tydliga skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller internetanvändning. 87% (498 personer) av de svarande i åldern 65–74 år säger att de använder internet, vilket kan jämföras med 70% (254 personer) i åldersgruppen 75–84 år och 34% (31 personer) i åldersgruppen över 85 år.

64% av de svarande i åldersgruppen över 85 år säger att de inte använder internet.

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 226 personer som svarat att de **inte** använder internet bor i följande områden:

Geografiskt område	Antal
Centrala stan	40
Frösön	34
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	30
Odensala (inkl. Körfältet)	28
Brunflo (inkl. glesbygd)	28
Torvalla-Ope	17
Odenslund (inkl. Söder)	16
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	15
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	14
Annat (okänt)	4
Totalt	226

Om nej, vad är det som gör att du inte använder internet?

Orsak	Antal
Jag är inte intresserad av att använda internet	123
Jag saknar kunskap om hur man använder internet	99
Jag saknar tillgång till utrustning (dator/telefon)	55

Kommentar: De som svarat att de inte brukar använda internet fick en följdfråga om orsaken till att de inte gör det. I ovanstående tabell redovisas de vanligaste orsakerna, vilket är att man inte är intresserad, att man saknar kunskap eller tillgång till utrustning. Det fanns möjlighet att på denna fråga ange flera svarsalternativ så i flera fall har de svarande uppgett olika kombinationer av dessa orsaker.

I de övriga kommentarer som lämnats förtydligar de svarande att det i några fall handlar om ålders- eller sjukdomsskäl (stroke, synskada, läkares avrådan, svimmar vid användning). I enstaka fall handlar det också om att det inte finns tillgång till internet där man bor, att man inte känner sig bekväm med att använda internet eller att man inte har något behov av det.

Jag vet var jag kan få stöd om jag behöver hjälp med hur man använder mobiltelefon, dator eller internet

Totalt resultat

Svar	Antal	Andel
Ja, på biblioteket	312	30%
Ja, av pensionärsorganisationerna	281	27%
Annat: anhöriga, t ex släkt och vänner, grannar, bekanta	211	20%
Ja, av kommunens Digitala hemguide	91	9%
Ja, av SeniorNet	87	8%
Vet inte	52	5%
Annat: Ej angivet vad	43	4%
Annat: Behöver ej hjälp/kan själv	37	4%
Annat: Leverantör av dator/mobiltelefon/Sälj företag/Support	13	1%
Annat: Ej varit aktuellt/inte intresserad	10	1%
Annat: Gör sökning på internet/via fackpress	6	1%
Annat: Studieförbunden, bl.a. ABF, Vuxenskolan	3	0,3%
Annat: Av personal (hemtjänst, personlig assistans)	3	0,3%
Annat: Banken	2	0,2%
Ej besvarat frågan	188	18%

Kommentar: I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vilka former av stöd kring telefoner och datorer som de svarande känner till. Det var möjligt att ange flera olika svarsalternativ när man svarade på frågan, vilket många personer också gjort. 188 personer av de svarande har hoppat över/inte besvarat denna fråga.

Av dem som besvarat frågan är det flest personer som känner till **bibliotekets** (30%) respektive **pensionärsorganisationernas stöd** (27%). Många tar också **hjälp av sina anhöriga**, t. ex. släktingar och vänner (20%).

9% (vilket motsvarar 91 personer) känner till kommunens Digitala hemguide, men det var också några som frågade vad det är för typ av stöd. 8% känner till SeniorNet. Drygt 5% känner inte till varken det stöd som biblioteket, pensionärsorganisationerna eller kommunens Digitala hemguide kan ge inom området. Enstaka personer uppger att de tar hjälp av olika leverantörer (Teliabutiken, Elgiganten, Alina).

Utvecklingsområden

Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller Östersunds kommuns kommunikation och information?

Svar	Antal
Erbjuda information på andra sätt än via dator/i digital form	61
Mer information - generellt sett	12
Mer digital information/information via sociala medier	10
Utveckla informationen på kommunens hemsida	10
Användarvänlig och tillgänglig information för alla	9
Datorutbildning och stöd via kommunen kring att använda datorer/internet	6
Mer tillgängliga kommundienstjänstemän	6
Bättre information om byggplaner	2
Utveckla möjligheterna att lämna medborgarförslag	2
Vet ej	19
Övrigt	26

Kommentar:

I ovanstående tabell redovisas en sammanställning över vad de svarande tycker är särskilt viktigt att förbättra när det gäller kommunens kommunikation och information. Frågan var formulerad som en helt öppen fråga så de inkomna svaren har grupperats i olika kategorier.

Det är endast cirka 150 av 1 030 personer som valt att besvara denna fråga i enkäten.

Det som flest personer lyfte fram som viktigt att förbättra inom området information och kommunikation var att **erbjuda information på andra sätt än bara hemsidan eller i digital form.**

Många lyfter fram att det är viktigt att komma ihåg att alla inte har tillgång till datorer/smartphone eller internet och i många fall saknar anhöriga som kan hjälpa dem. Det innebär att kommunen inte kommer att kunna nå ut med information till alla medborgare den vägen.

Som alternativa informationskanaler föreslår man bland annat information via brev, tidningar, informationsträffar, Lokal-TV och Radio Jämtland.

Exempel på svar som lämnats:

”Att förbättra information till dem som av olika anledningar inte får tillgång till information som bara finns i dator.”

För att ta del av alla svar i sin helhet – se **Bilaga 12: Tabell - Förbättringar kring kommunens kommunikation och information.**

4.8 Samhällsstöd och service

Jag tycker att det finns ett tillräckligt utbud av service i närheten av där jag bor, till exempel livsmedelsbutik, bank, hälsocentral eller bibliotek

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	304	30%
Ja, det stämmer ganska bra	454	44%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	171	17%
Nej, det stämmer inte alls	72	7%
Vet inte	8	1%
(tom)	21	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (74%) tycker att det finns ett tillräckligt serviceutbud i deras närområde.

Ungefär en fjärdedel tycker inte att det gör det (24% uppger att det inte stämmer särskilt bra/inte alls). En av dem som svarat ganska bra har kommenterat att bank fattas. En av dem som svarat att det inte stämmer särskilt bra bor på landsbygden och skriver att det bara finns en liten matbutik i närområdet.

Skillnader mellan olika kön

Det går inte att se några påtagliga skillnader mellan könen när det gäller frågan om man upplever att det finns ett tillräckligt serviceutbud i närområdet.

73% av kvinnorna respektive 74% av männen tycker att det stämmer mycket eller ganska bra (det är något högre andel män som svarar mycket bra). Det är på motsvarande sätt 24% av kvinnorna och 23% av männen som uppger att det inte stämmer särskilt bra/inte alls.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 243 personer som har svarat att de inte tycker att det finns ett tillräckligt serviceutbud i närområdet bor i följande områden:

Geografiskt område	Det stämmer inte alls	Det stämmer inte särskilt bra	Totalt antal
Frösön	4	32	36
Torvalla-Ope	17	27	34
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	13	20	33
Odenslund (inkl. Söder)	2	25	27
Odensala (inkl. Körfältet)	3	21	24
Brunflo (inkl. glesbygd)	9	12	21
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	9	12	21
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	8	9	17
Centrala stan	4	13	17
Annat (okänt)	3		3
Totalt	72	171	243

Jag kan utan problem ta mig till livsmedelsbutik, bank, hälsocentral eller bibliotek genom att gå eller använda kollektivtrafik

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	499	48%
Ja, det stämmer ganska bra	297	29%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	99	10%
Nej, det stämmer inte alls	108	10%
Vet inte	8	1%
(tom)	19	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (77%) uppger att de utan större problem kan ta sig till service i närområdet genom att gå eller använda kollektivtrafik.

En femtedel uppger samtidigt att de inte har den möjligheten (20% har svarat att det inte stämmer särskilt bra/inte stämmer alls). 1% har svarat "Vet inte". En av dem har kommenterat att eftersom hen använder bil vid längre avstånd blir frågan ointressant.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det går inte att se några påtagliga skillnader mellan könen när det gäller frågan om de utan problem kan ta sig till olika former av service genom att gå eller använda kollektivtrafik.

77% av både kvinnor och män uppger att det stämmer mycket eller ganska bra (även om det är en något högre andel kvinnor som svarar mycket bra). Det är på motsvarande sätt 20% av både kvinnor och män som uppger att det inte stämmer särskilt bra/inte alls.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	307	162	30	499
Ja, det stämmer ganska bra	154	113	30	297
Nej, det stämmer inte särskilt bra	54	34	11	99
Nej, det stämmer inte alls	51	42	15	108
Vet inte	4	2	2	8
(tom)	5	10	4	19
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper angående frågan om man utan problem kan ta sig till olika former av samhällsservice genom att gå eller använda kollektivtrafik.

Det finns vissa skillnader i svaren mellan olika åldersgrupper. 80% av de svarande i åldersgruppen 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra, vilket kan jämföras med 76% i åldersgruppen 75–84 år och 66% i åldersgruppen över 85 år. På motsvarande sätt är det 18% i åldersgruppen 65–74 år som svarat att det inte stämmer särskilt bra/inte alls, jämfört med 21% i åldersgruppen 75–84 år och 28% i åldersgruppen över 85 år.

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 207 personer som har svarat att de inte enkelt kan ta sig till närservice genom att gå eller åka kollektivtrafik bor i följande områden:

Geografiskt område	Det stämmer inte alls	Det stämmer inte särskilt bra	Totalt antal
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)	25	4	29
Frösön	10	17	27
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	20	7	27
Centrala stan	12	14	26
Torvalla-Ope	11	14	25
Brunflo (inkl. glesbygd)	13	10	23
Odensala (inkl. Körfältet)	7	11	18
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	5	10	15
Odenslund (inkl. Söder)	3	11	14
Annat (okänt)	2	1	3
Totalt	108	99	207

Jag har lätt att få kontakt med min hälsocentral när jag behöver det

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	373	36%
Ja, det stämmer ganska bra	472	46%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	109	11%
Nej, det stämmer inte alls	34	3%
Vet inte	24	2%
(tom)	18	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (82%) uppger att de har ganska eller mycket lätt att få kontakt med sin hälsocentral. Samtidigt uppger 14% av de svarande (143 personer) att de inte har det.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det går inte att se några skillnader mellan könen kring upplevelsen av hur lätt det är att kontakta hälsocentralen.

37% av kvinnorna respektive 36% av männen upplever att det stämmer **mycket bra**, 46% av både kvinnor och män tycker att det stämmer **ganska bra** och 14% av både kvinnor och män tycker att det **inte stämmer särskilt bra/inte alls**.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	209	131	33	373
Ja, det stämmer ganska bra	277	155	40	472
Nej, det stämmer inte alls	20	13	1	34
Nej, det stämmer inte särskilt bra	49	49	11	109
Vet inte	15	7	2	24
(tom)	5	8	5	18
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper angående frågan om man tycker det är lätt att få kontakt med sin hälsocentral när man behöver det.

Det finns vissa skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller denna fråga. 84% (486 personer) av de svarande i åldersgruppen 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra, vilket kan jämföras med 79% i de båda övre åldersgrupperna.

12% i åldersgruppen 65–74 år tycker inte att det stämmer särskilt bra/inte alls. Motsvarande andel för övriga grupper är 17% i åldersgruppen 75–84 år och 13% i åldersgruppen över 85 år.

Skillnader mellan olika geografiska områden

De 143 personer som har svarat att de inte har lätt att få kontakt med sin hälsocentral när de behöver det bor i följande områden:

Geografiskt område	Det stämmer inte alls	Det stämmer inte särskilt bra	Totalt antal
Frösön	8	18	26
Centrala stan	7	18	25
Odensala (inkl. Körfältet)	3	21	24
Odenslund (inkl. Söder)	6	16	22
Torvalla-Ope	3	12	15
Brunflo (inkl. glesbygd)	4	8	12
Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund	1	7	8
Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)	2	4	6
Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)		5	5
Totalt	34	109	143

Jag vet var jag ska vända mig för att ansöka om stöd, vård eller omsorg

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	319	31%
Ja, det stämmer ganska bra	458	44%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	146	14%
Nej, det stämmer inte alls	70	7%
Vet inte	2	0%
(tom)	35	3%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: En majoritet av de svarande (74%) uppger att de vet var de ska vända sig för att ansöka om stöd, vård och omsorg. Samtidigt är det en femtedel (21%) som uppger att de inte vet var de kan vända sig. De som har svarat ”Vet inte” har kommenterat att det inte är aktuellt just nu men att de hoppas kunna ta reda på det om det skulle behövas.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det är en något högre andel kvinnor än män som uppger att de vet var de ska vända sig för att ansöka om stöd, vård och omsorg.

36% av kvinnorna jämfört med 25% av männen uppger att det stämmer **mycket** bra. 44% av både kvinnor och män uppger att det stämmer **ganska** bra. 17% av kvinnorna jämfört med 27% av männen uppger att det **inte stämmer särskilt bra/inte alls**.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 2: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	188	103	28	319
Ja, det stämmer ganska bra	258	162	38	458
Nej, det stämmer inte särskilt bra	81	53	12	146
Nej, det stämmer inte alls	36	26	8	70
Vet inte	1			2
(tom)	11	18	6	35
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper angående frågan om man vet var man ska vända sig för att ansöka om stöd, vård eller omsorg.

Det finns mindre skillnader mellan olika åldersgrupper när det gäller svaren på denna fråga. 78% av de svarande i åldersgruppen 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra, vilket kan jämföras med 73% i åldersgruppen 75–84 år och 71% i åldersgruppen över 85 år.

En likvärdigt hög andel i varje åldersgrupp svarar att de inte är alldeles säkra på var de ska vända sig (20% i åldersgruppen 65–74 år, 22% i åldersgruppen 75–84 år och 22% i åldersgruppen över 85 år).

Jag känner mig trygg med att jag kommer få hjälp från kommunen den dag jag behöver det

Totalt resultat

Svarsalternativ	Antal	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	189	18%
Ja, det stämmer ganska bra	389	38%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	116	11%
Nej, det stämmer inte alls	35	3%
Vet inte	279	27%
(tom)	22	2%
Totalsumma	1030	100%

Kommentar: Drygt hälften av de svarande (56%) uppger att de känner sig mycket eller ganska trygga med att få hjälp från kommunen om de behöver det. En dryg tiondel (14%) känner sig inte särskilt trygga med det och cirka en tredjedel (27%) uppger att de inte vet.

Skillnader mellan olika kön och åldersgrupper

Det går inte att se några skillnader mellan könen när det gäller i vilken utsträckning man känner sig trygg med att få hjälp från kommunen den dag man behöver det.

56% av både kvinnor och män uppger att det stämmer mycket eller ganska bra, 15% av kvinnorna respektive 14% av männen uppger att det inte stämmer särskilt bra/inte alls och 27% av kvinnorna respektive 28% av männen svarar ”Vet inte”.

Underlaget för de icke-binära personerna (4 personer) är för litet för att dra några slutsatser.

Se bilaga 1: Samlade tabeller – Könsskillnader kopplat till olika frågor.

Svarsalternativ	Åldersgrupp			Antal
	65–74 år	75–84 år	85 år eller äldre	
Ja, det stämmer mycket bra	95	69	25	189
Ja, det stämmer ganska bra	205	147	37	389
Nej, det stämmer inte särskilt bra	83	29	4	116
Nej, det stämmer inte alls	22	11	2	35
Vet inte	184	99	16	279
(tom)	6	8	8	22
Totalsumma	575	363	92	1030

I ovanstående tabell redovisas svaren fördelat på olika åldersgrupper angående frågan om man känner sig trygg med att få hjälp från kommunen den dag man behöver det.

Det finns vissa skillnader mellan åldersgrupper när det gäller svaren på denna fråga. 50% av de svarande i åldersgruppen 65–74 år tycker att det stämmer mycket eller ganska bra, vilket kan jämföras med 59% i åldersgruppen 74–84 år och 67% av de svarande över 85 år.

18% i gruppen 65–74 år tycker inte att det stämmer särskilt bra/inte alls. Motsvarande andel i övriga grupper är 11% i åldersgruppen 75–84 år och 6% i åldersgruppen över 85 år. Övriga har svarat ”Vet inte”.

Utvecklingsområden

Har du några förslag på vad som skulle göra Östersunds kommun mer åldrandevänligt?

Svar	Antal
Förbättra utemiljöer (bättre sandning/snöplogning, fler sittplatser, fler grönområden, fler offentliga toaletter, utveckla Stortorget etc.)	62
Samhällsstöd och service (bättre äldreomsorg i olika avseenden, tillgång till service i närmiljön, uppsökande verksamhet etc.)	61
Transporter (billigare eller gratis bussresor för äldre, möjlighet att kliva på i mitten av bussen, fler bussturer, gratis parkering i centrum etc.)	50
Social gemenskap och aktiviteter (förslag till nya former av aktiviteter, fler lokala mötesplatser, pensionärsrabatter på olika aktiviteter)	28
Bostäder (billigare bostäder, tillgängligare bostäder, fler trygghets-/äldreboenden etc.)	25
Information och kommunikation (mindre digitalt, regelbunden information via radio eller brevutskick, förenkla telefonkontakten med kommunen)	21
Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande (lyssna mer på äldre, inrätta äldreråd, inrätta äldreombud, involvera äldre inför beslut etc.)	12
Respekt och social inkludering (vänligt och respektfullt bemötande, se äldre som en resurs inte en belastning etc.)	6
Önskemål om förbättringar hos region J-H (inför allmän hälsoundersökning för äldre 65+, gör det lättare att komma i kontakt med hälsocentral etc.)	9
Vet inte/är nöjd som det är	18
Övrigt	45

Kommentar:

Enkäten avslutades med en öppen fråga om de svarande hade några förslag på vad som skulle göra Östersunds kommun mer åldrandevänligt.

Drygt 200 personer besvarade frågan och i ovanstående tabell redovisas en sammanställning över deras svar efter att de grupperats i olika kategorier.

I många fall upprepades likvärdiga saker som tidigare har lyfts under respektive delområde, varför svaren har kategoriserats utifrån detta. De delområden som flest personer lyfte fram var förbättringar i utemiljön, bättre äldreomsorg i olika avseenden samt bättre och billigare transporter.

Det lämnades även många enskilda synpunkter/förslag som varit svåra att kategorisera och som därför placerats i kategorin Övrigt.

För att ta del av alla svar i sin helhet – se **Bilaga 13: Tabell Förslag på vad som kan göra Östersunds kommun mer åldrandevänligt.**

5. Hur kommer resultatet att användas?

Resultatet av denna enkätundersökning kommer att användas som ett av flera delunderlag när Östersunds kommun under 2021 ska utforma en flerårig handlingsplan för att göra kommunen mer åldrandevänlig.

Enkätundersökningen kommer under hösten och våren 2021 att kompletteras med ytterligare undersökningar för att säkerställa att vi fångar så många olika perspektiv från äldre som möjligt.

Exempel på ytterligare undersökningar som kommer att göras är telefonintervjuer med äldre som använder färdtjänst, telefonintervjuer med äldre som är isolerade, öppna medborgardialoger med äldre 65+, fokusgruppsintervjuer med äldre med annan etnicitet samt ”Life filming” (äldre i fem geografiska områden i Östersund kommer att tillfrågas om att fotografera/filma sådant de tycker behöver förbättras i utemiljön i det egna närområdet).

Den nämnda handlingsplanen kommer därefter att tas fram hösten 2021.

Bilaga 1 - Enkätundersökning om förutsättningar för ett aktivt och hälsosamt liv för äldre 65+ i Östersunds kommun

---

Inledande bakgrundsfrågor

---

1. Ålder

- 65–69 år
- 70–74 år
- 75–79 år
- 80–84 år
- 85–89 år
- 90 år eller äldre

2. Kön

- Kvinna
- Man
- Icke-binär

3. Bostadsområde (Ange inom vilket område du bor)

- Häggenås
- Lit
- Centrala stan (omfattar området från Fältjägargränd vid Östersunds sjukhus till Grängsgatan/
Stuguvägen samt från Strandgatan till Litsvägen/Genvägen vid Mittuniversitetets campusområde)
- Lugnvik
- Frösön
- Marieby
- Brunflo
- Torvalla
- Odensala
- Odenslund
- Tandsbyn-Fåker
- Annat alternativ:

Utemiljöer och parker

---

4. Jag tycker att det är lätt att ta sig fram på trottoarer och gångvägar i mitt närområde (dvs. de är väl underhållna och fria från hinder)

- Ja, det stämmer bra under både sommar och vinter
- Ja, det stämmer bra under barmarksperioden
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

5. Jag har tillgång till parker eller naturområden i mitt närområde

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

6. Jag känner mig trygg i mitt närområde

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

7. Mitt närområde är trivsamt att leva, bo och åldras i

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

8. Finns det något kring utemiljön i ditt närområde som är särskilt viktigt att förbättra?

Flera alternativ kan markeras

- Nej, jag har inga synpunkter
- Ja, sittplatser/bänkar
- Ja, offentliga toaletter
- Ja, sandning/snöröjning
- Ja, nedskräpning
- Ja, belysning
- Ja, separerade gångbanor och bilvägar
- Ja, separerade gångbanor och cykelvägar
- Ja, annat:

9. Finns det något kring utemiljön i centrala Östersund som är särskilt viktigt att förbättra?

Flera alternativ kan markeras

- Nej, jag har inga synpunkter
- Ja, sittplatser/bänkar
- Ja, offentliga toaletter
- Ja, sandning/snöröjning
- Ja, nedskräpning
- Ja, belysning
- Ja, separerade gångbanor och bilvägar
- Ja, separerade gångbanor och cykelvägar
- Ja, annat:

Transporter (kollektivtrafik, biltrafik)

---

10. Jag använder i första hand följande sätt att förflytta mig i min vardag:

Flera alternativ kan markeras

- Går
- Cyklar
- Åker buss
- Samåker (någon annans bil)
- Kör egen bil
- Färdtjänst
- Taxi

11. Jag använder busstrafik för resor inom Östersunds kommun

- Ja, vid enstaka tillfällen
- Ja, regelbundet
- Nej, aldrig

Vid JA: Gå till nästa fråga. Vid NEJ: Hoppa till fråga 15.

12. Jag tycker att busstrafiken i Östersunds kommun är anpassad till äldre personers behov

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

13. Jag tycker att informationen om busslinjer och tidtabeller är tydlig och lättillgänglig

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

14. Finns det något kring busstrafiken i Östersunds kommun som är särskilt viktigt att förbättra?

Flera alternativ kan markeras

- Nej, jag har inga synpunkter
- Ja, busslinjernas sträckning/turtäthet
- Ja, informationen om bussresor (t.ex. skyltar och tidtabeller)
- Ja, utrop vid busshållplatser (t.ex. om när nästa bussresa avgår)
- Ja, busshållplatsernas utformning
- Ja, dålig väghållning vid busshållplatserna under vinterhalvåret
- Ja, bussresornas priser
- Ja, busschaufförernas bemötande/hänsyn till äldres behov
- Ja, annat:

15. Om du kör bil - vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller biltrafik i Östersunds kommun?

Bostäder

---

16. Jag bor i:

- Hyresrätt
- Bostadsrätt
- Villa/radhus/småhus
- Annat:

17. Jag kan enkelt ta mig in och ut ur min bostad

- Ja
- Nej

Om nej, vad är det som gör det svårt för dig att ta dig in och ut ur bostaden?

18. Jag kommer att kunna bo kvar i min bostad även om min hälsa eller ekonomi skulle försämrans

- Ja
- Nej
- Vet inte

Om nej, vad behöver du för att kunna bo kvar i din nuvarande bostad om din situation försämrans?

19. Jag känner till följande möjligheter till anpassningar och stöd som kan underlätta min vardag:

Flera alternativ kan markeras

- Bostadsanpassning
- Hjälpmedel (t.ex. rollatorer, anpassade toalettstolar/duschar, grepphjälpmedel)
- Fixartjänster genom kommunen
- Servicetjänster genom kommunen
- Anhörigstöd genom kommunen
- RUT-tjänster
- Bostadstillägg via Pensionsmyndigheten
- Annat alternativ:

20. Jag upplever att det finns goda möjligheter att flytta till en mer anpassad bostad i mitt närområde om jag skulle vilja

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

21. Jag upplever att det finns anpassade bostäder till rimliga priser i Östersunds kommun

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

22. Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller bostäder för äldre i Östersunds kommun?

Social gemenskap och delaktighet

---

23. Jag har möjlighet att träffa de människor jag vill och delta i aktiviteter när jag önskar

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls

24. Det finns lokala mötesplatser och ordnas aktiviteter där jag kan träffa andra som bor i närområdet

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

25. Det ordnas aktiviteter och evenemang för äldre på en mängd olika platser i samhället (bibliotek, samlingslokaler i bostadsområdet, parker etc.)

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

26. Det händer att jag känner mig ofrivilligt ensam

- Ja, dagligen
- Ja, flera gånger i veckan
- Ja, någon gång i veckan
- Ja, någon eller några gånger i månaden
- Ja, mer sällan än en gång i månaden
- Nej, aldrig

27. Jag upplever följande hinder för att träffa människor/delta i de aktiviteter jag önskar

Flera alternativ kan markeras

- Jag upplever i nuläget inte några hinder att träffa människor/delta i de aktiviteter jag önskar
- Jag saknar information om vilka aktiviteter och evenemang som finns
- Jag har svårt att ta mig in och ut ur min bostad
- Det finns inte några mötesplatser i mitt närområde
- De mötesplatser som finns har inte aktiviteter som intresserar mig
- Jag känner mig osäker att gå på aktiviteter ensam
- Jag kan inte ta mig till de aktiviteter jag önskar utan hjälp (t.ex. ledsagning)
- Jag kan inte ta mig till de aktiviteter jag önskar med kollektivtrafik
- Jag har inte råd att delta i de aktiviteter som ordnas
- Jag har inte tillgång till internetuppkoppling (för att delta i digitala aktiviteter)
- Annat:

28. Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller social gemenskap och aktiviteter för äldre i Östersunds kommun?

Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)

---

29. Jag blir bemött med respekt i samhället

- Ja, alltid
- Ja, oftast
- Ibland
- Nej, aldrig
- Vet inte

30. Jag upplever att de aktiviteter och evenemang som kommunen ordnar vänder sig till alla åldrar, inklusive äldre

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

31. Jag upplever att de aktiviteter och evenemang som kommunen ordnar har rimliga priser

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

32. Jag tycker att lokal media (dvs. lokala tidningar, radio eller TV) beskriver äldre på ett positivt sätt

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

33. Jag upplever att äldre människor blir tillfrågade om hur olika produkter och tjänster kan utvecklas för att bättre möta äldre personers behov

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

34. Vad är särskilt viktigt att förbättra för att öka respekten för äldre/motverka åldersdiskriminering i Östersunds kommun?

Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande

---

35. Följande alternativ passar bäst in på mig i nuläget

- Heltids ålderspensionär
- Deltids ålderspensionär
- Anställd (förvärvsarbete)
- Egenföretagare
- Annat

36. Om du inte lönearbetar, skulle du vilja arbeta? (Lönearbete)

- Ja
- Nej

37. Jag är engagerad i någon form av frivilligt arbete/frivilligverksamhet

- Nej
- Ja, några gånger per år
- Ja, varje månad
- Ja, varje vecka
- Ja, flera gånger per vecka

Om nej, skulle du vilja engagera dig i något frivilligt arbete/frivilligverksamhet?

- Ja
- Nej

38. Jag är politiskt aktiv eller aktiv i någon intresseorganisation eller annan förening

- Ja
- Nej

39. Jag upplever att jag har möjlighet att påverka de beslut som fattas i kommunen

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

40. Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller att ta tillvara äldre som resurs i samhället?

Kommunikation och information

---

41. Jag tycker att kommunen erbjuder information om sina verksamheter på ett tillgängligt sätt

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

42. Jag kan få information om kommunens verksamheter i pappersformat eller talformat om jag behöver

- Ja
- Nej
- Vet inte

43. Jag använder internet

- Ja
- Nej

Om nej, vad är det som gör att du inte använder internet?

Flera alternativ kan markeras

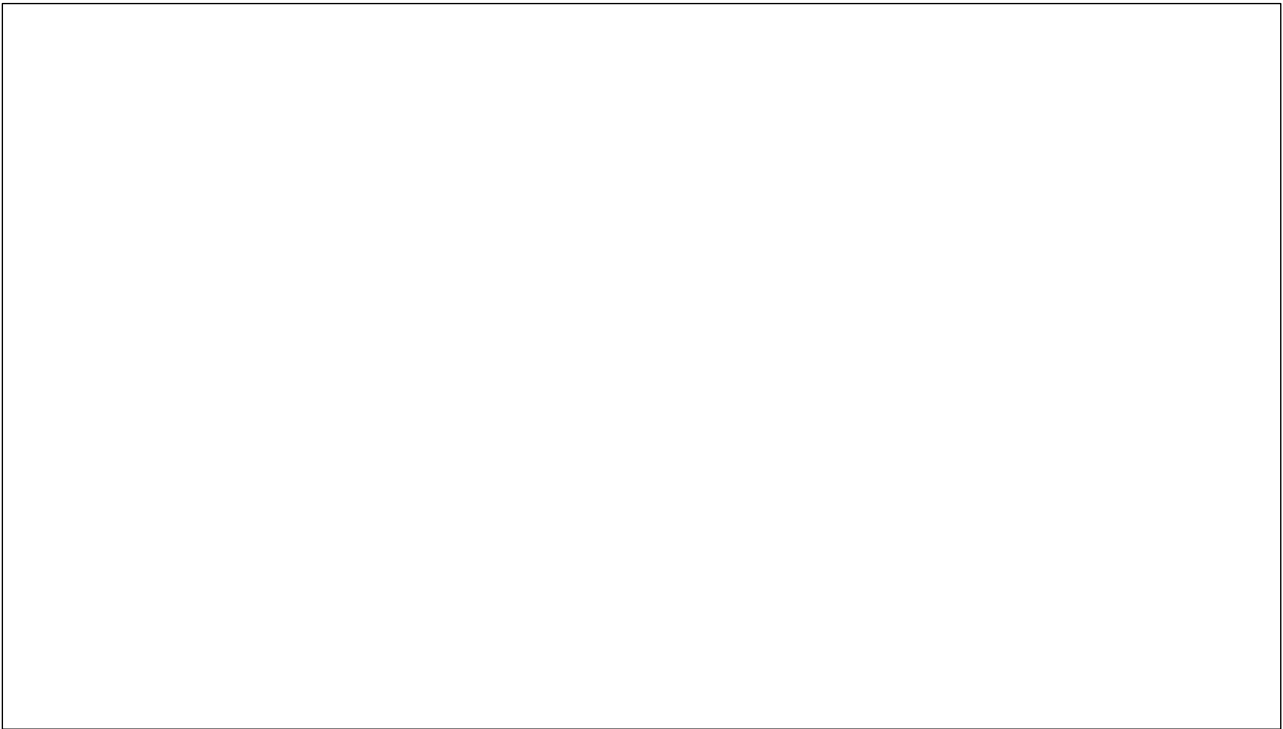
- Jag saknar tillgång till utrustning (dator/telefon)
- Jag saknar kunskap om hur man använder internet
- Jag är inte intresserad av att använda internet
- Annat:

44. Jag vet var jag kan få stöd om jag behöver hjälp med hur man använder mobiltelefon, dator eller internet

Flera alternativ kan markeras

- Ja, på biblioteket
- Ja, av SeniorNet
- Ja, av pensionärsorganisationerna
- Ja, av kommunens Digitala hemguide
- Annat:

45. Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller Östersunds kommuns kommunikation och information?

Samhällsstöd och service

---

46. Jag tycker att det finns ett tillräckligt utbud av service i närheten av där jag bor, till exempel livsmedelsbutik, bank, hälsocentral eller bibliotek

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

47. Jag kan utan problem ta mig till livsmedelsbutik, bank, hälsocentral eller bibliotek genom att gå eller använda kollektivtrafik

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

48. Jag har lätt att få kontakt med min hälsocentral när jag behöver det

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

49. Jag vet var jag ska vända mig för att ansöka om stöd, vård eller omsorg

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls

50. Jag känner mig trygg med att jag kommer få hjälp från kommunen den dag jag behöver det

- Ja, det stämmer mycket bra
- Ja, det stämmer ganska bra
- Nej, det stämmer inte särskilt bra
- Nej, det stämmer inte alls
- Vet inte

51. Har du några förslag på vad som skulle göra Östersunds kommun mer åldrandevänligt?

Bilaga 2 - Samlade tabeller – Könsskillnader

Utemiljöer

Jag tycker att det är lätt att ta sig fram på trottoarer och gångvägar i mitt närområde (dvs. de är väl underhållna och fria från hinder)

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer bra under både sommar och vinter	2	205	184	392
Ja, det stämmer bra under barmarksperioden	1	283	198	482
Nej, det stämmer inte särskilt bra		49	27	76
Nej, det stämmer inte alls	1	15	14	30
Vet inte		17	19	36
(tom)		8	6	14
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer bra under både sommar och vinter	35%	41%	38%
Ja, det stämmer bra under barmarksperioden	49%	44%	47%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	8%	6%	7%
Nej, det stämmer inte alls	3%	3%	3%
Vet inte	3%	4%	3%
(tom)	1%	1%	1%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag har tillgång till parker eller naturområden i mitt närområde

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra	3	330	276	609
Ja, det stämmer ganska bra		193	134	327
Nej, det stämmer inte särskilt bra		31	15	46
Nej, det stämmer inte alls	1	11	8	20
Vet inte		8	8	16
(tom)		5	7	12
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	57%	62%	59%
Ja, det stämmer ganska bra	33%	30%	32%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	5%	3%	4%
Nej, det stämmer inte alls	2%	2%	2%
Vet inte	1%	2%	2%
(tom)	1%	2%	1%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag känner mig trygg i mitt närområde

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra	3	314	278	595
Ja, det stämmer ganska bra	1	227	153	381
Nej, det stämmer inte särskilt bra		20	8	28
Nej, det stämmer inte alls		3	2	5
Vet inte		7	2	9
(tom)		7	5	12
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	54%	62%	58%
Ja, det stämmer ganska bra	39%	34%	37%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	3%	2%	3%
Nej, det stämmer inte alls	1%	0%	0%
Vet inte	1%	0%	1%
(tom)	1%	1%	1%
Totalsumma	100%	100%	100%

Mitt närområde är trivsamt att leva, bo och åldras i

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra	2	356	279	637
Ja, det stämmer ganska bra	2	188	146	336
Nej, det stämmer inte särskilt bra		18	10	28
Nej, det stämmer inte alls		2	2	4
Vet inte		8	7	15
(tom)		6	4	10
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	62%	62%	62%
Ja, det stämmer ganska bra	33%	33%	33%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	3%	2%	3%
Nej, det stämmer inte alls	0%	0%	0%
Vet inte	1%	2%	1%
(tom)	1%	1%	1%
Totalsumma	100%	100%	100%

Transporter

Jag använder busstrafik för resor inom Östersunds kommun

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, regelbundet	1	77	15	93
Ja, vid enstaka tillfällen	2	289	192	483
Nej, aldrig	1	212	241	454
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, regelbundet	13%	3%	9%
Ja, vid enstaka tillfällen	50%	43%	47%
Nej, aldrig	37%	54%	44%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag tycker att busstrafiken i Östersunds kommun är anpassad till äldre personers behov

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		52	20	72
Ja, det stämmer ganska bra	1	164	109	274
Nej, det stämmer inte särskilt bra	1	59	26	86
Nej, det stämmer inte alls		18	6	24
Vet inte	1	65	39	105
(tom)	1	220	248	469
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	9%	4%	7%
Ja, det stämmer ganska bra	28%	24%	27%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	10%	6%	8%
Nej, det stämmer inte alls	3%	1%	2%
Vet inte	11%	9%	10%
(tom)	38%	55%	46%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag tycker att informationen om busslinjer och tidtabeller är tydlig och lättillgänglig

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		47	20	67
Ja, det stämmer ganska bra	1	108	74	183
Nej, det stämmer inte särskilt bra	1	106	67	174
Nej, det stämmer inte alls		62	25	87
Vet inte	1	35	17	53
(tom)	1	220	245	466
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	8%	4%	7%
Ja, det stämmer ganska bra	19%	17%	18%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	18%	15%	17%
Nej, det stämmer inte alls	11%	6%	8%
Vet inte	6%	4%	5%
(tom)	38%	55%	45%
Totalsumma	100%	100%	100%

Bostäder

Jag kommer att kunna bo kvar i min bostad även om min hälsa eller ekonomi skulle försämrans

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja	3	314	298	615
Nej		71	35	106
Vet inte (tom)	1	188	114	303
		5	1	6
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja	54%	67%	60%
Nej	12%	8%	10%
Vet inte (tom)	33%	25%	29%
	1%	0%	1%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag upplever att det finns goda möjligheter att flytta till en mer anpassad bostad i mitt närområde om jag skulle vilja

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		20	28	48
Ja, det stämmer ganska bra	1	60	59	120
Nej, det stämmer inte särskilt bra		94	79	173
Nej, det stämmer inte alls		79	53	132
Vet inte (tom)	3	306	221	530
		19	8	27
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	3%	6%	5%
Ja, det stämmer ganska bra	10%	13%	12%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	16%	18%	17%
Nej, det stämmer inte alls	14%	12%	13%
Vet inte (tom)	53%	49%	51%
	3%	2%	3%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag upplever att det finns anpassade bostäder till rimliga priser i Östersunds kommun

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		6	5	11
Ja, det stämmer ganska bra		31	33	64
Nej, det stämmer inte särskilt bra	1	93	90	184
Nej, det stämmer inte alls		109	78	187
Vet inte	3	326	236	565
(tom)		13	6	19
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	1%	1%	1%
Ja, det stämmer ganska bra	5%	7%	6%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	16%	20%	18%
Nej, det stämmer inte alls	19%	17%	18%
Vet inte	56%	53%	55%
(tom)	2%	1%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Social gemenskap och aktiviteter

Jag har möjlighet att träffa de människor jag vill och delta i aktiviteter när jag önskar

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra	1	305	213	519
Ja, det stämmer ganska bra	3	207	208	418
Nej, det stämmer inte särskilt bra		31	15	46
Nej, det stämmer inte alls		18	6	24
(tom)		17	6	23
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	53%	48%	50%
Ja, det stämmer ganska bra	36%	46%	41%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	5%	3%	4%
Nej, det stämmer inte alls	3%	1%	2%
(tom)	3%	1%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Det finns lokala mötesplatser och ordnas aktiviteter där jag kan träffa andra som bor i närområdet

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		113	78	191
Ja, det stämmer ganska bra	1	176	151	328
Nej, det stämmer inte särskilt bra		77	72	149
Nej, det stämmer inte alls	1	49	36	86
Vet inte	2	153	103	258
(tom)		10	8	18
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	20%	17%	19%
Ja, det stämmer ganska bra	30%	34%	32%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	13%	16%	14%
Nej, det stämmer inte alls	8%	8%	8%
Vet inte	26%	23%	25%
(tom)	2%	2%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Det ordnas aktiviteter och evenemang för äldre på en mängd olika platser i samhället (bibliotek, samlingslokaler i bostadsområdet, parker etc.)

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		88	53	141
Ja, det stämmer ganska bra	2	209	181	392
Nej, det stämmer inte särskilt bra		56	49	105
Nej, det stämmer inte alls	1	20	14	35
Vet inte	1	188	141	330
(tom)		17	10	27
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	15%	12%	14%
Ja, det stämmer ganska bra	36%	40%	38%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	10%	11%	10%
Nej, det stämmer inte alls	3%	3%	3%
Vet inte	33%	31%	32%
(tom)	3%	2%	3%
Totalsumma	100%	100%	100%

Det händer att jag känner mig ofrivilligt ensam

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, dagligen		16	5	21
Ja, flera gånger i veckan		33	10	43
Ja, någon gång i veckan	1	50	24	75
Ja, någon eller några gånger i månaden		73	40	113
Ja, mer sällan än en gång i månaden		96	54	150
Nej, aldrig	3	301	308	612
(tom)		9	7	16
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, dagligen	3%	1%	2%
Ja, flera gånger i veckan	6%	2%	4%
Ja, någon gång i veckan	9%	5%	7%
Ja, någon eller några gånger i månaden	13%	9%	11%
Ja, mer sällan än en gång i månaden	17%	12%	15%
Nej, aldrig	52%	69%	59%
(tom)	2%	2%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Respekt och social tillhörighet (icke-diskriminering)

Jag blir bemött med respekt i samhället

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, alltid	2	206	152	360
Ja, oftast	2	317	255	574
Ibland		26	26	52
Vet inte		19	11	30
(tom)		10	4	14
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, alltid	36%	34%	35%
Ja, oftast	55%	57%	56%
Ibland	4%	6%	5%
Vet inte	3%	2%	3%
(tom)	2%	1%	1%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag upplever att de aktiviteter och evenemang som kommunen ordnar vänder sig till alla åldrar, inklusive äldre

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		70	44	114
Ja, det stämmer ganska bra	3	217	184	404
Nej, det stämmer inte särskilt bra		40	28	68
Nej, det stämmer inte alls		4	4	8
Vet inte	1	234	184	420
(tom)		12	4	16
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	12%	10%	11%
Ja, det stämmer ganska bra	38%	41%	39%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	7%	6%	7%
Nej, det stämmer inte alls	1%	1%	1%
Vet inte	40%	41%	41%
(tom)	2%	1%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag upplever att de aktiviteter och evenemang som kommunen ordnar har rimliga priser

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		53	28	81
Ja, det stämmer ganska bra	2	160	131	293
Nej, det stämmer inte särskilt bra	1	30	19	50
Nej, det stämmer inte alls		4	7	11
Vet inte	1	312	259	572
(tom)		19	4	23
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	9%	6%	8%
Ja, det stämmer ganska bra	28%	29%	28%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	5%	4%	5%
Nej, det stämmer inte alls	1%	2%	1%
Vet inte	54%	58%	56%
(tom)	3%	1%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag tycker att lokal media (dvs. lokala tidningar, radio eller TV) beskriver äldre på ett positivt sätt

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		71	50	121
Ja, det stämmer ganska bra	2	288	252	542
Nej, det stämmer inte särskilt bra	1	56	52	109
Nej, det stämmer inte alls		8	13	21
Vet inte	1	133	75	209
(tom)		22	6	28
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	12%	11%	12%
Ja, det stämmer ganska bra	50%	56%	53%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	10%	12%	11%
Nej, det stämmer inte alls	1%	3%	2%
Vet inte	23%	17%	20%
(tom)	4%	1%	3%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag upplever att äldre människor blir tillfrågade om hur olika produkter och tjänster kan utvecklas för att bättre möta äldre personers behov

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		16	9	25
Ja, det stämmer ganska bra	1	81	76	158
Nej, det stämmer inte särskilt bra		122	117	239
Nej, det stämmer inte alls	1	51	42	94
Vet inte	2	291	199	493
(tom)		16	5	21
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	3%	2%	2%
Ja, det stämmer ganska bra	14%	17%	15%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	21%	26%	23%
Nej, det stämmer inte alls	9%	9%	9%
Vet inte	50%	44%	48%
(tom)	3%	1%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande

Jag är engagerad i någon form av frivilligt arbete/frivilligverksamhet

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, flera gånger per vecka		11	13	24
Ja, varje vecka		34	34	68
Ja, varje månad		46	43	89
Ja, några gånger per år	2	59	77	138
Nej	2	417	275	694
(tom)		11	6	17
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, flera gånger per vecka	2%	3%	2%
Ja, varje vecka	6%	8%	7%
Ja, varje månad	8%	10%	9%
Ja, några gånger per år	10%	17%	13%
Nej	72%	61%	67%
(tom)	2%	1%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Om nej, skulle du vilja engagera dig i något frivilligt arbete/frivilligverksamhet?

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja		67	32	99
Nej	2	331	235	568
Vet inte		1		1
(tom)	2	179	181	362
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja	12%	7%	10%
Nej	57%	52%	55%
Vet inte	0%	0%	0%
(tom)	31%	40%	35%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag är politiskt aktiv eller aktiv i någon intresseorganisation eller annan förening

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja		116	108	224
Nej	4	442	330	776
(tom)		20	10	30
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja	20%	24%	22%
Nej	76%	74%	75%
(tom)	3%	2%	3%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag upplever att jag har möjlighet att påverka de beslut som fattas i kommunen

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		5	7	12
Ja, det stämmer ganska bra	2	42	54	98
Nej, det stämmer inte särskilt bra		146	149	295
Nej, det stämmer inte alls	1	130	98	229
Vet inte	1	243	134	378
(tom)		12	6	18
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	1%	2%	1%
Ja, det stämmer ganska bra	7%	12%	10%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	25%	33%	29%
Nej, det stämmer inte alls	22%	22%	22%
Vet inte	42%	30%	37%
(tom)	2%	1%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Kommunikation och information

Jag tycker att kommunen erbjuder information om sina verksamheter på ett tillgängligt sätt

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra	1	37	38	76
Ja, det stämmer ganska bra	2	212	183	397
Nej, det stämmer inte särskilt bra	1	84	79	164
Nej, det stämmer inte alls		29	27	56
Vet inte		191	108	299
(tom)		25	13	38
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	6%	8%	7%
Ja, det stämmer ganska bra	37%	41%	39%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	15%	18%	16%
Nej, det stämmer inte alls	5%	6%	5%
Vet inte	33%	24%	29%
(tom)	4%	3%	4%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag kan få information om kommunens verksamheter i pappersformat eller talformat om jag behöver

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja	1	158	136	295
Nej	1	26	24	51
Vet inte	2	366	275	644
(tom)		27	13	40
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja	27%	30%	29%
Nej	4%	5%	5%
Vet inte	63%	61%	63%
(tom)	5%	3%	4%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag använder internet

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja	2	422	359	783
Nej	2	141	83	226
(tom)		15	6	21
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja	73%	80%	76%
Nej	24%	19%	22%
(tom)	3%	1%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Samhällsstöd och service

Jag tycker att det finns ett tillräckligt utbud av service i närheten av där jag bor, till exempel livsmedelsbutik, bank, hälsocentral eller bibliotek

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra	1	156	147	304
Ja, det stämmer ganska bra	2	267	184	454
Nej, det stämmer inte särskilt bra	1	93	76	171
Nej, det stämmer inte alls		46	26	72
Vet inte		5	3	8
(tom)		10	11	21
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	27%	33%	30%
Ja, det stämmer ganska bra	46%	41%	44%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	16%	17%	17%
Nej, det stämmer inte alls	8%	6%	7%
Vet inte	1%	1%	1%
(tom)	2%	2%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag kan utan problem ta mig till livsmedelsbutik, bank, hälsocentral eller bibliotek genom att gå eller använda kollektivtrafik

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra	1	300	198	499
Ja, det stämmer ganska bra	3	146	148	297
Nej, det stämmer inte särskilt bra		58	41	99
Nej, det stämmer inte alls		60	48	108
Vet inte		5	2	8
(tom)		8	10	19
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	52%	44%	48%
Ja, det stämmer ganska bra	25%	33%	29%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	10%	9%	10%
Nej, det stämmer inte alls	10%	11%	10%
Vet inte	1%	0%	1%
(tom)	1%	2%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag har lätt att få kontakt med min hälsocentral när jag behöver det

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra		212	161	373
Ja, det stämmer ganska bra	2	266	204	472
Nej, det stämmer inte särskilt bra	1	65	43	109
Nej, det stämmer inte alls		18	16	34
Vet inte	1	9	14	24
(tom)		8	10	18
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	37%	36%	36%
Ja, det stämmer ganska bra	46%	46%	46%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	11%	10%	11%
Nej, det stämmer inte alls	3%	4%	3%
Vet inte	2%	3%	2%
(tom)	1%	2%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag vet var jag ska vända mig för att ansöka om stöd, vård eller omsorg

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra	1	206	112	319
Ja, det stämmer ganska bra	3	257	198	458
Nej, det stämmer inte särskilt bra		70	76	146
Nej, det stämmer inte alls		27	43	70
Vet ej		1		2
(tom)		17	18	35
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	36%	25%	31%
Ja, det stämmer ganska bra	44%	44%	44%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	12%	17%	14%
Nej, det stämmer inte alls	5%	10%	7%
Vet ej	0%	0%	0%
(tom)	3%	4%	3%
Totalsumma	100%	100%	100%

Jag känner mig trygg med att jag kommer få hjälp från kommunen den dag jag behöver det

Svarsalternativ	Icke-binär	Kvinna	Man	Antal
Ja, det stämmer mycket bra	1	117	71	189
Ja, det stämmer ganska bra	2	207	180	389
Nej, det stämmer inte särskilt bra		69	47	116
Nej, det stämmer inte alls		19	16	35
Vet inte	1	154	124	279
(tom)		12	10	22
Totalsumma	4	578	448	1030

Svarsalternativ	Kvinna	Man	Andel
Ja, det stämmer mycket bra	20%	16%	18%
Ja, det stämmer ganska bra	36%	40%	38%
Nej, det stämmer inte särskilt bra	12%	10%	11%
Nej, det stämmer inte alls	3%	4%	3%
Vet inte	27%	28%	27%
(tom)	2%	2%	2%
Totalsumma	100%	100%	100%

Bilaga 3 – Förbättringar - Utemiljö – eget närområde

Finns det något kring utemiljön i ditt närområde som är särskilt viktigt att förbättra?

Område – Brunflo (inkl. glesbygd)

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	50
Ja, sittplatser/bänkar	22
Ja, sandning/snöröjning	18
Ja, nedskräpning	8
Ja, separerade gångbanor och bilvägar	8
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar	7
Ja, belysning	7
Ja, offentliga toaletter	6
Annat: <ul style="list-style-type: none"> • Inga bänkar, toaletter i mitt område. • Klippa häckar och buskar som tar plats på trottoaren • Parkerade bilar efter ex. Ängevägen förhindrar röjning • Rensning av alla gamla och döda träd vid Gustabäcken utefter Pionjärväven och ner till Storsjön. Träden skymmer utsikten! • Såga ner de gamla och onödiga träd, nedanför Pionjärvägen efter bäcken nere mot Storsjön • Trottoarer • Fler gästparkeringar	7

Område – Centrala stan

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	42
Ja, sandning/snöröjning	91
Ja, sittplatser/bänkar	62
Ja, nedskräpning	44
Ja, offentliga toaletter	25
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar	18
Ja, belysning	18
Ja, separerade gångbanor och bilvägar	3
Annat: <ul style="list-style-type: none"> • Annat: Ej angivet vad • Avbryt Fredrikssons bygge • Bor nära Rådhusgatan störs negativt av trafiken • Bort med gatusten på Prästgatan • Ett trevligare och inbjudande Stortorg • Fler kärll för hundbajspåsarna. • Hastighetshinder Strandgatan 22 • Hundbajskorgar d.v.s. skräpkorgar • Gatupratare är ett aber • Ibland står bilar på trottoarer • Mindre biltrafik inne i stan. • Många cyklister (manliga) kör för fort efter kombinerade gång- och cykelvägar. • Papperskorgar • Sittplatser och bänkar, även sen höst och tidig vår. • Thomeegränd är dåligt underhåll vintertid • Träd som avger kladdig massa under vår och sommar • Snöröjning av Thoméegränd • Städning av parkytor och snöröjning mycket dåligt vissa perioder. • Underlätta för färd med spark! • Ungdomar som kommer och målar på väggar och dörrar. • Vid sandning, tänk på de som åker spark • Övergångsställe vid Genvägen 29	22

Område – Frösön

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	37
Ja, sandning/snöröjning	83
Ja, sittplatser/bänkar	50
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar	25
Ja, nedskräpning	22
Ja, belysning	16
Ja, separerade gångbanor och bilvägar	12
Ja, offentliga toaletter	11
Annat: <ul style="list-style-type: none"> • Badbrygga, bättre badmöjligheter nere vid Sikvägen. • Behållare för hundbajspåsar (att slänga) • Bort med gamla ruttna och fallande träd mest björk och sly. • Bussar som går ofta. • Byt gatulysen snabbare, dröjer år innan den byts ut • Efter röjning ej städad. • Fler hastighetskontroller • Få bort höga träd! Bor nära ett skogsområde (kommunens) • Gångstigar utan asfalt • Inte ploga igen infarten till villan. • Lamporna i gatubelysningen. Ljuset når inte ned tillräckligt till marken utan man kan bara se att lampan lyser. • Minska bullret från vattenskotrar. • Papperskorgar (t.ex. hundbajs) • Parker 65+, aktiviteter, uteservering • Regler för rullskidåkare som upptar hela gång/cykelbanan med sitt saxande och höga farter, kommer tyst ibland höger/ ibland vänster sida vid möte. • Röjning, städning i s.k. parkområdet • Skulle vara trevligt med ett café och frisering i Valla centrum • Tätare mellan hundbajskorgar. • Ödmjukare cyklister som tar hänsyn! • Önskar flera hundlatriner	20

Område – Lit-Häggenås (inkl. glesbygd)

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	38
Ja, sandning/snöröjning	16
Ja, sittplatser/bänkar	8
Ja, belysning	6
Ja, nedskräpning	4
Ja, separerade gångbanor och bilvägar	3
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar	1
Annat: <ul style="list-style-type: none"> Asfalten är så trasig att det flyger stora bitar. Borde vara 50 km genom hela byn när bilarna kör förbi. (Munkflohögen) Vägarnas skick sommartid (Munkflohögen) Gång- och cykelväg till stan (Rannåsen) Någonstans att hämta sand. Saknar möjlighet att sparka vintertid p.g.a. sandning	5

Område – Lugnvik, Stadsdel Norr och Karlslund

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	17
Ja, sandning/snörojning	35
Ja, sittplatser/bänkar	27
Ja, nedskräpning	12
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar	6
Ja, belysning	6
Ja, offentliga toaletter	6
Ja, separerade gångbanor och bilvägar	4
Annat: <ul style="list-style-type: none"> • Det är mycket klotter överallt (Lugnvik) • Elljusspåret i Lugnvik. • Fler busskommunikationer • I samband med nedläggning av ATS och bildandet av Fyrvalla: ökad trafik, parkeringskaos, ökad gång- och cykeltrafik, nedskräpning, P-platser vid Försäkringskassan-Jämtlandsgymnasium-lekplats för bilar osv, genväg för mopeder och mc • Nuvarande utfart för skidspår vid Stugan med bromsplan på tältet blir blockerad av väg, backen från ÖSK-området blir livsfarlig att åka i mot villor och ny väg • Området kring ÖSK är i behov av uppstädning! • Rensa bland buskar och träd som ni sköter • Röja sly och städa upp vid Semsån, ser idag ut som ett förfallet område, tyvärr! • Sopkorgar - finns ej möjligheten att slänga sopor, cigarettfimpar på busshållplatsen Brittsbo och busstorget • Utsmyckning/ombonade planteringar (Lugnvik) • Urusel bussförbindelse • Utegym! (Lugnvik) • Sittplatser/bänkar - ÖSK-området	13

Område – Odenslund (inkl. Söder)

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	28
Ja, sandning/snöröjning	66
Ja, sittplatser/bänkar	36
Ja, nedskräpning	27
Ja, belysning	18
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar	12
Ja, offentliga toaletter	5
Ja, separerade gångbanor och bilvägar	3
<p>Annat:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alla gatuskyltar där namnet bleknat bort. • Bra skyltning för gång och cykeltrafik. Cyklister anv. trottoarer och gångvägar för egen del. • Brunflovägen är farlig att köra bil på under vinterhalvåret, gäller från Fagervallsskolan och söderut. Vid möten så tvingas man köra på trottoaren med risk för gående. Otroligt dålig planering. • Cyklister bör använda ringklocka • Fasade trottoarkanter. • Infarten till BoKlok-rinken • Kantstenar vid in/utfarter tas bort. • Sanda och ploga ena halvan av gångvägen så man kan åka skidor och spark där. Motion, handla mm. Står hundratals sparkar i källarförråd som i dagsläget är svåra att använda. • Skötseln av träd och parker. • Snöröjning har varit miserabel på snart två år. • Städning Fagervallsgränd mellan Lottgatan - Rådhusgatan! Både trottoar och träd som hänger över trottoaren • Säkerheten. Östersund har blivit en kriminell stad med rån och misshandel. • Urusla trottoarer, trasiga, lutande mm. Svårt att gå med rollator, på vintern omöjligt. • Undvik att sanda hela gång/ cykelbanan så man kan åka spark. Viktigt för äldre. • Värna Minnesgårde, det enda gröna ställen som finns i hela stadsdelen. Gör Minnesgårde till skyddat område ("Naturpark") eller dyligt innan det förstörs. Minnesgårde, en tidigare oas i orörd natur. Nu vallfärdar hela klaner nyanlända, breder ut sig, eldar överallt, skräpar ner. Inte ens där jag fått i 30 år med barnbarnen och ensam kan man känna harmoni längre! Cyklister som kör på gångstigar trots att det finns asfalterad väg ovanför. Trädrötter så sönderkörda att många träd rasar, vattnet grävs ur och stigen förstörd på många ställen. Näver skärs bort på björkar, träd fälls, sittplatser bryts sönder och eldas upp. Övervakningskameror! Tyckte tidigare att det var ett trivsamt område att åldras i, men med den stora nybyggnationen som sker längs Storsjö strand och Bangårdsgatan kommer miljön att försämrats med trafik, damm och buller. Många som lägnheter förändrar och de fylls med muslimer och araber, helt andra förutsättningar för trivsel med människor som inte respekterar/tar sedan dit de kommer. Mordförsök senast i närheten, inte trevligt. • Återställ Brunflovägen. Från Circle K till Fagerbacken. 	16

Område – Odensala (inkl. Körfältet)

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	36
Ja, sandning/snöröjning	46
Ja, sittplatser/bänkar	43
Ja, belysning	16
Ja, nedskräpning	12
Ja, offentliga toaletter	8
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar	8
Annat: <ul style="list-style-type: none"> • Bevakning (kameror) • Flaggor på dom tomma flaggstängerna (Körfältet) • Fler lådor för hundbajspåsar. • Hund och kattskit. • Inga mopeder på gång/cykelväg • Odenskogsvägen. Farligt spårig på vintern. • Saknar ett utegym i närområdet • Som cyklist, bättre plogning av vissa cykelvägar. • Sopa på våren-det som sandats! • Ta bort klotter • Trädgårdsavfall lämnas i nära skog • Trädrötter över gång/cykelvägar • Ta bort rötter från träd som växer upp på asfalten på gångbanor. • Vägafaltering pga. dåligt underlag • Övergångsstället som fanns mot Erikslund saknas. Många vill inte gå omvägen via tunneln.	15

Område – Torvalla-Ope

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	24
Ja, sittplatser/bänkar	31
Ja, sandning/snöröjning	29
Ja, nedskräpning	21
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar	14
Ja, belysning	10
Ja, separerade gångbanor och bilvägar	5
Ja, offentliga toaletter	3
Annat: <ul style="list-style-type: none"> • Belysning, när mörkret kommer, oftast trasiga • Cykelöverfart Jägmästarvägen. Dåligt markerat, dålig sikt hög fart. Villaområdet utbyggt. Dagis. • Det finns ingen gemensam samlingsplats med utegym, lekplats och fika/grillmöjligheter. • För jävligt att gästparkeringar är avgiftsbelagda • Gallra bort träd omkring Västfjällsvägen/RSB • Glesa upp skog runt bostäder • Klotter finns ett klotterplank lockar klottrare som sätter sina märken på väg. • När första snön täcker Havrevägen, då kommer gatuploggen efter 1 - 3 veckor. Trottoarploggen dyker upp efter 3–4 veckor oavsett tidigare snöfall. Dessutom börjar bilägarna dubbelparkera på översnöade trottoarer! Det byggs vallar med snö och is. Gående vuxna och barn/barnvagn på väg till dagis, fritids, tvingas ut på vägen som har blivit spårig av snöslask. Is före och djupa hjulspår. Förbättringsförslag: Gator och trottoar plogas direkt efter första snöfallet. Skylta vägen med datumparkering. • Obefintlig snöröjning. Bilar parkerar på gångbanor. Gångbanor fylls med snö. • Parkerade bilar med motorn igång vid affärer, parkeringar och idrottsanläggningar är inte trivsamt. • Saknar trottoarer nederdelen av Storfjällsvägen	11

Område – Landsbygd Söder (Annersia, Orrviken, Hara, Marieby, Tandsbyn-Fåker)

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	19
Ja, separerade gångbanor och bilvägar	12
Ja, sandning/snöröjning	7
Ja, belysning (Tandsbyn-Fåker)	6
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar (Tandsbyn-Fåker)	5
Ja, sittplatser/bänkar (Orrviken – 1, Tandsbyn-Fåker - 4)	5
Ja, nedskräpning	3
Ja, offentliga toaletter	2
Annat: <ul style="list-style-type: none"> • Cykelvägar (Orrviken) • Färdigställa cykelväg till Orrviken (Orrviken) • Hundtoaletter (hundlatriner) (Tandsbyn) • Ja, separerade gångbanor och bilvägar, På E45 (Ångsta) • Rondell vid utfart centrala Brunflo! Nya beläggningar på vägarna i Brunflo. • Upprustning av elljusspår och stigen till 3 tallar (Böle) • Uppfostra cyklister och rullskidåkare, att de använder befintliga cykel- och gångbanor (Marieby) • Vägen smal, mycket trafik varken gång- eller cykelbana (Marieby)	8

Område – Annat område (ej angivet vilket)

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	3
Ja, sittplatser/bänkar	2
Ja, sandning/snöröjning	2
Ja, nedskräpning	2
Ja, belysning	1
Annat: <ul style="list-style-type: none"> • Städning i skogsområde Remonthagen	1

Bilaga 4 – Förbättringar Utemiljö – Centrala Östersund

Finns det något som är särskilt viktigt att förbättra när det gäller utemiljön i centrala Östersund?

Svarsalternativ	Antal
Nej, jag har inga synpunkter	371
Ja, sandning/snöröjning	254
Ja, sittplatser/bänkar	244
Ja, offentliga toaletter	236
Ja, nedskräpning – fler papperskorgar	167
Ja, separerade gångbanor och cykelvägar	76
Ja, belysning	55
Ja, separerade gångbanor och bilvägar	23
Annat: Ett levande torg/trevligare torg <ul style="list-style-type: none"> • Ett levande torg med fontän • Ett levande torg • Ett trevligare torg med träd, buskar, sittplatser, istället för ett dött torg! • Gör Stora torget mindre backigt • Trevligare torg. • Mer grönt på torget. • Hela Stortorget borde förbättras med träd m. m. • Grönare torg med fler sittplatser • Ett torg som känns inbjudande. • Ombyggnad av det bedrövliga torget. • Trevligare torg (Stortorget) • Levande torg • Ett levande stortorg	13
Annat: Bättre och billigare parkeringsmöjligheter. Fler handikapparkeringar. <ul style="list-style-type: none"> • Bättre parkeringsmöjligheter. • Dåligt med p-platser • Ha lite fler gratisparkeringar: gynnar affärer, kunder och kommun. • Fler handikapparkeringar • Parkeringar • Parkeringsplatser, få och dyra. • Parkering kring Z-gränd. • Parkering/Bil • Bättre parkeringsplatser i innerstaden. • Flera parkeringar	10

Annat: Fler grönområden i centrum

7

- Grönområden i centrum och centrala stan
- Fler grönområden
- Mer skönområden/parker, fontän, mm
- Små "lungor" med bänkar+plantor
- Utsmyckning/ombonade planteringar/fontäner
- Parker för 65+, uteserveringar, aktiviteter
- Mer blommor och vackrare utsmyckningar och ta bort de förfärliga smurfäggen vid stora rondellen vid Lillänge!!!

Övrigt

43

- Att innerstadens gator är bilfria och att genomfartsförbud, parkeringsförbud, stoppförbud efterlevs
- Datumparkering. Det har blivit allt vanligare de senaste åren att folk parkerar på båda sidorna.
- Papperskorgar och hundlatriner vid gång- och cykelväg Frösön.
- Korgar för hundbajspåsar
- Flera hundrastkärl + "Hundrastgårdar"
- Hundägare behöver få tillsägelser om bajs, bajspåsar, ha hund i kort koppel.
- Bilar och transporter parkerar och kör även vid tider då gågator ska hållas fria från motorfordon. Bör hållas efter! Cykling och övrig trafik kör mot enkelriktning.
- Förtydligande att expresscykelvägar är för cyklande. Många går även där.
- Bevakning (kameror)
- Ta bort klotter.
- Vägafaltering pga. dåligt underlag.
- När första snön täcker Havrevägen, då kommer gatuplogen efter 1 - 3 veckor. Trottoarplogen dyker upp efter 3-4 veckor oavsett tidigare snöfall. Dessutom börjar bilägarna dubbelparkera på översnöade trottoarer! Det byggs vallar med snö och is. Gående vuxna och barn/barnvagn på väg till dagis, fritids, tvingas ut på vägen som har blivit spårig av snöslask. Is före och djupa hjulspår. Förbättringsförslag: Gata och trottoar plogas direkt efter första snöfallet. Skylta vägen med datumparkering.
- Att utförda farthinder som fått felaktig funktion åtgärdas, se Fagervallskolan/Brunflövägen
- Bilar på parkeringar står med motorn igång. Många bilar kör för fort.
- Bra skyltning för gång och cykeltrafik. Cyklister anv. trottoarer och gångvägar för egen del.
- Gärna flera cykelbanor/vägar! PS: Cykelvägen från biblioteket till campusområdet behöver målas upp. Det är rörigt där när gångtrafikanter och cyklister möts.
- Gångbanor och cykelvägar på samma trottoar är farligt!
- Låt Busstorget förbli torg
- Inget stort hus på Busstorget.
- Det byggs för mycket hus på för många ytor. Vår stad Östersund bygger för mycket.
- Gärna inbyggnad av Prästgatan (Se Sundsvall - Umeå - Luleå m.fl. ställen). Vi har ju vinter ganska länge.
- Personal som håller rent på de offentliga toaletterna
- Bättre skötsel av plantering i centrum. Ibland svårt att ta sig fram på trottoarer p.g.a. utskjutande häckar. Upprepa inte bebyggelsens täthet och höjd vid Storsjö Strand.
- Cyklister på trottoarer
- Toaletter som man kan använda utan mobil och konstiga inloggningar
- Sparkvägar utan sand, kanske gemensamt med cyklisterna. Slopa sandningen på cykelvägarna så att det går att sparka. Om cyklisterna protesterar, lämna halva gångvägen osandad. Bra för alla kategorier att sparka från första klass till graven. Leve sparklådan!
- Förbättra trottoarer som är gropiga
- Alla gatuskyltar där namnet bleknat bort.
- Gatusten bort på gågatan
- Cykelställ, gångbro över järnvägen
- Det cyklas ofta på trottoarerna. Att cyklister som ertappas bötfälls!

- De flesta trottoarer är lutande och smala omöjligt att gå med rollator.
- Varje affär bör ha en stol att sätta sig på så man orkar gå på stan, även i entrén till affärer
- Lägg inte upp snön på cykelbanor när ni snöröjer.
- Svårt att vänta på taxi utanför bl.a. Mittpunkten.
- Säkerheten. Östersund har blivit en kriminell stad med rån och misshandel.
- Titta på parkeringen nere vid Storsjö Strand. Kommun får betalt för parkeringen. Den är mycket dåligt skött. Vintertid kan det gå flera dagar innan den är snöröjd. Städning i buskar intill parkeringen är inte städad från löv och skräp på två år. Dåligt!
- Trafiken på gångvägen utanför vår port, Storsjöstråket 38 och 40, används som bilväg
- Vägen innan Badhusparken och torget ligger cykelvägen och gångbanan på fel sida/byt sida
- Att folk lär sig blinka, både när de är i rondeller och ska ut
- Gruppbildningar av asylsökanden, blev knuffad in i husvägg av 3 stycken vid hemväg från Coop City
- Håll Sverige rent finns inte längre! Lär nyanlända krav, inte bara rättigheter.
- Som astmatiker är miljön av alla rökare vid Centrum ett problem. Är där inte rökförbud?"

Bilaga 5 – Förbättringar - Busstrafik

Finns det något kring busstrafiken i Östersunds kommun som är särskilt viktigt att förbättra?

Svarsalternativ	Antal
<p>Ja, bussresornas priser</p> <ul style="list-style-type: none"> • För dyra biljettpriser för pensionärer • Bussresornas priser (har ändå rabattkort) • Fria resor för pensionärer dagtid • Låt äldre med rollator åka gratis. • Äldre med rullator borde åka gratis • Varför åker de med barnvagn gratis? Gamla med rollator måste betala, diskriminering. • Pensionärsrabatt • Pensionärer ska åka för halva priset • Tycker pensionärer ska åka gratis 9–15 • Sänk priset för buss under lågtrafik. • Bussresorna ska vara gratis • Busskort för äldre under vissa tider • Gratis för pensionärer • Gratis för pensionärer • Gratis för pensionärer mitt på vardagar. • Gratisresor för 70+ vissa tider • Folk med rullator borde åka gratis • Rörelsehindrade bör åka buss gratis! • Dom med rullator bör åka gratis • Billigare eller helst gratis för pensionärer • Billigare priser för pensionärer • Halva priset för pensionärer borde det vara! • Rabatt för pensionärer • Månadskort 65+ • Reducerat pris för pensionärer (se Stockholm) • Alla med rullator borde få åka gratis och kunna stiga på i mitten av bussen • Personer med rullator bör gå in i bakre dörren och åka gratis! • Åker billigare med bilen än med dessa busspriser.	202
<p>Ja, information om bussresor (t.ex. skyltar och tidtabeller)</p> <ul style="list-style-type: none"> • I god tid, tala om nästa hållplats (Tydligt), har dålig hörsel • Tidtabell vid busshållplatserna som det var tidigare. Alla har inte appar i mobiltelefonen. • Hemskickad tidtabell som förr i tiden • Tidtabellsskyltar, för liten text, utöka svårt läsa • För liten text, saknar listor i kurarna. • Tidtabell borde finnas vid varje hållplats • Tidtabellen har för liten text och dåligt lyse över den • Tydlighet om bussens nummer. • Synd att tabellerna nästan endast finns via app (att de är borttagna från hållplatser) • Bättre/mer lättläst tidtabell/bussval	195
<p>Ja, dålig väghållning vid busshållplatserna under vinterhalvåret</p>	81
<p>Ja, busslinjernas sträckning/turtäthet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tidtabell ex, 2:an och 6:an samma tider på nästan samma sträcka från Ringvägen till rondell Odensala, hela Rådhusgatan • Varför går buss 4 och 14 nästan samtidigt?	63

<ul style="list-style-type: none"> • Saknar buss från Torvalla till Lillänge • Buss 2 bör gå på rätt sida av bostadsområde • Linje 1 hållplats vid Tapotgränd med bänk, vid Östra kyrkogården (från stan mot Lillänge) • Busslinjer som 2, 6, 9 kommer ofta i samma tid, när de kommer ut på gemensam väg. • Fördela tider så inte alla bussar går nästan samtidigt, t.ex. 6, 2, 9 längs Rådhusgatan. • Buss nr 2 att den går runt hela vägen, inte vända vid ösk och åka tillbaka samma väg? Då har de äldre möjlighet att åka på stan-ica maxi- sjukhuset." • 8:ans buss borde gå längre på dagen och inte sluta 15.20 • Inte så mycket indragna turer sommartid • Se över sträckorna! Förändring av bostadsbestånd och åldersbestånd bör förändra sträckningar. • Hade möjlighet att åka, men nya linjesträckor gör det omöjligt • Busshållplatser efter Bäckvägen! • Gör Kyrkgatan till huvudled för lugnare busstrafik mot Arkivvägen bl a. • Varför köra med så stora bussar? Kör med mindre och fler turer. 	
<p>Ja, busschaufförernas bemötande/hänsyn till äldres behov</p> <ul style="list-style-type: none"> • De flesta chaufförer är bra men några har lite bråttom • Busschaufförer är ytterst förekommande • Dåligt bemötande gäller endast vissa chaufförer • Några chaufförer är inte trevliga. Att bli prejad av bussen när man cyklar på vägen gör inte bussen till ett alternativ. • Chaufförerna är så trevliga oftast, men inte alltid passagerarna. • Chaufförerna ska inte köra förrän alla har satt sig, en del chaufförer kör iväg innan och kör som idioter 	55
<p>Ja, utrop vid busshållplatser (t.ex. om när nästa bussresa avgår)</p>	50
<p>Ja, busshållplatsernas utformning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Busskurer! • Riktiga busskurer med sidoväggar som håller. Något typ av glas som inte går att knacka sönder • Varför ska det ta så lång tid att reparera busskurerna med glas när dessa har blivit förstörda? • Bänkarna i busskuren är trasig 	26
<p>Nej, jag har inga synpunkter</p>	158
<p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Elbussarna, alltför höga säten och för få sittplatser. • Tillräckligt med sittplatser i elbussarna, dvs. fler sittplatser • Kan ej sitta om man har onda knän elbuss är förfärlig • För dålig respekt på bussarna vad gäller de få platser som finns tillgängliga. • Påstigning baktill i bussen för folk med rollator. Ingen avgift för dem. • Möjlighet att stiga på bussen bak. • Vill stiga på bakre delen av bussen med rollator. • Service försämrade för de som har problem vid av- och påstigning. • Bussen får inte köra förrän man sitter ner. • Hur man betalar biljetten? • Behåll vänthall vid GIII-torg • Miljön vid hållplatser i centrum - är stökigt och otryggt • Hålla avstånd, avgränsa med plastväggar. Färre barnvagnar. • Det är en hållplats efter Önevägen där folk kliver av i en snödriva • Väg 605 mycket dåligt plogad. • Lättare att få transport till buss i Häggenås ToR • Många sätter inte ut blinkers i tid • Är snåla med papperskorgar. • Rökning, snus på marken. 	19

Bilaga 6 - Förbättringar - Biltrafik

Om du kör bil - vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller biltrafik i Östersunds kommun?

Svarsalternativ	Antal
<p data-bbox="49 394 1161 468">Erbjuda fler parkeringsplatser i centrala stan, gratis/billigare parkering, och enklare betalningsätt för parkeringsautomater</p> <ul data-bbox="100 499 1241 2016" style="list-style-type: none"> • Flera parkeringsmöjligheter i centrala Östersund som är gratis eller går att betala med mynt. • Att ha kvar det analoga sättet att betala för p-plats. Betala 5:- och få faktura på 30:- (5:- är ok men 30:-) • Parkeringsplatser för äldre. • Central parkering • Det borde finnas fler fria parkeringar i centrala staden. • Bättre parkeringsmöjligheter • Fler bilparkeringar. • Fler parkeringsplatser i Centrum av Östersund • Fler parkeringsplatser vid sjukhuset och i centrum. • Fler parkeringsplatser. Gratis parkering. • Fler och billigare parkeringar i centrala Östersund. • Fler parkeringsplatser i centrum. Gratis parkering. Då kan vi få en levande stadskärna. • Fler och billigare parkeringsplatser. • Fler parkeringar • Fler parkeringar med myntautomat • Fler parkeringsmöjligheter där man kan betala med tior • Fler parkeringsplatser • Bilparkering: dålig parkering vid lasarett • Centrala parkeringsplatser och alltid P-platser på Stortorget!! • Finnas fler parkeringsplatser. • Det är dåligt med parkeringar. • Fler p-platser, p-skiva • Flera centrala parkeringar • Flera parkeringsplatser. • Flera centrala parkeringar med förståeliga parkeringsautomater. Låt kontanterna gälla också. • Flera och billigare p-platser • Flera och bättre parkeringsplatser i centrala Östersund till rimligt pris. • Flera parkeringar för bil behöver ordnas i centrala stan. • Flera parkeringar. Både för längre och kortare tid. Gärna fria. • Flera parkeringsplatser i centrum ex. på torget. • För ökad handel i city bör p-platser vara flera och till vettigt pris, som det är nu åker folk till Lillänge för där är det gratis parkering och gott om p-platser. • Lättare att få parkeringsplats. • Lättare hitta parkeringsplatser, uttrycket att det är nyttigt att gå håller inte- ibland måste man kunna få det man handlat med sig hem tungt eller skrymmande och då håller inte argumentet, eller hur ? • Ont om parkeringsplatser i centrum liksom vid sjukhuset. • Mer parkeringar. • Mer parkering i centrum och gratis finns p-skiva. • P-platser i Centrum • Parkering i city	170

- Parkering i city.
- Parkering... För mkt parkering på smala gator vilket gör att det är svårt att mötas.
- Parkeringar
- Parkering.
- Parkering
- Parkering!
- Parkering.
- Parkering i Östersund
- Parkeringar.
- Parkering inte allt för långt från centrum
- Parkeringsplatser centralt
- Parkeringsplatser.
- Parkeringsplatser.
- Parkering i innerstan, parkeringsavgifter för dyrt, parkeringsautomater för kort och pengar, inte bara telefon
- Mer parkering i centrum. Kunde vara gratis till t.ex. 10.00 och gratis på lördagar, så slipper man till Lillänge och trängas jämt.
- Mer parkeringar i stan med parkeringsbrickor.
- Mer parkeringsplatser, fri parkering för pensionärer
- Mera parkeringar nära centrum
- Fler parkeringsplatser behövs.
- Fler parkeringsplatser centralt med 2 timmar tid
- Parkering i Centrum.
- Parkering i centrum, gärna på "Döda torget"
- Parkering i centrum.
- Parkeringsmöjligheter
- Parkeringsmöjligheter i centrum
- Parkeringsmöjligheter i centrum.
- Parkeringsmöjligheter.
- Parkeringsplatser
- Parkeringsplatser
- Parkeringar i centrum
- Fler handikapplatser.
- Handikapparkering
- Tillgång till parkeringar centralt i Östersund
- Tillgång till parkeringsplatser.
- Att det är gratis parkering i centrala stan
- Avgiftsfri parkering i centrum t.ex. under fred-sönd. Använd Stortorget's nedre del till parkering.
- Billigare parkering.
- Billiga parkeringar i centrala stan, ev. gratis.
- Billigare parkeringar centralt.
- Billigare och bättre p-möjligheter i centrala ÖSD.
- Det är för dyrt att parkera i centrum.
- Gratis bilparkering i Centrum
- Gratis parkering nära centrum för att underlätta cityshopping
- Gratis Parkering!
- Gratis parkeringar.
- Gratis och lättillgängliga parkeringar för oss som bor på landsbygden.
- För dyrt att parkera utom på parkeringshuset , där det också finns värme vintertid, Domus-parkeringen är för dyrt att parkera, Q-park tar för mycket.

- För dyrt att parkera i stan! Borde vara P-skiva överallt. 2 timmar gratis. Åker ofta till Lillänge gratisparkering.
- Gratis parkering i centrum, dvs p-skiva för att öka handel i stadskärnan (dottern/chauffören som denna åsikt).
- Gratis parkering nära centrum för att underlätta cityshopping
- Gratis Parkering!
- Gratis parkeringar.
- Gärna gratis parkering eller billigare.
- Gratis parkering
- Gratis parkering , elstolpar på stan. Bra initiativ med parkering på torget.
- Gratis parkering för att få folk att handla i centrum
- Gratis parkering för pensionärer.
- Begränsa parkeringstiden i parkeringshuset. Hyr inte ut långtidsparkeringar i parkeringshuset.
- Fri parkering. Besvärligt att gå långt då man handlat tungt. Rädda handeln i Östersund.
- Fria parkeringar!
- Parkering - svårt med alla olika betalningsautomater
- Parkering gratis i stan
- Parkering gratis med p-skiva (jämför Härnösand). Är för dyrt att parkera centralt, vilket innebär Lillänge istället.
- Inför parkeringsskivor.
- Friparkering för pensionärer.
- Flera p-automater för kortbetalning.
- Inför parkeringsskiva!
- Inför parkeringssnurra. Skippa betalning.
- Bra med bilfritt centrum, men P-platser behövs nära. Fri parkering 2-3 timmar, gratis med P-skiva. Mycket viktigt för att handeln i centrum ska överleva.
- Parkering med p-skiva
- Gör om p-automaterna
- Lätt att parkera. Lätt att betala.
- Parkeringar alldeles för dyrt
- Parkeringar, sänkt p-avgift
- Parkeringskiva borde finnas i Centrum
- P-skiva, 2 tim gratis som i andra städer
- Parkeringsplatser centralt för äldre
- Parkeringsplatser i centrala stan
- Parkeringsplatser, billigare
- Parkeringsplatser, rondellkörning, högerregel, hålla hastighetsgränsen
- Parkeringsplatser. Dyra platser!
- Parkeringsplatser. Ta bort parkeringsautomater och betalning, ersätt med parkeringsskivor.
- Parkeringspriser i centrala staden
- Parkeringssituationen
- Parkeringskiva med 2 timmar friparkering, många städer har det.
- Parkeringskiva vore bra. I centrum. Nuvarande system är för dyrt. Åker därför till Lillänge.
- Skapa lättillgängliga parkeringsplatser för humana priser.
- Parkplatser Stortorget
- P-platser
- Parkeringsplatser
- P-platser i centrum
- P-platser som är billiga!
- Parkeringsplatser i centrala Östersund. Använd torget när inga andra aktiviteter händer. P-skiva, inga avgifter.

- Parkeringsplatser i centrum
- Fler parkeringsplatser i centrala Östersund.
- Parkeringsplatser i centrum
- Parkeringsplatser i Östersund + fri parkering vid sjukhuset
- Parkeringsplatser och priser.
- Parkeringsplatser saknas.
- Parkeringsplatser tillgängliga, för oss som ska till stan och handla. Idag upplever jag att det är många som jobbar i stan nyttjar p-platserna hela dagarna, Mån -Fre. Det känns inte okej.
- Parkeringsplatser är viktigt.
- Parkeringsplatser. Parkeringspriser.
- Svårt att få en parkering nära Centrum för oss äldre bilkörare
- Svårt med p plats i centrala Östersund. P-garaget ofta fullt mitt på dagen. Dyrt dessutom att parkera i centrum.
- Utökning av parkeringsplatser närhet av centrum
- Gratis parkering i centrum.
- Uppskattar verkligen att det är fri parkering nu! Något att fortsätta med på stan!!
- Bättre med och billigare p-platser i centrum
- Bättre och friparkering.
- Gratis parkering och P-skiva.
- Parkeringar i city
- Parkeringar i stan.
- Fler och billigare p-platser i centrum. Har egentligen inget eget behov, men det skulle definitivt gynna centrumhandeln. Ta Rättvik som förebild!
- Förenkla parkering: P-skiva. Flera P-platser ex hela Yran-campingen. Skippa dom dyra P-automaterna.
- Parkeringsplatser, Nya P-automater kan vara besvärliga innan man lärt sig använda dem.
- Det är en stor framgång att parkeringen är billig på parkeringshuset.
- Önskar mer fri parkering. Det är så krångligt med avgifterna nu för tiden när man inte kan betala med mynt.
- Önskar alternativ att kunna betala parkering med mynt.
- Tycker det är krångligt med olika parkerings-appar.
- Släpp in bilarna till centrala stan så att affärlivet överlever. Ta bort nuvarande P-avgifter och ersätt det till P-skiva likt många andra städer. AVSKAFFA P-vakter!
- Ta bort alla "parkeringsautomater". Den som ställer sig dumt får finna sig i att bilen blir bortforslad. En mer levande stadskärna.
- Ta bort parkeringsavgifter i centrala stan annars dör stadskärnan och affärerna försvinner.
- Det borde vara gratis parkering i stan, då skulle man åka dit, nu åker man till Lillänge istället pga. gratisparkering. Stadskärnan försvinner pga. detta, Är det ingen som begriper detta? Synd för staden.
- Parkeringar i Centrum - billigare och närhet till butiker mm behövs. Parkeringar ute i bostadsområdena - vansinnigt att ha parkeringsautomater i tex Ängsmon. Att behöva en särskild app för att kunna parkera är fullständigt idiotiskt. Alla äldre har inte en smartphone idag. Informationen om hur man ska göra är inte helt enkelt att förstå. Förenkla tillvaron för äldre istället för att försvåra.
- Kör aldrig bil i centrum, kan ej betala parkeringen. Förstår den inte, det är så nya automater.
- Kör aldrig i centrala stan, för besvärligt att betala.
- Att som blivande; mer beroende av både bil och trafiksituation och parkeringsplats för att kunna nyttja innerstaden, är förutsättningarna för att enkelt och relativt billigt kunna parkera nära butikerna A och O! Att förutsätta parkerings-app är inte åldersvänligt varken för oss som bor här eller för turister som kommer hit, vilka inte sällan också är äldre. Som före detta butiksanställd i stan har jag upplevt vrede från folk utanför stan som kommit in och turister över problem med parkering.

<ul style="list-style-type: none"> • Myntapparat vid parkeringar, Stortorget borde göras om till parkeringsplats. • Parkering i egen regi i hela länet, inga utomstående privata aktörer. Större och framförallt tydligare parkeringskvitton. • Bättre information om var parkeringsautomaterna finns i förhållande till parkeringen på vissa ställen. • EN huvudman för alla p-platser underlättar för betalande bilister. • Enklare betalsystem vid parkering. • I stort fungerar förutsättning för biltrafik i kommunen, men det borde vara parkering i city 	
<p>Problem kopplat till rondeller, högerregel, trafikljus och farthinder</p> <ul style="list-style-type: none"> • Filmarkering i rondeller • Rondellernas utformning - sikten skymms i flera av dem. • Att folk lär sig köra i rondeller • Lär folk hur man kör i rondeller. Fast jag bor på Körfältet, så anser jag att det är helt galet att jag har förkörsrätt när jag ska ut på körfältsvägen. Har inte ens fått upp någon fart, vilket bilarna har kommer där. • Trafikljus istället för rondeller • Rondell vid Grängsgatan - Ringvägen (Centralstationen) • Rondellen vid nya kyrkan morgon och eftermiddag • Bygg en rondell vid Tennishallen • Fler rondeller. • Rondell vid Bergsgatan/Frösövägen • Trafikljus/rondell i korsningen Rådhusgatan-Biblioteksgatan • Alla rondeller samt rödljus och högerregler. • Folk är dåliga på att blinka i rondeller, cyklister åker över övergångsställen som inte är cykelöverfarter. • Högerregeln. • Tydliggöra att högerregeln gäller och ska respekteras. • Högerregeln är något diffus. Bättre med lämna-företrädesskyltar i gränder. När man ska ut från en gränd måste man ju ändå stanna till. Varför skall bilen som kommer från vänster också stanna när den har farten uppe? Enligt mig blir det en miljöfråga. • Varför är det högerregel vid vissa gator och skyltning med "Lämna företrädes"- skylt, andra gator, många olyckor och irritations händelser kommer till p.g.a. denna rörlighet. från en annan stad, och där skyltas korsningar för att många gånger finns det ett övergångsställe i anslutning till korsningen och då blir det säkrare för alla. • Trafikhänsyn i rondeller t.ex. uppmärksamhet vid övergångsställen och av cyklister • Trafikljuset Rådhusgatan, Samuel Permangatan. Längre tider för trafik från Samuel Permangatan vore bra. • Synkronisera trafikljus. • Ljusregler (eller annat) korsningen mellan gående, cyklister, hundar etc. vid Samuel Permangata och Strandgatan. Det är kö varje dag på Strandgatan ända bort till horisonten bara för att en enda person ska till eller från Badhusparken. Detta kanske skulle hejda cyklisterna. (En grupp som inte vet vad som gäller, de cyklar på gångbana och plötsligt kastar de sig av och funkar då som fotgängare bara för att stoppa biltrafiken. Denna grupp har inte lärt sig vänta.) • Den djungelns lag som råder efter Rådhusgatan vid rusningstid och vissa bilisters uppträdande i rondeller. Rondellerna vid Circle K och Odenhallen är ofta igenproppade och med långa köer. Om du vid 16–17-tiden ska ta dig ut från Odensala östra för att köra söderut. Gäller det att vara fräck och ful mot medtrafikanterna. För några år sedan var det kommunmode med rondeller-inte så lyckat efter Rådhusgatan. Nu handlar kommunmodet om förtätning. Där försvann utsikten för varumärket Östersund... • Det återupptagna trafikljuset vid korsningen Grängsgatan/Kyrkgatan har enligt min uppfattning försämrat trafiksituationen genom att det vid rödljus ofta uppkommer längre köer, ända upp i 	36

rondellen Rådhusgatan. Möjligen har det blivit något bättre för busstrafiken men klart sämre för bilisten. Jag anser att trafikljuset är till mer skada än nytta och därför bör tas bort.

- Att inte så ofta som nu hamna i röd våg.
- Stoppljus korsningen Badhusparken och gatan till Stora Torget. Det är ett elände med gång-cykeltrafikens företrädande som gör att mycket bilavgaser släpps ut i onödan.
- Trafikljus vid cykelöverfart på Strandgatan!
- Göra nåt åt övergången mot Badhusparken oftast långa köer är inte särskilt miljösamt. Trafikljus, tunnel eller bro så är problemet borta.
- Att man inte från trafikplanerarna medvetet försöker försämra för privatbilisten (när man tror att det är ett bra sätt att minska trafiken, se hur det blivit vid Västra station)
- Farthinder. Det behövs bara mycket små kullar för att få ner farten på trafiken
Ett bra exempel på ett bedrövligt farthinder är på Brunflovägen vid Fagervallskolan
- Dåligt underhåll av farthinder
- För många och för höga farthinder.
- Några farthinder/"upphöjningar" är för gjorda fel (skarpa) på frestar hjulinställningar
- Ta bort trafik hinder i form av gupp.
- Ta bort onödiga farthinder.
- Korsningen Genvägen/Sollidenvägen. Stor belastning vid vissa tider förmiddag och eftermiddag.
- Korsningen Gränsgatan - Kyrkgatan är en stor propp

Trafiksituationen i Lillänge

- Lillängeområdet.
- Lillänge!!!
- Lillängeområdet
- Eländet vid Lillänge handelsområde
- Kaos på eftermiddagen i Lillänge
- Kaoset i Lillänge
- Naturligtvis situationen i Lillänge-katastrofalt.
- Åtgärda trafikmiljön i Lillänge affärscentrum.
- Bättre flöde i Lillänge
- Trafiken i Lillänge
- Lillängerrondellen - köbildning morgon och eftermiddag.
- Kaoset i och omkring Lillänge.
- Hela Lillänge-området är kaos vid rusningstrafik.
- Framkomlighet på vissa ställen ex. Lillängeområdet
- Framkomligheten i Lillänge.
- Bättre utfarter från köpcentret, Lillänge = kaos vid vissa tider
- Bättre utfarter i Lillänge
- Gör något åt trafiksituationen i Lillänge.
- Trafiken runt Lillänge!
- Trafiken vid Lillänge
- Trafiksituationen i Lillänge är kaotiskt!
- Trafiken i Lillänge, snarast!
- Trafiksituationen i Lillänge
- Förbättra vägar i Lillänge.
- Trångt i Lillänge. ICA-Systemet.
- Trängsel i Lillänge där jag storhandlar.
- Lillänge/ Odenskog är ett besvärligt område rent trafikmässigt - kaos på eftermiddagarna.
- Minska trafikintensiteten genom Lillänge köpcentrum.
- Parkering Lillänge och påfarten till. Påbjuden körriktning - Lillänge. Många kör utan hänsyn till körriktning.

33

<ul style="list-style-type: none"> • Köbildning Lillänge • Gör något vid handelsplats stora Coop. Parkeringen är en katastrof. • Odensskog-Bättre utfarter. • Trafiksituation i Odensskog Lillänge 	
<p>Snöröjning/snöplogning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Snöröjningen är mycket dålig. Var mycket bra för några år sedan. • Snöröjningen är tidvis undermålig • Snöröjningen. • Snöröjning vinter. • Snöröjning och skrapa vägar • Snöröjning och väghållning • Snöröjning på små tvärgator. • Snöröjning på vintern. • Snöröjning vid gatukorsning. • Snöröjning vid gatukorsningar. • Snöröjning vid utfarter och korsningar • Snöröjning är urusel under vintertid • Snöplogning • Snöröjning • Snöröjning och sandning • Snöröjning. • Vintertid: snöröjning. Snön läggs upp efter trottoarer och ut i gatan. Många gånger knappt enfilig körbana • Sandning/snöröjning • Snöröjning och sandning är mycket dåligt. • Snöröjning, hyvling av packad snö/is pga. sena ploginsatser (ta bort "knottrig" vägbana som bildas av ovanstående). • Snöröjning • Snöröjning, • Snöröjning • Bättre plogning av gator och vägar • Bättre och tidigare snöröjning ger mindre is (ger mindre salt) • Snöröjningen i gatukryssen!! • Alltför spårigt på vintern. Kan få "kast" mot gångbana. • Bortforsling av snö från gatukorsningar och vid gatornas sidor. • Snöröjning av vägarna och trottoarer är under all kritik vi bor i en vinterstad det måste gå att komma fram även när det kommer snö i lite större mängd. Är man gammal och går med rollator är det omöjligt vissa tider. Även barnvagnar blir det svårt för. • Få bort isvallarna vintertid från körbanorna. • Besvärande höga isknölar på vägar och i rondeller i stan. De borde jämnas ut. • Mindre höga snövallar i korsningar. • Bättre sandning vintertid, stor risk för fallskador annars. Vet att ni jobbar hårt med frågan! 	33
<p>Cyklisternas beteende och problem med cykelöverfarter/cykelvägar</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cyklisters och fotgängares totala avsaknad av trafikvett. • Cyklisterna ska visa hänsyn! • Att det finns regler även för cyklister • Att cyklister informeras om att även de är skyldiga att följa gällande trafikregler. • Att cyklister och gångare ska lära sig trafikvett. • Att cyklisterna blir bättre på att gå över övergångställena med cykel och inte köra rätt ut. 	29

- Cyklisterna och gående som bara åker samt går utan att se sig för, de är också trafikanter så de måste lära sig vad som gäller.
- Att cyklisterna tror att de har företräde överallt. De kör över övergångsställe utan att leda den över, ofta i hög fart.
- Cyklisterna är ofta nonchalanta. Behöver informeras om sitt ansvar.
- Cyklisterna kör för fort och man får vrida "nacken ur led" för att upptäcka dem = kollisionsrisk.
- Cyklisternas framfart. Korsar gatan på övergångsställen utan att ta hänsyn till trafiken, leder inte cykeln. Cyklar på gångbanor i hög fart. Det är riktigt obehagligt att promenera i stan. Skall inte cyklisterna cykla på gatan - trottoaren är inte avsedd för cykel. Vem ser till att cyklisterna sköter sig?
- Förbättra cykelkulturen.
- Det är viktigt att cyklisterna måste ändra beteende vid övergångsställen. De har inte kontakt med bilisten.
- Fotgängare och cyklisterna tar dålig hänsyn vid övergångsställen.
- Cyklisterna tror de äger "förkörsrätten".
- Bättre ordning på cyklisterna, så de inte bara dyker upp i full fart i korsningar.
- Ibland komplicerat med cyklisterna som kommer snabbt.
- Att cykelöverfarter är tydliga, både för cyklist och bilförare. Övergångsstället på Stuguvägen där cykelexpressvägen slutar är helt livsfarlig, cyklisterna bara kör över där. Borde vara en "lämna företrädes-skylt" där för dem!
- Cykel- och gångväg över Strandgatan i Östersund vid Badhusparken, farlig korsning. Många cyklisterna kör vid korsning av gatan till/från Badhusparken rakt ut i gatan i hög fart.
- Det sämsta och farligaste på vägarna runt Östersund är cyklisterna och rullskidåkare.
- De nya cykelvägarna ställer till det när de korsar gatorna.
- Förbättra framkomligheten. Sluta satsa på de mycket tveksamma expresscykelvägarna. Bättre cykelleder i öst-västlig riktning.
- Rondeller är livsfarliga då cyklisterna far rätt ut utan att kliva av cykeln. Bättre markering vad gäller vid expresscykelväg och vad gäller för annan cykelväg?
- Bättre info till cyklisterna vad gäller vid expresscykelväg och vad övergångsställen, förtur eller inte.
- Sätt upp fartbegränsning för cyklisterna som kommer från torget och ned mot Badhusparken. Sikten när man kommer Strandgatan söderifrån är mycket begränsad pga. av cykelställ med tak, murar och växtlighet. Det finns ca 10 meters sikt och cyklisterna kommer uppifrån torget med väldig hastighet, dyker upp direkt utan att man haft möjlighet att se dem innan.
- En gångbro/viadukt till och från Torget-Badhusparken vore bra. Det kommer cyklisterna och gående i tid och otid.
- Något måste göras vid nerfarten till Badhusparken. Vet inte hur många gånger det kommer cyklisterna i rasande fart mot Badhusparken. Det är omöjligt att hinna se dem. Det är också enorma köer mellan ca. 16.30 och 17.30. Köen går ofta från Frösöbron till centralstationen.
- 3 parallella cykelvägar till Lugnvik - är det nödvändigt???
- Sedan förstår jag inte den hysteriska utbyggnaden av cykelvägar, när det är ytterst få cyklisterna i farten.

Följa upp hastigheter/införa farthinder

- Alla ska hålla angiven hastighet.
- Öka hastighetskontroller.
- Hastighetskontroller längs Genvägen (40 km)
- Lite mer koll på hastigheten.
- Håll rätt hastighet, de flesta kör för fort, rondellen vid bron på Frösön, övergångsställen på Bergsgatan.
- Flera poliser som tar dom som ej håller fartgränser.

- Hastighetskontroller, många kör för fort på vägen som går runt Frösön - vid Frösö zoo och mot Frösötornet.
- Hastigheten! Avståndet till andra förare.
- Fartkontroller krävs, kontrollera och åtgärda.
- Hastighetshinder Strandgatan 22.
- Respekt för hastighetsbestämmelser.
- Bättre hastighetsbegränsningar, går lite väl fort. Fagerbacken går det fort nu för tiden.
- Respekten för stagad hastighet urusel i hela stan ex. Rådhusgatan, sätt upp kameror. Polisen var finns dom?
- Efterlevnaden av trafikregler och hastighetsbegränsningar.
- Att tillse att fordonen respekterar hastighetsbegränsning . Ett förslag är att bygga ca två farthinder längs Strandgatan, vilken ett betydande antal använder som en accelerationssträcka - inte minst sommartid.
- Mera vägbulor. Många bilister kör fort på Frösön
- En del som kör "blåddärrar" i centrala stan, kanske poliskontroll kan göra trafiken lugnare så att bilister kör max 40 eftersom det gäller i stan.
- Att folk slutar att köra för fort och att folk ska sluta och köra mot enkelriktat.
- Fartbegränsningar ändras uppåt inför mycket korta sträckor i onödan.
- Bättre att den lägre fartbegränsningen kvarstår i stället för åt och fram bara för någon / några 100 meter
- Något som tar ned hastigheten vid Västervik.
- Många bilister håller inte gällande hastigheter, fler fartkoller.
- På Genvägen att hålla 40 km i timmen! Genvägen är stadens fartsträcka! Tråkigt för alla- särskilt all den tunga trafik som går hela dagen! Sänk hastigheten till 20 km i timmen då kanske någon håller 40 km i timmen.
- Varför är det 60 km/h på Frösöbron?

Farlig eller icke-miljövänlig trafikplanering

23

- Varför finns det inget bevakat övergångsställe i Brittsbo? Det finns en obevakad i början av området men väldigt få bilar stannar bara typ 1 av 20 stycken bilar. Kommunen menade i en artikel för något år sedan att bilarna stannar i alla fall. Den källan kan inte ha varit där och mätt!! Området består till 99 procent av barnfamiljer. Många barn kommer att inom kort börja i skolan i Lugnvik. Bygg en trafiksäker övergång innan det är försent.
- Uppfarten till Brittsbo har ingen skylt. Dålig belysning i korsningen samt bara en klen vägskylt.
- Farlig korsning: Arkivvägen-Köpmangatan
- Korsningen Arkivvägen - Köpmangatan. Här gäller skyldighet för den som kör Arkivvägen ner mot Köpmangatan att lämna företräde för dem som kommer även får vänta på Köpmangatan. Lämna företräde-skyldighet bör markeras tydligare. Många tillbud i denna korsning. Skymmande häck på kyrkogården på också att den som färdas Köpmangatan norrut har svårt att se om någon kommer från Arkivvägen.
- På vissa gator inne i Östersund står bilar parkerade och då är det nästan omöjligt att mötas. Näsvägen i Lit borde göras om till huvudled, vi alla som bor här använder den som en sådan på gott och ont. När besökande kommer hit kan de uppfatta det som att det alltid är högerregeln som gäller vilket är helt riktigt men boende tänker inte så, inte heller jag. Detta kan leda till olyckor vilket det redan gjort. Gör om gör rätt, ändra Näsvägen till en huvudled så slipper vi olyckor. En annan aspekt är också att det alltid står bilar parkerade efter vägen vilket skapar problem. Detta skulle vi också slippa om det var huvudled.
- Att de nya cykelexpressvägarnas övergång är tydliga för alla. Speciellt viktigt att tydliggöra när cyklisten ska lämna företräde!! De bara kör över vägen även om de inte har företräde, exempelvis Stuguvägen/Brunflovägen. Stor olycksrisk där! Även Genvägen vid gamla slakteriet.
- Vissa korsningar har dålig sikt (gäller även rondellen där jag går).
- För mycket av tung trafik på "Ope" vägen mellan Östersund och Brunflo

- Att den tunga trafiken, dirigeras till yttre vägnät och ej i centrala vägar, gator
- Vägen från Fagervallsskolan söderut är under all kritik på vinterhalvåret. Det går inte att mötas utan att köra på trottoaren med fara för andra trafikanter. En otroligt dålig planering. Gör om gör rätt.
- Kommunen måste verka hårdare för att förbifart Brunflo genomförs! Den massiva trafiken genom samhället med högfrekvent tungtrafik måste bort.
- Häckarna i gatukorsningar, för höga och växer ut i trottoaren.
- OBS! Köerna vid rondellerna på morgonen + kl. 15.30-17.30!!! Ombyggnationen på Brunflovägen med halva körbanan som cykel- och gångväg är idiotiskt! Ytterst få använder. Livsfarligt att promenera med hund då cyklisterna kör som galningar utan hänsyn till andra. Ett snedsteg och olyckan är oundvikligt. Tysta cyklar så de hörs inte, var ytterst nära bli påkörd flera gånger! Varför ingen hastighetsbegränsning och poliskontroller på cykelbanor - man går helt oskyddad. Även inne i stan cyklar folk som idioter på gator och trottoarer.
- Åtgärda trafikeringen av genomfarten i Brunflo. Livsfarligt att gå vid sidan av vägen när timmerbilarna m.fl. passerar.
- Trafikplaneringen i stort. Bättre synkronisering eller ta bort trafikljusen Grängsgatan-Kyrkgatan för att slippa köer och stillastående trafik på tomgång på Grängsgatan, Rådhusgatan, Stuguvägen och i de båda rondellerna där. Miljöförbättring!?
- Frösöbron - märklig och farlig filkörning för sväng ner på Vallaleden.
- Parkeringen efter Torlandsgatan är bedrägligt, de skulle räcka med att parkera på ena sidan! Det bor mycket äldre folk här, transporter med flera varubilar och trångt så kan hända att det blir olyckor här.
- Förhållandet mellan körbana och cykelbana – bredden
- Stäng infarten till stans förråd på Fagerbacken nu när det är en ny infart vid Volvo. Stans lastbilar står och väntar för att komma ut på Fagerbacken, avgaserna blir mycket mer när de gasar fullt för att komma ut fort.
- Jag tycker trafiksituationen är bedräglig i Östersund, särskilt när arbetena slutar. Länga bilköer både ut och in till Östersund. Lillänge vill jag inte ens nämna för där är det mer än bedrägligt! Man kan undra hur trafikplanerarna har skött sej här i stan när man vid många busshållplatser måste vänta tills av- och påstigande gått in i bussen och det bildas långa bilköer. Rådhusgatan är ett skrämmande exempel. Sedan kan man ju också fundera på om det är så klokt att låta alla landsortsbussar och stadsbussar gå via Kyrkgatan, som är både smal och väldigt trafikerad med övrig trafik? Vilken dålig miljö både för Lasarettet och alla närboende! Det märks verkligen inomhus av alla avgaser och höga ljudnivåer!
- Allt för höga kantstenar vid infarter vid t.ex. Genvägen/Björkbackavägen. Kräver mycket långsam överfart för att inte riskera problem med bilens hjulinställning. Hindrar därigenom också trafikflödet onödigt.
- Genomfartsvägen i Brunflo är i förfärligt dåligt skick (E14/E45) och det finns specifika tidpunkter det nästan är omöjligt att ta sig ut på vägen.
- Egentligen inget, utom att det vid vissa tider kan vara väldigt mycket trafik med köer. T.ex. på huvudleder (Rådhusgatan, Stuguvägen, Krondikesvägen och Lillänge). Försöker undvika åka bil vid dessa tider.

Dåligt vägunderhåll/Dålig asfalt

- Dålig beläggning, dvs. mycket skador i asfalten.
- Att reparera asfalthål, dålig asfalt.
- Asfaltering, gator och gränder.
- Bättre underhåll på gatorna.
- Vägarna dålig. Mycket gropar i vägbanorna och allmänt dåliga överallt. Även i Brunflo.
- Vägarnas underhåll.
- Underhåll av gator och vägar.
- Förbättra underhåll av vägarna. Vägarna är sönderkörda.

16

<ul style="list-style-type: none"> • Kvaliteten på vägunderlaget. • Mycket vägskador. • Många skador i asfalten • Kontinuerligt underhåll av vägbeläggning. • Vägen dit jag bor är ofta i ett uselt skick. Grusväg full med gropar. (=Bor i Tandsbyn-Fåker). • Där jag bor så är det mest dåliga grusvägar som sliter hårt på fordon och människor . Så ett bättre underhåll vore önskvärt. Önskar också gångbanor för min fru vågar inte längre gå ut på promenad för hon är så rädd för bilar och lastbilar som kommer i 70 till 100 km/t. (=Bor i Tandsbyn-Fåker). • Skadad asfalt, förekommer ofta mellan Lit och Östersund. • Det tar för lång tid att återställa tidigare uppgrävda gator. En del har mycket dålig kvalitet, känslan av en fin stad försämras 	
<p>Ta bort övergångsställen vid rondellerna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att övergångsställen är före eller efter en rondell, enligt lag får man inte stanna med bilen i en rondell. • Att ta bort övergångsställen som ligger alldeles vid rondellerna (är farliga). • Att ta bort/flytta övergångsställen som ligger nästan i rondellerna, där åker även cyklister snabbt ut. Känns även osäkert då man ska gå över, blir ofta stopp och kan lätt orsaka olyckor. Gäller naturligtvis inte bara pensionärer. • Stökigt med övergångsställen precis vid rondellerna. om inga går över i maklig takt blir det stopp i rondellen. • Flytta övergångsställen och cykel övergångar 20 meter från rondeller. • Gångtrafikanter - övergångsställen vid rondellerna svårt att kombinera. • Vill inte ha övergångsställen för nära cirkulationsplats • Ta bort övergångsställen vid rondellerna och flytta dom några meter! • Övergångsställen alltför nära rondeller. • Inga övergångsställen i rondellerna • Övergångsställen i direkt anslutning till cirkulationsplatser är provocerande och livsfarligt när man väljer att uppföra ett berg i cirkulationsplatsens mittyta. Bort med denna vansinniga företeelse. Själva idén med cirkulationsplatser är att få ett fint trafikflöde genom korsningar, denna tanke faller platt om förarna tvingas panikbromsa när de rundat berget och en människa plötsligt står mitt i vägen. Ser ofta tillbud som i de flesta fall avlöper väl, men inte alltid. Detta kommer fortsättningsvis också ske om inget görs. • Alla övergångsställen vid rondellerna!? 	11
<p>Bättre belysning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Upplysta övergångsställen. • Bättre/speciell belysning vid övergångsställen • Vallaleden borde vara upplyst vinterhalvåret • Bättre belysning vid övergångsställen • Byt ut lamporna på Frösöbron. Nu sitter de i ögonhöjd, helt förkastligt. • Bättre belysning vid övergångsställen. • Bättre gatlyktor på vissa ställen i stan, besvärligt med mörka vägar. Vi behöver se folk och cyklister, borde vara krav på att bära reflex. 	7
<p>Höj hastighetsbegränsningar</p> <ul style="list-style-type: none"> • 40 km i timmen är det nästan ingen som kör i centrala stan, framförallt inte Genvägen/Krondikesvägen. Polisen törs inte ha trafikkontroll där för då skulle alla bötfällas. Höj till 50 km i timmen. • Höj till 50 km det är ingen som kör 40 då man blir omkörd. • Återgång till 50 km i timmen. • Höja hastighetsbegränsningarna • I Sverige gäller 50 och 70 km i timmen i stad (30 vid skola). Östersunds påhitt med 40 och väl bara ett sätt att försöka bötfälla turister? 	5

<p>För dyra busspriser jämfört med att åka bil</p> <ul style="list-style-type: none"> • Billigare att ta bilen än att åka buss-det är inte klimatsmart utan helt enkelt dumsnålt. • Priser buss. Min bil drar 0,5 l per mil. 2,0 mil enkelresa. Kostnad 14kr mil, 4*14kr=56kr. Buss enkel? • Jag tar bilen till stan för det är för dyrt att åka buss, 60 kronor Tur och retur. Det skulle vara billigare som det är i andra städer. I Sundvall kostar det 100 kronor per månad och du får åka hur mycket som helst. Jag skulle ta bussen jämt om priset skulle passa. • Ett exempel: Jag och hustrun vill åka in till stan och äta en enklare middag för exempelvis. 500-inkl glas öl. Ska man ta bussen blir priset för den helkvällen 25 procent dyrare i och med de höga biljettpriserna. 	4
<p>Använder sällan bilen in till stan/inne i stan (bara för resor utanför Östersund)</p>	4
<p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rastplatser vid större vägar • Påbörja projektering av ny bro från Frösön till Vattugatan för avlastning av Vallaleden. • Dubbelfiligt Lugnvik – Hofvallen • Förstör inte fler infarter. Typ Hovvallen. Varför ta bort tvåfilig väg? • Brunflovägen söder är en katastrof • Se till att vägar blir riktigt återställda efter alla grävningar i centrala Östersund. • Dåligt skyltat (trafikmärken) oftast brist på skyltning, man får gissa sig till vad som gäller. • Att alla ska använda körriktningssvisare i alla korsningar och rondeller • Att bilisterna lär sig att använda blinkers, såväl i rondeller som i den övriga trafiken. Det saknas några övergångsställen där det är långt mellan dem, t.ex. på Rådhusgatan nära Stora kyrkan. • Att folk lär sig blinka, både när de är i rondeller och ska ut • De enskilda förarnas disciplin och attityd framförallt vid korsningar och rondeller (för minskad köbildning) • Bristande kunskap och "egna" regler i rondeller. • Lära Östersundare trafikvett och att vara mycket smidigare i trafiken. Blixtlås! • Övriga bilförare • Attityden i trafiken - både hos privatbilister och busschaufförer. • Att trafikreglerna i centrala stan efterlevs (förekommer cykling på trottoarer och bilkörning på gågatan och på enkelriktade gränderna). • Öppna upp bussvägar, så det finns fler vägar till samma område, ex Lillsjön. • Kollen på hur man parkerar bilar är inte bra man ställer sig på infarter och trottoarer. Körningen bil- och cykelvägar fungerar inte alltid bra. • Samuel Permangatan-Genvägen-Sollidenvägen • Systemet med att busshållplatserna byggs ut mot vägen så att bilarna bakom ska stanna och vänta på bussen skapar stor irritation och ger dålig trafikrytm. • Minska köbildning. • Bygg bort köbildningen. • Sluta att förstöra gator som ni gjort med Brunflovägen. Den är oframkomlig med bil på vintern eftersom ni sparar in på snöröjningen. Cykelvägar måste ni kunna göra utan att ta av de "bästa" bilgatorna. Sluta också att fatta beslut som bara förmedlar en sak - "bort med alla bilar från stan". Alla kan inte cykla. • Jag tycker det mesta fungerar rätt bra, men gärna fler skyltar som upplyser om datumparkering. Nu händer det att man får åka onödigt långt för att se vad som gäller. • Ta bort lite av cykelvägarna som tar yta av riktiga gatan t.ex. Brunflovägen • Återställ bl.a. Brunflovägen till före ombyggnation. • För höga kantstenar på många ställen i korsningar. • Bredda bussgatan mellan Odensala och Odenskogs industriområde för biltrafik. Ytterligare en anslutning till E14 från Odenskogs industriområde. 	35

- Beivra tomgångskörning på parkeringar, parkeringshus och vid idrottsanläggningar.
- De stora bussarna är ett trafik hinder vintertid. Flytta busstorget till Österängen och sätt in motorbussar dit.
- Att det inte parkeras på trånga lokala gator på båda sidor. (Litsvägen och Hornsgatan).
- På Thoméegränd mellan Regementsgatan och Gröngatan kan det ibland vara svårt att köra ut bilen på grund av parkerade bilar och dålig snöröjning. Önskemål är att bilar ej får parkera vid utfarterna.
- Minska tiden för avspärningar, uppgrävningar och liknande. Samordna grävarbeten så att olika typer av underhållsarbete sker samtidigt.
- På vägen ner till Lillsjön kör många som är LATA.
- Städning av gator och trottoarer mycket dåligt.

Inga synpunkter/tycker det är bra som det är

28

Bilaga 7 - Bostäder – Förutsättningar att bo kvar vid försämrad hälsa eller ekonomi

Vad behöver du för att kunna bo kvar i din nuvarande bostad om din hälsa eller ekonomi försämras?

Svarsalternativ	Antal
<p>Hiss skulle behövas</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bor en trappa upp och hiss saknas • (Vet inte) saknar hiss. • Att trappan (där jag bor) byggs om eller att en hiss installeras. • Bor på andra våningen utan hiss • Bor på våning 2 utan hiss. • Det finns ingen hiss, jag bor på tredje våningen • Finns ingen hiss i huset och jag bor på 2:a våningen med en brant trapp. • Hiss • Hiss förmodligen. • Hiss möjligtvis. • Hiss saknas • Hiss saknas • Hiss saknas • Hiss saknas • Hiss, dörröppnare • Hiss • Hiss. • Hiss • Huset saknar hiss • En hyresrätt med hiss och få lite hjälp. • Saknar hiss • Saknar i så fall hiss, bor på våning tre. • Skulle behöva finnas hiss • Två trappor utan hiss • Två våningar + källare, om jag blir rörelsehindrad måste det installeras någon form av hiss • Vi bor på våning tre utan hiss, så det kan bli svårt!	25
<p>Kommer att behöva flytta till annan bostad</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alla hjälpmedel ryms inte och för dålig arbetsmiljö för personalen • Behöver boende utan trappor • Bor privat och mina hyresvärdar kommer att sälja huset snart. Söker annat boende utan trappor. Seniorboendet på Remonthagen skulle passa, men galet dyrt, har ej råd med så dyr hyra • Bor högst upp, ingen hiss. Kanske inte orkar vid ålderdom eller hälsoproblem. • Enklare entré (har flera trappsteg i nuläget). • Eftersom jag bor i en gammal villa med tre plan och trappor blir det besvärligt att förflytta mig mellan våningarna. • Har flera trappor i vårt hus till andra våningen och ner i källaren. Om jag får begränsad rörelseförmåga är nog en lägenhet på ett plan att föredra. Dessutom lättare att sköta. • Har tvättstuga i källaren. • Huset är i 2 plan + källare. 34 trappsteg kommer att bli för mycket. • Huset har ingen hiss. Kan bli svårt vid ökade rörelseproblem. Just nu proteser i både knän och höfter. • Jag behöver en lägenhet med 3 rum och hiss eller en handikapplägenhet. • Kan inte bo kvar om jag inte kan köra bil. För stort hus. • Mer plats (större lägenhet)	19

<ul style="list-style-type: none"> • Måste ner på backen, mina knän tål inte trappor, backar, motlut. Men det är för dyrt att flytta. • Nivåskillnad till badrum, för smal duschkabin, får inte in duschstol. • Nu är vi två personer i 80 årsåldern. Vi har funderat på trygghetsboenden, även om vi trivs bra här! Med ev. sjukdom, demens etc., vet vi ju inte hur det skulle bli. • Toa uppe. • Trapp till källaren gör det svårt att bo kvar • Trappor 	
<p>Bostadsanpassning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Automatisk dörröppnare • Bostadsanpassning, hiss eller anordning för trappa • Bredare dörrar till toa och dusch. • Bättre tillgänglighet vad gäller bad och dusch • Dusch istället för badkar. 3-glasfönster/termostater. • Fortfarande gammaldags badkar • Ej handikappanpassad • Handikappanpassning • Hjälpmedel ramp uppför trappor in till bostaden. Snöröjning av väg in till fastigheten, flytt av brevlåda mm. Omdisponering inomhus för att anpassa bostaden till ett plan (tvättstuga, sovrum) • Om jag sitter i rullstol? Kan lägenhetsdörren breddas om nödvändigt. • Om jag skulle bli rullstolsburen skulle huset nog behöva en omfattande ombyggnad. I övriga fall tror jag att jag skulle kunna bo kvar med nuvarande utrustning. • Problematiskt att ta sig till övervåningen där vi bor • Ramp, trapphiss • Ramp, trapphiss, trädgårdshjälp, bostadsbidrag. • Rymligare badrum, bredare dörröppningar • Trapphiss el. vad det heter när det är i ett tvåvåningshus • Trappor, smala dörröppningar, trösklar och nivåskillnad i lägenhet blir problem. • Ytterdörrar tröga 	18
<p>Billigare hyra/bostadsbidrag</p> <ul style="list-style-type: none"> • Billigare hyra, säkrare hiss som funkar, bostadsanpassning, lägenhet i markplan • Billigare hyra. • Bostadsbidrag • Bostadsbidrag om hyran höjs • Bostadstillägg hjälp med snöröjning, hjälp med trädgårdsarbete • Det är för dyr hyra, söker billigare. • För stor lägenhet, har inte ekonomi för att betala lån, hyra, om jag blir ensam funkar inte detta. • Har en mycket dålig pension och hyran stiger varje år. Nästa år minskar min redan dåliga pension. • Har för låg pension för att klara mig om min man lämnar mig. Så då kan jag inte klara av hyran. Nu är vi två. • Hyressänkning • Lägre hyror • Om jag skulle bli ensam så skulle jag få svårigheter att betala den höga månadsavgiften. • Om jag blir ensam har jag inte råd att bo kvar i vår bostad • Vet inte (ekonomin) 	14
<p>Hjälp med snöröjning, trädgårdsskötsel etc.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Behöver hjälp med snöröjning, gräsklippning, städning. • Bättre sandning • Hjälp med snöröjning och gräsklippning. • Hjälp med snöröjning, gräsklippning, storstädning, underhåll av hus 	7

<ul style="list-style-type: none"> • Snöskottningshjälp och skötsel av tomt • Underhållet på fastigheten, snöskottningen, gräsklippning • Väghållning vintern. Lägre elpriser. 	
<p>Hjälp av hemtjänst</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hemtjänst • Hjälp av hemtjänsten. • Hjälp med att handla mat. • Skulle behöva hemtjänst och färdtjänst. • Svensktalande hemtjänst 	5
<p>Högre pension</p> <ul style="list-style-type: none"> • Högre pension • Högre pension som går att leva på (efter 50 år i arbetslivet ska man inte behöva leva som en fattiglapp) • Högre pension • Högre pension. • Normal pension, fattig pension efter 45 års arbete, lever nu på sparade pengar 	5
<p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Det går inte att säga • Det är beroende på hur hälsan försämras. Svårt att bo kvar om handikappad och behov av rullstol, rullator. Trappor inomhus, både till undervåning men även nivåskillnad inne. Små toaletter och trångt, litet utrymme. • Det beror helt på egen hälsa och ekonomi. • Egen dusch och inga trappor • Flyttar till en hyresrätt • Jag har systerson med fru på samma gård. Jag hyr stugan av dem. Vi hjälps åt. • Jag vill kunna ta en promenad till biblioteket, teatern eller affärer eller varför inte till en restaurang? Gör Solberg centralt. • Lugnt, ej störande från vissa grannar, tid och otid. Trevlig utsikt över sjön, riktig balkong, fransk nu. Vill få härliga frågor, om råd finnes, gärna dit likasinnade bor med hund, trevliga grannar. • Klarar det ekonomiskt, men vet ej hur min hälsa blir. • Konstant drag från stora undermåliga fönster, bastu sommartid. • Om jag inte kan bo kvar vill jag bo centralt i stan, inte långt från affären som ex i Torvalla. • Om jag blir sämre i min obotliga sjukdom så kan jag behöva ett annat boende. Men de som finns måste förbättras mycket mer för att jag skall få ett värdigt boende som anpassas till mig och inte till kommunens budget. Absolut inget privat äldre/sjukboende • Omöjligt att svara på, vill bo kvar så länge det går. • Oro finns för ev. lyxrenovering eller ägarbytet. • Svårt att gå utan rullator • Svårt att säga, jobbar fortfarande och har god kondition och full rörlighet • Svårt vid demens och kroppsligt lyft. 	17

Bilaga 8 – Förbättringsområden - Bostäder

Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller bostäder för äldre i Östersunds kommun?

Svar	Antal
<p data-bbox="87 398 702 432">Billigare bostäder/billigare hyra/rimliga priser</p> <ul data-bbox="135 465 1308 2016" style="list-style-type: none"> • Anpassad hyreskostnad, hyresrätt • Att de anpassade bostäderna till rimliga priser är tillgängliga för fler. Taket för inkomst är för lågt. • Att det är billiga hyror. • Rimliga priser • Sänk hyrorna i bostäder för äldre. • Att det är vettiga hyror, inte som det är nu. • Att en pensionär måste ha råd att kunna bo i dem • Att hyran inte är för hög eftersom pensioner blir låga ju äldre man blir • Att hyran är rimlig! • Att inte hyrorna är hutlösa • Billigare hyra • Billiga bostäder • Billiga bostäder • Billiga hyror • Billigare • Billigare bostäder • Billigare bostäder • Billigare bostäder till 65+ • Billigare bostäder • Billigare bostäder, det är väl inte meningen att nästan hela pensionen ska gå till bara hyran? • Billigare hyra • Billigare hyra • Billigare hyra. • Billigare hyra • Billigare hyresrätter • Billigare hyresrätter. • Billigare hyror • Billigare hyror • Billigare hyra • Billigare så att äldre har råd. • Billigare hyror . Som ensamstående pensionär har man inte råd med ett trygghetsboende eller andra hyresrätter. • Billigare hyror och fler äldreboenden. • Billigare hyror, kortare tid att få annat boende • Billigare hyror. • Billigare hyror. • Billigare hyror, hyresrätter mindre LGH, 1:or, 2:or • Billigare hyra. • Borde vara lägre hyror. • Betydligt lägre hyror • Bostäder anpassade till låg inkomst. • Bostäder med hyror som även fattigpensionärer kan betala. • Bostäder med vettiga priser!	146

- Bygga billiga enkla bostäder i marknivå, de äldre behöver inga lyxlägenheter.
- Bygga billigare-behöver inte vara så "lyxigt".
- Bygga enklare bostäder som alla har råd att hyra.
- Bygga till ett rimligt pris.
- De är alldeles för dyra. Bara rika pensionärer kan bo där. Billigare men ändå fina bostäder önskas. Kanske som bostadsrätter eller liknande.
- Det måste finnas bostäder med rimlig hyra även för ensamstående med låg pension. 2 rum och kök är det minsta som är rimligt, även om man är ensam.
- Det måste vara rimliga priser, som det är nu så kostar dom för mycket.
- Erbjud hyreslägenheter med rimlig hyra
- Erbjud hyresrätter till ett rimligt pris
- Ett önskemål är att hyrorna i nyproduktion är billigare. Med en låg pension finns ingen möjlighet att söka en sådan lägenhet.
- En rimlig hyra som pensionen räcker till. Jag är fattigpensionär.
- Fler seniorboenden för rimlig hyra.
- Gör det billigare
- Billigare bostäder
- Bostad i närområde till vettigt pris
- Bostadspriserna alldeles för hög.
- Det bör finnas hyresrätter med rimliga hyror tillgängliga
- Framförallt hyran, bostäder som byggs nu för seniorer är allt för dyra.
- För dyrt att bo. Så höga hyror att man inte har råd. Hyreslägenhet.
- För höga hyror
- För höga priser
- För höga priser när man har pension
- Hyran
- Hyran för hög
- Hyran
- Hyran är för hög.
- Hyran! Exempelvis seniorboende på nya Remont. Galet höga hyror!!
- Hyran! Nyproduktion mycket dyrt, t ex på Remonthagen.
- Hyreskostnader
- Hyreslägenheter med billigare hyra så äldre har råd att sälja ev. hus och flytta till lägenhet.
- Hyreslägenheter med lägre hyra
- Hyresnivån behöver hållas nere.
- Hyresnivån på anpassade lägenheter
- Hyror anpassade efter pensionen, nu är det för dyrt för oss med låga pensioner.
- Hyror som en pensionär har råd med, kollade för ett tag sedan på trygghetsboende det enda som fanns kostade nästan 10 000:-/mån. och det går inte med en pension på 12 000:-/ mån.
- Hyrorna
- Hyrorna
- Hyrorna är för höga
- Hyrorna är åt skogen för höga. 80 kvm får ej kosta över 4 500 kronor/månad för vem har råd med det när man har en pension på 12 000 kronor?
- Hyra
- Hyra för dyr
- Hyra, hiss
- Höga hyror avskräcker. Sänk hyror för äldre bostäder.
- Idag bor vi i en hyresrätt för 8700kr. Vi erbjuds en Trea nyproducerat för 10500kr. Varför flytta? Det är inte logiskt att locka med att få nytt med högre pris. Vi förlorar 2000kr/ månad.
- Hålla ner kostnaden för boende.

- Höga hyror
- Lägre priser
- Lägenheter till rimligare priser för pensionärerna!
- Lägre hyra
- Lägre hyror
- Lägre hyror
- Lägre månads hyra
- Lägre priser.
- Inte så höga hyror.
- Inte till rimliga priser
- Jag tror inte att det finns något att välja på när man har låg pension. Dom är mest för dyra.
- Kostnad, för dyrt.
- Kostnaden (hyror)
- Låga hyror och trevlig utemiljö.
- Låga hyror.
- Mindre lägenheter där även mindre bemedlade pensionärer har råd att bo.
- Mindre lägenheter till rimligare priser.
- Mindre lägenheter med två rum och kök, billigare
- Nya anpassade lägenheter är för dyra
- Nya hyresrätter har för dyr hyra.
- Nya lägenheter och lägre hyror
- Pris
- Priser på hyror, alldeles för höga
- Priserna på lägenheter.
- Priset
- Priset, det är för dyrt.
- Priset.
- Prisläget på bostäderna är inte anpassade för pensionärer med låga pensioner.
- Prisnivån
- Prisnivån för bostäder med tillgång till hiss, alternativt trygghetsboenden till överkomliga priser.
- Rimliga hyror.
- Rimliga kostnader.
- Rimliga månadskostnader
- Rimliga priser/hyror
- Rimligare hyror.
- Rimlig hyra
- Rimligare priser för hyresrätter/ bostadsrätter, så vi med avbetalade fastigheter och därmed låga boendekostnader skulle kunna sälja och flytta till mer centralt belägna boenden.
- Rimligt pris
- Rimliga hyror för en pensionär med liten pension. Framför allt efter fyllda 70 år.
- Rimliga hyror i relation till pensionerna
- Rimliga hyror på bostäder för de som vill flytta från tidigare bostad med till exempel en gemensam lunchrestaurang
- Rimliga hyror så även "fattigpensionärer" kan bo/byta bostad.
- Rimliga hyror
- Rimliga hyror, hiss, inga trösklar
- Rimliga hyror.
- Rimliga boendekostnader
- Ska finnas bostäder till rimliga priser
- Små lägenheter för gifta par ca: 45 m2
- Sänkta hyror på hyresrätter, serviceboende

- Sänk standard för att kunna ha rimlig hyra. Alla vill inte ha diskmaskin t.ex.
- Trygghetsbostädernas hyror stämmer inte på långa vägar överens med en pensionärs inkomster. En tvårumslägenhet på t.ex. Remonthagen kostar med avgifter över 10 000:- i månaden!!!!!! Hur tänker Östersundshem??
- Undvika höjda hyror varje år.
- Vanliga billiga bostäder för äldre.
- Varför ska det vara så dyrt?
- Vettiga hyror, bad (storsjöbadet) m.a.o. sänk priserna så man har råd. som pensionär i Sverige får man verkligen vända på kronorna. Spelar ju ingen roll hur mycket det finns att göra om pengarna inte räcker till.
- Äldreboenden är för dyra att hyra.

Tillgängliga bostäder

- Anpassad
- Anpassade badrum och kök (ej höga skåp)
- Anpassade bostäder med rimliga priser.
- Anpassade hyresbostäder i centrala stan till ett pris som passar pensionärer med "normalpension".
- Anpassning och planering i sin vanliga hembostad efter olika behov. Förebyggande av halk- och snubbelrisk i bostaden.
- Anpassade ytterdörrar- lättare att öppna och stänga.
- Att beställarna har en bättre verklighetsanpassning hur bostäderna skall vara, inte tänker på hur trendigt det skall vara
- Att bostäderna för äldre uppförs så att han/hon lätt kan få tillgång sina hjälpmedel. osv.
- Att det byggs bostäder med hiss i Brunflo.
- Att det byggs så att man bor i markplan och att alla tar sig lätt ut på en grön plätt direkt från bostaden
- Att det finns hiss, entré i gatuplan, dvs. inga trappsteg.
- Att det finns hissar i varje hyreslägenhet.
- Att se till att det byggs bostäder som är billiga att hyra och är anpassade till mindre rörliga åldringar
- Anpassad med hiss, inga trösklar, handtag att hålla sig i vid dusch. Balkong som är lätta att ta sig ut på. Dörröppnare.
- Att det finns tillgång till anpassade bostäder för 1–2 personers hushåll, med hiss alt i markplan till priser som är rimliga i förhållande till den kostnad som man har i nuläget. Det påverkar mycket starkt hur villig man är att flytta dvs få cirkulation i boendet. Och lyssna av vilken standard som man som gammal och ung behöver i kök, dusch, för tvätt, för utemiljön.
- Att det är lättare att ta sig in och ut från lägenheten med hjälp av t.ex. ramper.
- Bekvämt, lättillgängligt boende med flexibla möjligheter till service som kan ändras efter behov över tid.
- Bra anpassade bostäder för en respektive två personer med bra service, restaurang ,spa och bibliotek, motionsrum, gästlägenhet. Och till överkomliga priser.
- Breda dörröppningar. Inga trösklar. Hög toalett
- Boende med möjlighet till kontakt med markplan vore idealiskt framöver
- Bygga anpassade lägenheter för äldre, lättillgängliga för personer med olika handikapp.
- Bostäder markplan, gärna med uteplats.
- Bostäder med hiss
- Bostäder med: hiss, rymliga badrum, breda dörröppningar, rimliga priser, närhet till mataffär, apotek, busshållplats, bibliotek, gemensamma träffar och servicepersonal.
- Bostäder på markplan.
- Bättre tillgänglighet, hissar
- Bör vara lättillgängliga

- Dörrar till toa, dusch, ingång, hiss.
- Om höghus bör hiss finnas.
- Det borde finnas fler bostäder anpassade för äldre dit man kan flytta utan biståndsbeslut.
- Det bör finnas flera anpassade bostäder.
- Flera hissar
- Framkomlighet för dom som är rullstolsbundna t.ex. hiss
- Framkomlighet med rollator och rullstol
- Få bort trösklar vid entréerna. Nu är det svårt att ta sig in med rullstolar och rollatorer och även barnvagnar. Vissa föreningarna har jättesvårt att förstå detta, skyller på att det är brandkåren som sagt ifrån?? Se över placering av höga skåp i lägenheterna.
- Handikappanpassade
- Handikappanpassade.
- Handikappanpassad
- Handikappanpassad med hiss, breda dörröppningar, tröskel lösa. Lätt att ta sig in och ut genom ytterdörr och egen dörr. Stor balkong och möjlighet att ta sig ut med rullstol och svängtrum där.
- Helst markplan.
- Hiss
- Hiss
- Hiss i flervåningsbostäder
- Hiss , balkong och samlingslokal
- Hiss bostad i markplan
- Hiss, Utebänk, Lättillgänglig tvättstuga eller maskin i lägenhet
- Hiss, lätt att ta sig ut och in. Tillgång till uteplats.
- Hiss.
- Hissar
- Hissar
- Hiss
- Hissar
- Hissar
- Hiss
- Hissar
- Hissar i gamla hus
- Hissar i flerfamiljshus med flera våningar.
- Hiss i hyreslägenheter
- Hiss monteras i "gamla" hyreshus där äldre bor! Inkl. Brf-lägenheter.
- Hiss är mycket viktigt. Vid nybyggnation och renovering av bostäder är det viktigt att framkomligheten i lägenheten är bra, inga trösklar, bred dörr till toalett och andra rum, högre toastol, dusch (inte badkar el duschkabin) Ingen nivåskillnad till balkong / uteplats och att Kostnaden - hyran - är rimlig för en pensionär. Även pensionärer vill och behöver göra annat än att bara bo och lägga allt på bostadshyran. Utemiljön är viktig med bra snöröjning/sandning vintertid. Möjlighet till sittplatser, ev. grillplats, grönområde,
- Hissar och balkonger. Jag vill enbart bo i centrala Östersund som jag gör nu. Servicehus för äldre i centrala staden med egen restaurang i huset och där jag kan köpa till de tjänster jag vill ha. Samlingsplatser för äldre där man kan umgås!
- Hissar och rimlig hyra
- Hissar, hyres-bostadsrätter.
- Hissar som ger möjlighet att ta sig in och ut. Köket, t ex mobila skåp eller skåp och lådor i låg höjd, vilket skulle förebygga klättrande på stegar för att nå översta hyllorna. Fönster ska kunna öppnas inåt vid fönsterputsning även här för undvikande av fall. Inga trösklar, dörröppningar som rymmer en rullstol. Automatiserade dörröppnare vid ytterdörrarna i huvudentrén.
- Hus med hiss, rimliga hyror, anpassad utemiljö

- Inga trappor, inga trösklar, lättillgängliga rum och skåp, enkel (lätt användbar) spis osv. Hiss om fler våningar (två våningar)
- Inga trösklar, plats för rörelse m. rollator, breda dörröppningar, många hjälphandtag att ta tag i, när man förflyttar sig utan hjälp av rollator.
- Ingång från markplan eller hiss.
- Lätt att ta sig in och ut i bostaden. Hiss om det är mer än en våning.
- Lättare att få bostadsanpassning, t.ex. trapphiss, tillbyggnad av hissar i äldre bostadshus. Gäller både Ö-bo, Rikshem och privata bostäder. Hiss borde finnas i hus med två våningar, inte som idag med tre våningar.
- Lättillgängliga bostäder till rimliga hyror.
- Lättillgängliga bostäder, med låga hyror. Det finns hjälp att få men det kostar pengar. För oss som har låg pension räcker inte pengarna till för medicin, kanske städhjälp, RUT-tjänster samt fixartjänster. Mat och läkare samt hyra måste gå först.
- Lättillgänglighet. Rymlighet. De behöver ej vara beläget i något getto utan insprängda bland vanliga bostäder.
- Markplan
- Markplan eller Hiss, Öppen planlösning, mindre hinder för Hjälpmedel. Stora balkonger, skall kunna rymma en sjukhussäng. Gröna ytor kring Boendet, bra i Torvalla. Lätt att Leverera och Hämta för Bud/Taxi.
- Markplan, låg hyra
- Mer anpassade bostäder
- Mindre lägenheter i marknivå
- Montera hissar i husen som har trappor
- Möjlighet för äldre att själv komma ut genom att bygga hissar även i lägre hus, två våningar är ett elände för dem som är dålig att gå. Jobbigt med trappor även för den som är frisk.
- Möjligheten att komma ut. Hissar i flervåningshus.
- Möjligheten att ta sig ut. Parker med soffor.
- Tillgång till hiss i det äldre hyresbeståndet. Lösning bör finnas.
- Tillgång till hiss.
- Tillgång till hyresrätter och bostadsrätter som är lättillgänglig, dvs med hiss om det inte är i bottenplan.
- Tillgänglighet i form av hiss, inga trösklar, Dusch, ej badkar.
- Tillgänglighet med rimliga hyror
- Tillgänglighet Trygghet
- Tillgänglighet. Priser allt behöver inte vara det senaste ropet. För höga avgifter i nybyggen.
- Tillgängligheten i det befintliga bostadsbeståndet.
- Som f d distriktssköterska vet jag att badrummet är viktigast
- Viktigt att det finns hiss och är lätt att ta sig fram.
- Vår bostad är väl anpassad men generellt bör man tänka på möjligheten att ta sig in och ut från sin bostad och gärna nära marken.
- När jag skulle få ett bostadsanpassat badrum så blev jag erbjuden en duschkabin i badrummet. Eftersom rullstolen inte kom igenom dörren fick vi själva stå för den kostnaden (banklån). Inte mycket till hjälp och anpassning
- Öppen planlösning?
- Öppna planlösningar, uteplats

Tillgång till fler trygghets-/serviceboenden/äldreboenden

31

- Att äldreboenden finns för de som önskar
- Bygg äldreboenden även i glesbygden. Mark att bygga på finns istället för höghus i stan.
- Bygg ett attraktivt äldreboende vid Storsjö strand nära den projekterade gångbron till järnvägsstationen och centrum.

- Bygga fler servicehus med gemensamma utrymmen.
- Det borde finnas äldreboende för de som är lite äldre men inte behöver så mycket hjälp, typ Lugnet, fler såna
- Fler trygghetsboenden i närområdet.
- Fler trygghetsboenden med gemensamhetsutrymmen.
- Fler seniorbostäder och trygghetsboenden.
- Trygghetsboende 1:or i rimlig storlek ca 42 m2
- Fler trygghetsboenden. Hyrorna måste anpassas så att även de med låg pension har möjlighet att få bo tryggt.
- Att det finns tillgång till trygghetsboende med små lägenheter till en rimlig kostnad.
- Flera 55+ lägenheter med gemensamhetsutrymmen snickeri, hobby, övernattningsrum odling mm
- Fler möjligheter till äldreboende/servicelägenheter med rimliga hyror!
- Mer av seniorboende på Frösön.
- Serviceboende
- Serviceboende med restaurang
- Servicebostäder.
- Om jag vill flytta till ett seniorboende måste jag ha mycket pengar, sålt lägenhet eller hus t.ex Lugnet
- Seniorboende
- Seniorboende med rimliga priser
- Seniorboende, trygghetsboende borde även finnas i Lungvik/Brittsboområdet
- Seniorboenden med rimlig hyresnivå
- Seniorboenden är bra, men för dyrt om man är ensam.
- Seniorbostäder med gemensamma utrymmen för umgänge och tillgång till hjälp om så. Skulle behövas. Till rimlig kostnad. Tillgång till hyresbostäder till rimlig kostnad så att man kan flytta från sin villa om man skulle behöva.
- Servicehus med matlagning à la Myran
- Tillgång till seniorboende med vettig hyra och utan långa köer.
- Ordna ett alternativ mellan servicehuset och vanlig bostad, 55+ boende som t.ex. Västerport och Byalaget.
- Speciella boenden för äldre
- Särskilda äldreboenden med lämpliga hyror och inga stökiga grannar, missbruk och dylikt!!!
- Äldreboende med rimlig hyra.
- Låt färre människor behöva blandas in när det gäller att serva människorna i dessa lägenheter. Jämför med gamla tiders vaktmästare och ""allt i allo"" som alla kände. En modern lösning borde finnas som ökar trivsel och trygghet för hyresgästerna och samtidigt gör arbetet för servicepersonalen mer meningsfullt genom förbättrade sociala kontakter med hyresgästerna

Närhet till grönområden och service samt gemensamhetsutrymmen

24

- Att man är medveten om att i varje nytt område som byggs är det ett visst antal äldre som hyr. Man måste vara rädd om närmiljön-inte lätt för äldre att ta sig till motionsspår. Jag upplever att man inte skapar sådana ytor intill nya bostadsområden. Liten park med bänkar, fontän... naturliga mötesplatser små gångvägar med blommor, träd. Det tar sig ju kanske ut i naturen. Man är för sugen att bygga så många bostäder som möjligt. Det borde vara lag på detta! Det pratas så mycket om hur vi ska hålla oss friska ord ord.. det här är en viktig del i detta.
- Bra utemiljö. Närhet till vårdcentral, affärer och liknande.
- Boende nära servicefunktioner, alternativt billig transport att ta sig dit
- Gemensamma sociala utrymmen. Gästlägenheter.
- Grönområden, tillgång till uteplatser, parkeringsplatser för boende och besökande, övernattningslägenheter
- Fina utemiljöer!
- Inga höghus. Max tre våningar med hiss, uteplatser med bänkar och bord.

<ul style="list-style-type: none"> • Lätt att komma in och ut. Inte behöva gå långt från mataffären. • Lätt att komma ut. Att när man tittar ut se natur och större ytor. Inte känna sig instängd! • Lätt att ta sig ut i naturen • Lättillgängliga med strövområden. • Närhet till grönområden. • Nära till service (affärer, apotek, osv). Helst gångavstånd. • Närhet till all sorts service • Närhet till kommunikationer • Möjligheter för äldre att komma ut i friska luften • Fler små hyreslägenheter nära mataffär, apotek, hälsocentral och busshållplats :-)) • Inga mer höghus, vi ville ha nära till en fin innergård och sittplatser med tak. • Skall ligga nära en matbutik • Små, enkla, max tre våningar med hiss, nära natur/friluftsområden utan superidrottare, lugnt, matbutik, bussförbindelser, inga påtvingande gemensamhetsutrymmen. • Trivsel. Fina uterum/vinterträdgård, SPA-relax. Lugnt område, ostört, utsikt, inglasad balkong. Vansinnig placering av nybygget på Bangårdsgatan, mitt i trafikbuller, fula lagerbyggnader, tåg och tvättinrättning för bilar. Hamburgerrestaurang med öppet nattetid, mycket ungdomar, buskörning. Är vi inte värda bättre? På Remonhagen och för Norrområdet - Hutlösa hyror! Skulle byggas i stort parkområde, lätt komma ut i naturen, träffpunkter, fågelkvitter, terapilokal för hobbyverksamhet. • Möjlighet till fritidssysselsättning. • Möjligheter för kommunikation och service med gemensamhetsutrymmen för den som vill. • Trygghet. Marklägenheter för t.ex. 65+, möjligheter till sociala aktiviteter, parker, uteserveringar, restaurang, spel, pensionärscafé, utan att behöva resa långt. 	
<p>Fler bostäder (generellt)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Antal • Antal=fler • Att det finns fler, eftersom gamla blir fler. • Att det finns tillgång till bostäder. • Borde finnas fler pensionärslägenheter med tillgång till service vid behov • Fler bostäder för pensionärer. • Fler bostäder • Fler bostäder • Finnas tillräckligt med bostäder för äldre i olika former. • Det behövs många fler bonuslägenheter, 1–3 rum, normal standard, dusch, hiss och vettig hyra. Balkong. (barnfamilj. och unga ""festprissar"" som grannar kan bli rätt påfrestande i längden.) Kommunal bostadsförmedling inkl. bytessystem borde finnas. När jag efter sju år i bostadskö fick en lägenhet gav jag upp huset och flyttade tillbaka och det ångrar jag mest varje dag! • Flera alternativa billiga boenden • Större utbud • Tillgången och prisnivån • Tillgång till bostäder. • Tillgången. 	15
<p>Centralt läge</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bygg fler bostäder i "stan". Vill inte som flera bekanta tvingats göra, flytta till Lit, Torvalla eller Brunflo. • Centralt läge • Centralt läge 	11

<ul style="list-style-type: none"> • Centralt läge, rimliga hyror, grön område innergård. • Centralt läge. Uteplats eller hiss. • Centralt med bra kollektivtrafik • Fler centrala bostäder mitt i stan-äldre behöver inte förpassas i områden utanför. • Fler bostäder centralt till rimliga priser. • Flera seniorboenden centralt. Om man bott centralt hela sitt vuxna liv vill man inte hamna utanför stadskärnan som äldre. Så länge man är pigg och klarar sig själv. • Det behövs bostäder i centrala stan till rimlig hyra • För de som vill ta del av kultur- och nöjeslivet borde billiga hyresrätter i centrum vara attraktiva. 	
<p>Mer information om bostäder för äldre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Dålig information om vilka bostäder som gäller för äldre • Information • Informationen om möjligheterna att få tillgång till sådana bostäder. 	3
<p>Vet ej/inget att anmärka på</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet inte • Vet inte • Vet inte • Vet inte • Vet inte • Vet för lite om detta • Vet inget om bostäder speciellt för äldre i Östersund, har inte sett att det på något sätt har annonserats om det så jag kan inte säga vad som ska förbättras • Inga synpunkter • Inga synpunkter • Ingen uppfattning • Ingen åsikt • Inget att anmärka på! • Jag vet inte tillräckligt mycket om bostäderna för äldre i Östersund för att känna till bristerna • Jag upplever att kommunen gör ett utmärkt arbete vad gäller bostadsanpassning etc. • Jag tycker det är bra 	23
<p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att det blir lättare att få hjälp. Min fru är 76 år och är opererad i ryggen. • Att ej modernisera (digitalt) för mycket t.ex. spisen, mm. • Att gifta och sambopar kan få bo tillsammans på äldreboendet om båda två är i behov av hjälp • Att kunna ha tillgång till egen bil med parkeringsplats och ev. carport • Belysning, hiss, snöröjning och sandning. • Bor nu på tredje våningen, hoppas det är någorlunda lätt att byta till första våningen vid behov. • Bättre skatteregler vid flytt från villa till inköp av lägenhet. 	27

- Frihet
- För par-tre rum. För ensamstående-två rum
- Installera brandvakt.
- Jag trivs i min bostadsrätt i Marielund sedan 1970 och har inget behov av byte.
- Svårt att få ett boende som man behöver om man blir sjuk och inte klarar sig hemma.
- Jag tycker det finns bra bostäder för äldre. Det är kanske för dyrt för många.
- Knappast allmängiltigt beror ju helt på det personliga tillståndet.
- Långa väntetider.
- Möjlighet att bo kvar i villan.
- Mötesplatser
- Om jag ska kunna bo kvar, måste det bli lättare att forsla bort snön från min tomt.
- Omsorgen.
- Redovisa hur det är idag! Bygga mindre enheter med fastanställd personal.
- Serviceinriktad och utbildad personal som tycker om att jobba ihop. Duktiga chefer.
- Skattereglerna måste förbättras om man tvingas sälja och flytta till ett mindre boende. Vansinne med 22 procent reavinstskatt.
- Ta bort köer till äldreboende till rimliga priser.
- Tillgång till sjukvård och omsorg.
- Tråkiga lägenheter till allt för dyra kostnader, de jag känner till.
- Tänk på småstaden, inte fler fula hus som täcker utsikten och har spektakulär design.
- Vid reparationer av Ö-hems bostäder vill jag att reparationen inte blir så stor att ingen pensionär har råd att bo kvar. Viktigt att förstå att alla fastighetsägare använder Ö-hem som sin riktlinje vid reparationer.

Bilaga 9 – Förbättringar - Social gemenskap och aktiviteter

Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller social gemenskap och aktiviteter för äldre Östersunds kommun?

Svarsalternativ	Antal
<p data-bbox="52 443 616 472">Information om vilka aktiviteter som finns</p> <ul data-bbox="102 506 1265 2009" style="list-style-type: none"> • Att det finns en kontaktperson, alla har inte en dagstidning eller modern telefon. • Att vi får lättillgänglig information på papper och ej endast digitalt. • Bra info (och upprepad) om aktiviteter • Bättre information till äldre om vad som erbjuds. T.ex. broschyrer, internet. • Börja skicka ut "Reveljenbladet " som fanns för boende på Körfältet. Där kunde man ta del av vilka aktiviteter som fanns, till salu/köpa annonser, samt vad som gjorts inom olika föreningar mm.mm. • Det har gjorts försök med centrala evenemangsregister (men fallit efter ett tag). Ett sådant register skulle säkerligen vara uppskattat. • En del har kanske inte dagstidning! • Ge tillgång till information för de äldre som inte har dator och smartphones. • Info om aktiviteter • Information • Information • Information • Information om utbud • Information • Information • Information och utbud • Information om möjligheter som finns • Information om vilka aktiviteter och evenemang som finns • Information via dagstidningar, inte bara på hemsidan, gillar inte datorer • Information! • Information om aktiviteter (gärna på radions P4) • Info i närområdet när aktiviteter planeras • Information! Digitaliseringen är ett effektivt hjälpmedel för kommunen när det gäller att nå de äldre , men det finns fortfarande invånare som inte har möjlighet att ta del av tekniken. Det finns dessutom rätt många äldre som inte har råd att prenumerera på lokaltidningarna, de går miste om all information både från kommunen och från övriga organisationer. Här är det nog bara lokalradion som informerar om en del aktiviteter. • Jag prenumererar varken på ÖP eller LT där det mesta annonseras. Andra sätt att nå ut till oss (jag är nog inte ensam) skulle jag uppskatta. • Jag saknar information om vilka inomhusaktiviteter som kan erbjudas, exempelvis upplysning om bordtennis. • Jag kan inte säga att jag känner till så många aktiviteter som kommunen ordnar förutom Pensionärernas dag och nationaldagen. Men många organisationer ordnar trevliga aktiviteter PRO, SPF till exempel. • Kanske informationen kring sådana aktiviteter, men är osäker på ifall den inte finns ändå. Har inte letat så mycket! • Lätt tillgänglighet och information. • Lättillgänglig information om vad som händer och kulturevent. • Marknadsföring • Mer anslagstavlur om aktiviteter på Frösön	41

- Mer information
- Mer information av aktiviteter i pappersform
- Mer information via post i pappersform,
- Möjligen bättre information om sociala aktiviteter, inklusive kyrkornas verksamhet samt anpassning av busstrafiken till dessa arrangemang.
- Problem att få information om konserter m.m. som bara ges på Facebook och liknande, när man inte vill tillhöra FB-gruppen!
- Regelbunden information från kommunen vid speciell tidpunkt på radion (veckovis).
- Tydlig information
- Vore bra om man som pensionär fick hem information om olika träffpunkter och aktiviteter.
- Skicka det inte med reklamen för vi är många som säger nej till reklam.
- Vet ej var jag ska söka.
- Samlad information om vad som var det finns och vem som är välkommen, kostnad. Ex Stadsdel Norr ordnar mycket inom boendet, men det är väl bara för hyresgäster där? Samma på andra ställen. Var har kommunen verksamheter som är för allmänheten (dvs. äldre?) Förutom Prästgatan 58 som inte marknadsförs så de flesta vet inte var det är. Många tror fortfarande att det är ett äldreboende!

Utveckla utbudet av aktiviteter

- Bokcirklar, nu är de få och begränsat antal, blir fort fulla
- Bingo, körsång, gymnastik
- Billigare gym i kommunal regi - skulle spara sjukvårdskostnader för både yngre och äldre. Gärna med anställda sjukgymnaster.
- Dans på Jamtli till rimlig kostnad.
- Fysisk aktivitet i grupp.
- Fler öppna aktiviteter, typ Öppet hus där folk kan träffas, ta en fika, äta billig lunch, läsa dagens tidning och använda datorer. Ibland höra en föreläsning, få information, lite underhållning. En plats att träffas på utan att behöva vara medlem eller behöva meddela att jag kommer. En öppen aktivitet där man är välkommen när jag vill komma in.
- Förbättra samverkan/samarbete med ideella föreningar/ sammanslutningar tex hantverk.
- Gruppevenemang (stavgång, fiske).
- Gympapass.
- Gratis gymkort.
- Helgöppet på mötesplatserna, aktiviteter är inte nödvändigt men mat och fika behövs
- Intressanta studiecirklar där alla åldrar kan delta
- Kontinuerligt utbud av aktiviteter.
- Körsång.
- Kulturevenemang med café.
- Man ska kunna komma och gå utan att behöva vara social. Biblioteket är det utmärkt exempel. Vissa kaféer är bra.
- Motionsdans Folkets Hus. Allaktivitetshus gratis eller låg avgift. Seniorbio varje vecka.
- Mera öppettider på mötesplatserna och öppet alla vardagar kanske även någon kväll med middag
- Mer bioföreställningar på dagtid.
- Mindre sammankomster, ex. musikunderhållning, caféverksamhet, anpassade friluftaktiviteter, kurser i hantverk, körsång.
- Motionsgrupper- t.ex. stavgång, cykling.
- Nostalgiträffar med sång och musik från äldre dar, brukar vara populära. Då kan man klä upp sig för en kväll.
- Och så kanske man ska tänka att vi som är 65 plus har förändrats vad det tex gäller musiksmak mm. när det gäller underhållning
- flera olika sportserbjudanden (badminton, tennis, ridning för 65+)

37

<ul style="list-style-type: none"> • Nya grepp och aktiviteter för kommande pensionärer, t.ex föreläsningar, utbildningar, fysiska aktiviteter osv. • Simning... • Teater är en pest därför att det blir kö för att hämta ut ytterkläder. Aktiviteter utan trams, t ex frågesporter, lekar osv. • Tillrättalägga för fysisk aktivitet. • Träffar/föreläsningar om hälsa, fritid, hobby, data, mobil och liknande. • Utbudet • Varierat utbud • Sång och musikkvällar för äldre, gärna 17 maj firning för vi är många norrmän här. • Samarbete med kyrkorna. • Att kommunen stödjer aktiviteter som görs av exempelvis Jamtli, PRO, SPF m.fl. • Kanske samarbete med kyrkorna • Kontakta synskadades förening så får ni tips. 	
<p>Fler lokala mötesplatser för äldre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att bibehålla mötesplatserna som finns inom kommunen och utveckla dem. • Att äldre har en lokal där de kan träffas och prata och dricka kaffe tillsammans. Och någon form av aktivitet för dem som vill eller är intresserade. • Fler mötesplatser • Kvartersfika • Flera aktiviteter för äldre inom mindre områden. • Flera lokala bouleanor. • Mötesplatser man kan ta sig till gående eller med lokaltrafik. • Mötesplatser. • Lokaler i flera områden där äldre bor. • En mötesplats för äldre. • Ordna fler mötesplatser för äldre, Danslokaler i centrala delarna av Östersund, typ GIII med ett dansgolv i centrum och bås för umgänge och gemenskap. • Samlingsplatser där vi äldre kan umgås. Ordna gemensamma fikastunder där vi kan umgås och lära känna nya människor ! • Satsa också på oss som bor utanför stan • Östersunds kommun är till ytan stor och det ordnas inte mycket utanför centrala Östersund varken för unga eller äldre. Vill man ha något får man ordna det själv. • Att få träffas i olika sammanhållningar. • Flytt av IOGT-NTO härifrån till annan ort. Mera träffar i stan för äldre ex. föreläsningar. 	16
<p>Förbättrade transportmöjligheter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gratis buss för äldre! Åtminstone från 70-års ålder. Åtminstone under vissa tider på dagen t.ex. mellan 9–15. Att ha möjlighet att komma ut på olika aktiviteter eller träffar skulle göra mycket för både kropp och "själ". Pensionärer med liten pension har inte råd att åka buss. Vi vågar inte heller ta oss ut, speciellt vintertid, när trottoarerna är isbelagda. Att få åka buss gratis skulle medföra att fler tar sig till t.ex. "Friskis", till biblioteket, affärerna eller träffar andra på ett fik för social gemenskap. <p>Istället ger kommunen gratis busskort (året runt, alla tider på dygnet), till full friska skolungdomar som har bättre balans, bättre muskelstyrka, större smidighet, ser och hör bättre. Fler möten i det verkliga livet och större kunskap om digital samvaro. De gamla får sitta hemma i sin ensamhet och göra balansövningar via en telefonapp... utan att träffa andra...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gratis bussresor för äldre inom Ösd kommun t.ex. 9–15, som många andra kommuner har och bussarna ändå går tomma. 	11

<ul style="list-style-type: none"> • Gratis busskort inom länet (inkl. Norrtåg). • Förbättrade kommunikationer. • Lokaltrafiken både pris och tider. Ingen kan ta sig hem efter 21 med buss • Ordnad kollektivtrafik till aktiviteter • Buss nr 2 gick tidigare förbi hpd Drevstigen. Nära för oss gamlingar. Nu går den bara på helgerna? Jag tar mig inte ner på stan. Den går förbi ICA-Maxi och sjukhuset. Tokigt att den bara går på helgerna. Skicka ut infoblad. Svårt att söka information på nätet. Vad händer? • Om jag vill åka till ett evenemang så kostar det t.ex. mig 290:- därefter 30:- x 2, för dyrt. Hellre en högre kostnad, t.ex. 60:- ingen månadsavgift. • Transport • Rabatt på bussar, kommunen fixar rabatt på Storsjöbadet, Jamtli m.m. • Kunna åka kommunalt eller billigare färdmedel. 	
<p>Större och tillgängliga lokaler</p> <ul style="list-style-type: none"> • Hörselslingor • Lättåtkomliga lokaler, • Biblioteket för trång sal. Ståplats längs väggen. (Bor i Torvalla). • Saknas lokaler för 80–100 personer där man kan ha sina möten till ett rimligt pris. Kommunens mötesplatser är för små. • Tillgängliga lokaler • Tillgänglighet • Större lokaler för mer än hundra personer med full utrustning till föredrag och kulturevenemang • Möteslokaler för föreningar • Tillräcklig med personal då de som är handikappade behöver extra hjälp, ändamålsenliga lokaler. 	9
<p>Aktiviteter över generationsgränserna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alla aktiviteter ska inte enbart vara riktade till äldre! • Jag vill helst umgås över generationsgränserna • Jag har inget behov av aktiviteter som enbart riktar sig till äldre. • För äldre? Vi som kallar oss 70 plus kanske inte alltid bara vill besöka de innehåll som är åldersanpassad verksamhet. Samtliga evenemang borde arrangeras i lokaler som möjliggör för tex hörselskadade och rullstolsbundna att besöka. • Har generellt svårt och ser det som problematiskt att vi ska dela in människor i kategorier. Det må allt från kön, sexuell läggning, etnicitet eller ålder. Jag kan ju ha intresse av ungdoms och mitt i livet frågor likväl som jag som ung engagerade mig i äldre frågor. Vad är aktiviteter för äldre? Hur skiljer sig social gemenskap för äldre? I förhållande till 40 plussare till exempel. Nej vårt samhälle har behov av mix i alla sammanhang för gemenskapen. • Jag upplever ingen skillnad på "vanliga" och äldre (frånsett äldre äldre). Normala aktiviteter passas många gånger bättre än speciella. • Varför särskilda aktiviteter för bara äldre, bra om det var blandade åldrar tillsammans. • Känner mig inte hemma med beteckningen "aktiviteter för äldre." Tror mer på icke generationsbunden gemenskap. • Ta tillvara kunskapen som många pensionärer har. Ha mötesplatser med t.ex. slöjd och hantverk som är öppet för alla åldrar. Dela kunskap och social samvaro över åldersgränserna. Aktiviteter får inte kosta mer än att alla kan delta. 	9
<p>Säkerställa närhet till grönområden</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att behålla nära grönområden och parker att promenera till, en soffa att sitta på och helst ett bord så man kan sitta och fika tillsammans. Promenerar ofta upp mot ÖSK, skulle vilja ha soffa och bord där på ängen nedanför gamla orienteringsstugan. 	6

<ul style="list-style-type: none"> • Att man är medveten om att i varje nytt område som byggs är det ett visst antal äldre som hyr. Man måste vara rädd om närmiljön - inte lätt för äldre att ta sig till motionsspår. Jag upplever att man inte skapar sådana ytor intill nya bostadsområden. Liten park med bänkar, fontän... naturliga mötesplatser små gångvägar med blommor, träd. Det tar sig ju kanske ut i naturen. Man är för sugen att bygga så många bostäder som möjligt. Det borde vara lag på detta! Det pratas så mycket om hur vi ska hålla oss friska ord, ord...det här är en viktig del i detta. Utforma nya områden så äldre (och annan) kan röra sig på gröna obbyggda ytor. • Fina uteplatser • Tillgängliga och inspirerande utemiljöer för promenader, viktigt med promenadstigar i gröna områden inom räckhåll. Inte bara asfalt och höga hus!! Vill kunna strosa i nära parker - skog tillsammans med andra. • Vackra välskötta parker • På sommaren är det cykelturer i närområdet, Välkomnar nya cykelleder! 	
<p>Förbättra tryggheten utomhus</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trygghet vid hemresor, både med att åka buss och promenera hem kvällstid. • Synliga poliser. • Upplysta gångvägar i nuläget drar jag mig för att gå till och från aktiviteter under den mörka årstiden. 	3
<p>Rimliga priser på aktiviteter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ej alltför höga biljettpriser till bio, teater, musikevenemang, bussresor, dagsutflykter • Det får ej kosta en förmögenhet. • Pensionärsrabatter 	3
<p>Vet ej/Inga synpunkter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Inga förslag • Inga kommentarer • Inga synpunkter • Inga synpunkter just nu. • Ingen erfarenhet av det • Ingen kommentar • Ingen synpunkt • Ingen uppfattning • Inget att anmärka på! • Har för närvarande inga behov då jag är aktiv och nöjd • Har inte funderat mycket på det. • Idag finns dom flesta möjligheter bara man tar reda på det. Mycket bra har vi i Östersund. • Jag har inga specifika önskemål, vill helst klara mig själv. Har en stor barnrik familj, som är viktigast för mig, umgås även bra "med mig själv". Har inga sysselsättningsproblem. • Jag har inga särskilda önskemål. • Jag är nöjd med det som erbjuds • Jag tycker att det finns möjligheter för var och en om man är intresserad. • Svårt att förutse när vi idag inte har behov • Tycker att utbudet av aktiviteter i Östersund är stort. Har fullt upp med träning, akvarellmålning, kör, skidåkning, Vinterstaden (har blivit den nya mötesplatsen när isarna har lagt sig och aktiviteterna dragit igång). • Trivs bra med mig själv och min hustru samt lite övriga kontakter • Vet ej. • Vet ej. Jag har ingen spiltid. Inga problem att sysselsätta mig 	34

<ul style="list-style-type: none"> • Vet inte • Vet inte • Vet inte • Vet inte. Vi på landet får roa oss själv. Har inte svårt att sysselsätta mig. • Vet ej • Vet ej - personligen har jag inga problem med mitt sociala liv • Vet ej i nuläget på jag fortfarande arbetar. • Vet ej vad som finns eftersom jag har ett stort socialt nätverk och ej har kommit till behovet av arrangerade aktiviteter • Vet ej, jag och min sambo kan klara oss själv och hittar aktiviteter t.ex. skidåkning, vandringar, än så länge... Vi är fullt friska båda två. • Vet ej! Jobbar som frisör + timanställd på ett äldreboende • Vet ej! • Är nöjd som det är • Är medlem i PRO och SPF och får oftast genom dessa uppgifter ang. aktiviteter och även genom dagstidningen. 	
<p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att det finns parkeringsplatser. • Att man någon gång t.ex. 2 ggr i månaden kan få utnyttja färdtjänsten inom kommunen även om man inte är blind eller enbent. • Bostadsområden där äldre kan bo i mindre hus/radhus. Där det finns möjlighet att äta och aktivera sig. Man skall äga sitt boende och köpa önskade tjänster. • Bättre tillgång till bra internetuppkoppling. I vår by finns fiber nedgrävt (fd Stadsnätet) men nuvarande ägare, IP Only, är totalt ointresserad av att efteransluta nya abonnenter. Detta gör att vi är hänvisade till svajigt mobilt bredband. Väldigt få fastigheter är anslutna. Tycker att kommunen, som huvudägare i Jämtkraft, har stort ansvar här efter försäljning av Stadsnätet till IP Only. Har haft kontakt med kommunens bredbandsansvarige som tyvärr inte heller verkade intresserad. • Ej aktuellt pga. Corona • Höja respekten för äldre • I Corona-tider är det hopplöst, dator klarar jag inte av, vanligtvis är jag i full gång. • Jag har svarat som om coronapandemin inte existerar. Speciell situation just nu. • Lägre årsavgifter som kommunen fastställer. Många gånger har vi inte mycket kvar pengar kvar efter att vi har betalt hyror. • Många goda vänner dött och vi äldre blir ensamma ofrivilligt speciellt om man är utan vuxna barn. Mindre besök därav. • När jag blir gammal skulle jag vilja bo i ett typ seniorboende med tillhörande verkstad eller ladugård. Då kan den som vill vara ute och pyssla lite. Jag tror att många blir gladare då istället för att bara sitta inne och glo. • PRO m.fl. skulle brevlades sända program- information till personer som saknar internet och som ej kan använda dator t.ex. vid elallergier • PRO, SPF finns men folk umgås och talar inte med varandra. Jag är social, tar kontakt men får inget svar så vad har jag där att göra? Otrolig skillnad på folk i Lillänge och här men trivs i min bostad. • Satsa lite mer pengar på ÖFK. • Snöröjningen på trottoarer fungerar inte bra på vintern. Jag kan inte ta mig till aktiviteter med min permobil. Under vinterhalvåret är jag isolerad pga. detta. • Tror att det ordnas en del för de bor i särskilt boende. Om man är äldre äldre, bor ensam och klarar det mesta själv hemma men har inte så mycket initiativ förmåga att själv ge sig ut skulle det behövas någon som uppmuntrade och tog med en ut. Kanske någon organisation/förening som tog kontakt. Men det kanske finns fast jag inte vet om det eftersom jag inte behöver det i nuläget. • Viktigt för de som bor på äldreboende att de ordnas med trevliga stimulerande sammankomster, men också att man behöver komma ur sin "comfort zone" med annan stimulans utanför sitt boende. Viktigt 	24

att det finns personal som uppmuntrar och även att det finns många möjligheter och olika förslag också från personal men ekonomin tillåter inte det "lilla extra".

- Tror inte att kommunen kan göra insatser för social gemenskap.
- Kvällsparkering. På många ställen ex stadsdel norr är det avgiftsbelagt även efter kl. 18
- Vid Friskis och Svettis för få parkeringsplatser. Buss ja men långt att gå och väntan hem, varför det ej blir av. Synd!
- Facebook dominerar vilket gör att människor blir uteslutna.
- Vill ha stödperson som kan aktivera mig och ibland ledsaga mig. Promenader, aktiviteter, med mera.
- Värna gågator, ute- och inneserveringar och småbutiker. Inga fler Lillänge!
- Östersund liksom alla andra verkar ha anammat data och digitalisering som en vanlig del av samhället. Fråga 80-plussarna som är gamla och många. Det går inte att ringa någon kommunal eller statlig myndighet, utan att hamna i dagens konstiga telefonsupporter- tryck ett, två, tre, fyra. Trots att man har tryckt ett nummer som man tror på så börjar telefonen om igen med sina nummer. Det är ofta så, otroligt nervhettande. Är det t.ex. Försäkringsärende så hamnar man i södra Sverige.

Bilaga 10 – Förbättringar - Respekt och icke-diskriminering

Vad är särskilt viktigt att förbättra för att öka respekten för äldre/motverka åldersdiskriminering i Östersunds kommun?

Svarsalternativ	Antal
<p>Lyssna på/involvera äldre inför beslut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att fråga • Att lyssna på äldres synpunkter. • Att våra röster tas på allvar • Att äldre tillfrågas i större utsträckning om synpunkter på samhällets aktualiteter. • Dialog saknas där vi kan framföra våra synpunkter och önskemål • Efterfråga deras kunskap och erfarenheter • Fundera och lyssna till essensen och tankar från äldregruppen innan beslut tas i olika sammanhang. • Involvera äldre personer i olika sammanhang • Lyssna på de äldre, de har erfarenheter om mycket • Lyssna på de äldres åsikter. Ta tillvara deras erfarenheter. • Lyssna mer på oss äldre • Lyssna på dem • Lyssna på oss! • Lyssna på äldres synpunkter och önskemål, Ej ha förutfattade meningar - vi äldre är också olika precis som alla åldersgrupper i samhället. • Lyssna till och fråga efter erfarenheten • Låta äldre vara med och bestämma mer kring saker som gäller dom. • Man måste lyssna på och respektera äldre när man framför olika saker både ros och ris. • Med lång erfarenhet av livet och den utveckling som de varit med om under sin levnad så finns det synpunkter som aldrig får komma till tals. Var finns de i debatten? • Nyttja den erfarenheten och kunnande som finns bland äldre • Viktigt att förstå att de äldres åsikter är lika viktiga som de yngres. Vi har ju dock varit med ett antal år och har erfarenhet. • Representerade i olika nämnder och styrelser • Respekten och livserfarenheten av äldre borde tas tillvara i olika yrken mycket mer. • Vara lyhörda och lyssna på äldres råd. • Samtal med de äldre och få ett begrepp om vad som är intressant. • Ta tillvara kunskapen de äldre har. De har mycket att berätta. • Ta tillvara äldres kunskaper och praktiska erfarenheter. • Ta vara på de äldres erfarenheter och kompetens vid planeringen av bostäder • Ta tillvara på äldres synpunkter på hur byggnader och trafik ska utformas! Bygg inte höga hus. • Att få 70- och 80-talisterna att förstå att det inte bara är deras föräldrar som är pigga, utan även föräldrarnas kompisar. Att få 90-talisterna att inse att livserfarenhet i många sammanhang kan vara en icke föraktlig tillgång. De politiska partierna bör tänka på att äldre också bör representeras i en demokrati.	29
<p>Åldersintegration (att inte särskilja äldre som grupp/se dem som en homogen grupp)</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att inte särskilja människor med att det är "för pensionärer" , där flera människor träffas i olika åldrar är/blir det respekt för alla! Man orkar och gör det man kan! har inte alltid med ålder att göra • Att inte särskilja äldre från övriga medborgare • Att acceptera att även äldre är olika med individuella egenskaper - liksom tonåringar och unga medborgare! • Bra om man blandar olika åldersgrupper då blir respekten större för varandra.	26

- Behandla alla åldrar lika. Se till individen och inte åldern. Inte utgå från att en viss ålder gör att man känner sig gammal. En 85-åring kan ibland vara lika alert som en 65-åring. Det är så individuellt hur man åldras. Många som är pigga känner nog inte att man är äldre. Inombords kan man vara som när man var ung.
- Delaktighet från olika åldrar tillsammans. Äldres eget ansvar att engagera sig i olika frågor. Inte enbart beskriva äldre som en utsatt offergrupp i ex. media.
- Fortsätt bygga broar mellan generationer
- Förbättringar för äldre är bra för alla, så äldre behöver ej pekas ut. Det är att motverka åldersdiskriminering.
- Kontakt över generationerna.
- Kontakt.
- Jag tror inte det är bra att äldre och yngre separeras från varandra. Jag tycker att det är fel att inte umgås mer över generationsgränserna.
- Man skall inte bunta ihop alla i samma grupp, t.ex. 70-plussarna.
- Samverkan mellan unga och gamla i alla åldrar kan gynna öka respekten mellan olika åldersgrupper
- Se upp till människor i sin helhet med var och en med sina egna behov.
- Sluta tänka ålder se individen!
- Släpp in äldre i t ex skolan.
- Svårt att veta varför det ska vara så att man måste förbättra något för att öka respekten för äldre. Den borde ju redan finnas...Tyvärr är det inte i Sverige (och Östersund) som i t ex Storbritannien då det gäller uteställen som t ex pubar. Där träffas både äldre, medelålders och yngre på pubarna och umgås. Här ser man sällan äldre på pubar och inga umgås med dem man inte känner sen tidigare.
- Utveckla i dialog unga-gamla. Allt som gör att äldre inte isoleras/känner ensamhet.
- Visa respekt sinsemellan oavsett ålder.
- Äldre är inte en homogen grupp. Ibland, särskilt just nu, framställs äldre som en skör och skröplig grupp. Naturligtvis finns den gruppen men det finns ju så många andra. Bl.a. många som, liksom jag, fortfarande jobbar.
- Åldersblanda i bostadsområden.
- Åldersblandade bostadsområden.
- Ålderssammansatta forum, åtminstone digitala
- Att det finns mötesplatser där alla åldrar får träffas - äldre, arbetslösa, nysvenskar, ungdomar och barn. Där det finns aktiviteter som passar olika människors behov. Vi behövs alla.
- Gammal, ung eller mittemellan-ålder är relativ så mixa lite mer. Flera generationer kan göra väldigt mycket tillsammans. (vi är tre och åker ofta på rockevent och annat). Div. gemensamma kurser, mat, motor, dans, etc. kombo-rabatt barn, ungdom/65+ på t.ex. bowling, minigolf, boule och annat passande.
- Åldersintegration

Information och kommunikation som alla kan ta del av

- Alternativ till digital information
- Att information finns lättillgängligt också för de som inte har internet.
- Att kunna ge korrekta beslut om vad som ska lämnas för uppgifter när man ska fylla i blanketter för larm. Det var en stor ansträngning att få fram alla uppgifter och lämna in och sedan visade det sig att det var onödigt arbete. Tänk på att det kan vara en stor ansträngning för en äldre människa att fylla i saker som inte är nödvändiga.
- Bevara fler alternativ på t.ex. kommunikation och inte bara anamma alla nymodigheter rakt av.
- Ge oss information om vad som finns att tillgå, även evenemang
- Gäller bl.a. att alla inte har datorer, och då är det önskvärt att man får information via radio och även information via posten.
- Hur informerar ni oss om evenemang ni tillställer?
- Hör av er någon gång

16

<ul style="list-style-type: none"> • Information • Information! • Information, delaktighet, samarbete med pensionärsföreningar. • Information, möten • Inte bara hänvisa för mer information till nätet • Information om olika aktiviteter • Kommunikation • Mer annonser i dagstidningar. Alla har inte dator. 	
<p>Uppfostra barn och unga att visa respekt för äldre</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bättre ordning i skolorna! • Det måste vara med ända från barnsben. Om inte barnen får lära sig av sina föräldrar att visa respekt (inte bara för äldre utan för att) då kommer de som vuxna inte visa respekt. Kanske äldre ska vara lite delaktiga på förskolan? Läsa sagor, berätta om sin uppväxt, mm. • Etik och moral i skolorna • Det är varje kommunanställd och kommuninnevånarens ansvar att respektera varandra oavsett ålder. Det är ett givet innehåll att ta upp inom förskola och skola. • Föräldrar bör uppfostera sina barn till att ta hänsyn till oss gamla. Samhället har tappat något mycket viktigt gällande uppfostern från barnsben, dagis, skola • Föräldrar må lära sina barn från tidig ålder den respekten! • Föräldrar och skolan måste lära barnen visa respekt för äldre • Information i skolorna om respekten för äldre. • Respekten mot äldre mycket låg, uppfostern. • Uppfostran • Ungdomars uppfostern. • Uppfostran. Personalen inom alla områden måste ta större ansvar, man känner sig osynlig. • Åldersdiskriminering är vanligt i samhället överhuvudtaget. Föräldrar borde se respekt för människor som en del i barnens uppfostern. 	13
<p>Bättre och billigare kommunikationer</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att äldre med rollator får åka gratis på stadsbussarna. Att länstrafikens bussar är mer anpassade så man kan kliva av och på trots att man inte är lika duktig som förr. • Att politiker lokalt och centralt i handling visar att man värnar om äldre. Exempel på att så inte sker är att äldre med rullator måste betala för att åka buss trots att de svårigheter de har att röra sig i en buss som kör. Unga människor med god rörlighet och stora barnvagnar åker gratis. Det är den största anledningen till att jag aldrig åker buss. Ett annat exempel är de förmåner som gödsas över barnfamiljer och skolungdomar samtidigt som våra gamla på äldreboenden knappt kommer ur sängen på dagarna. Detta sänder tydliga signaler om att vi som passerat bäst före dagen inte är värda att satsa något på. • Ett exempel är att skolbarna får åka gratis på bussarna medan vi pensionärer ska betala. Att få samma möjlighet som ungdomarna att ta oss ut skulle ju vara trevligt och bra. • För de som har möjlighet att åka buss för att uträtta ärenden och kunna träffa folk borde priset på bussresor kraftigt subventioneras • Gratis buss vissa tider på dygnet • Gratis buss! • I första hand tillgänglighet till buss samt kostnader för höga. • Pensionärsrabatter på bussar och tåg • Rabatt på busskort bör införas omgående. • Trafikinformation i skolan av t.ex. polisen. Skyltar i bussarna: Lämna företräde för äldre till sittplatserna (elbussarna har få sittplatser). 	11

<ul style="list-style-type: none"> • VI RINGDE STADSBUSSARNA OCH PÅPEKADE ATT VI ÖNSKADE ATT BUSS 2 GICK FÖRBI DREVSTIGEN! Vi fick ett otrevligt svar att mamma skulle beställa färdtjänst om hon inte orkade gå till busshållplatsen. Våldigt otrevligt samtal. Äldre med rollator borde få kliva på i mitten av bussen. Det är tjorvigt med rollatorn pga. att det blir trångt. Lätt att ramla. 	
<p>Se äldre som en resurs inte en belastning</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att se den potential och kunnande som de äldre har • Att se äldre personer som en resurs och inte som en parasit. • Att inte underskatta de äldre speciellt deras mentala förmåga • Att inte se äldre som en belastning, bättre åldringsvård, inte förvaring • Att äldre blir mer tillfrågade och sedda i samhället. Att de blir sedda som en tillgång istället för en belastning. • Att vara mindre åldersfixerad, se dem som en resurs och ta tillvara på erfarenheter och kunskaper som många har, det kan göras på många sätt. • Det är väl att se äldre som en resurs istället för att betrakta dem som förbrukade. • Vi äldre riskerar att betraktas som en belastning. Att framhålla de äldres insatser i frivilligt arbete i olika organisationer och många gånger passning av barn på skolor och i hemmen. • Sluta se äldre som en belastning. Ta tillvara äldres samlade kunskaper och erfarenheter. • Äldre behöver känna sig behövda, det finns en enorm erfarenhet att hämta där. Alla äldre är inte tekniska idioter, fast de blir bemötta på det sättet. Uppskattning är inte helt fel! Inte Beröm heller. Känslan av ättestupa borde vara helt utesluten, men är den det? 	10
<p>Bättre äldreomsorg</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bättre bemanning inom hemtjänsten så äldre på boende kan komma ut. • Bättre äldreomsorg. • Den hjälp som kommunen erbjuder måste på flera plan förbättras. Personalen måste få en gedigen utbildning-fast anställning (bort med timanställda). Mycket bättre för ett så viktigt jobb. Kan man ordna detta får man människor som är intresserade för sitt jobb, självrespekten ökar och man kan kanske få färre människor som kommer drällande utan att visa vem dom är. Att man får färre än 20 personer per månad som besöker en. Man måste kunna få till att högst 5 olika personer besöker en per månad. Man snackar om att datan underlättar saker och ting. Detta vore något för datan att ta tag i! Kan man ordna detta är mycket vunnit både för anställd personal och för kommunen. Jag skulle med glädje betala mer i kommunalskatt om detta gick att lösa. • Höja statusen på de som jobbar på äldreboenden. Politikerna måste sluta behandla vården av gamla som något nödvändigt och då skall alltid sparas. Vård av gamla får inte kosta något, så det är det budskapet som politikerna sänder ut till oss äldre. Helst skall man väl dö så slipper ni vårda oss. • Inte acceptabelt att driva äldreomsorg i privat regi. Anbudet går till lägsta pris, auktioner, omsorgen om äldre bjuds ut till lägsta pris, de är skamligt. • Jag oroar mig för att bli äldre och mer beroende. Jag är inte rädd för att dö men för att bli gammal och mer behövande. Personal som ständigt byts ut, tid som inte finns osv. Var kommer då respekten att finnas? • Öka kvalitén inom äldreomsorgen och hemtjänsten. • Avsätt tid så personalen ej behöver stressa, det leder till misstag. VIKTIGT! 	8
<p>Skapa förutsättningar för äldre att kunna fortsätta arbeta</p> <ul style="list-style-type: none"> • Börja med att se till att alla chefer anställda inom kommunen respekterar äldre på arbetsplatserna. Med äldre då menar jag de som fortfarande arbetar. Att äldres kompetens och erfarenhet tas till vara. • Låt alla jobba, dom som vill och orkar om de kan. • Möjlighet att jobba efter 65+ men inte så mycket. • Underlätta för dem som vill jobba vidare i minskat tempo 	6

<ul style="list-style-type: none"> • Rätt att arbeta efter 65 år utan att känna sig som en belastning. Ges möjligheter till god arbetsmiljö efter 65 år, anpassning så att det går att arbeta. • Äldre borde få arbeta längre, de som vill och kan bör få göra det utan att bli bortpetade. 	
<p>Motverka ekonomisk diskriminering/ekonomiska skillnader</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att ha möjlighet ekonomisk att kunna närvara vid olika aktiviteter. • Ex. Storsjöran finns väldigt få pensionärer som har råd att gå. Pensionärspris önskas. Vi äldre vill också vara med. Även midsommar och julfirande på Jamtli är dyrt för många pensionärer. Dom flesta av oss har jobbat och betalat skatt i över 50 år. Men har inte mer än 3000 kr över när räkningarna är betalda. • Högre pension, som ensamstående måste man arbeta för att klara ekonomin. • Jag har inte råd med tidning! • Stödja anhörigvårdare mera, både ekonomiskt (t.ex. skatteavdrag) och avlastning: 10 timmar i månaden är nästan ett hån! • Tycker det fungerar bra, det är klart att vi önskar att det finns bättre priser för oss äldre. Tror det lockar flera att komma till arrangemang. 	6
<p>Önskemål om förbättringar kopplat till Region J-H:s verksamhet</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akutens kötider. • Alla skall få hjälp med hörseln, alldeles för lång väntetid • Allmän hälsoundersökning. • Om möjligt operera även äldre över 70 år med exempelvis axelbesvär, vilket skulle öka livskvalitén mycket. Många kan vara fysiskt aktiva även i hög ålder. • Ta bort köer i hälsovården. Se till att vi får en likvärdig, enligt lag, vård även i vår region. Region/Landsting visar ingen respekt för länsborna, oavsett ålder. År efter år blir man nedstämd bara man tänker på dem (politikerna). Se till att staten blir ansvariga för hälsovården och "skrota" regionen. De har år efter år försatt "jämten" i ett nedstämt sinnelag. 	5
<p>Vet ej/Inga synpunkter</p> <ul style="list-style-type: none"> • Aldrig stött på problemet • Den som det visste, vi vet inte • Dotter till svarande: mer riktad info till äldre (ej webbaserad) • Vet ej • Vet ej! • Vet ej, har inga förslag. • Vet ej, men det är en viktigt fråga • Vet ej. • Vet inte • Vet inte • Vet inte • Vet inte • Vet inte • Vet inte • Vet inte • Vet inte då jag aldrig känt mig diskriminerad • Vet inte. • Vet inte • Inga bra svar har jag tyvärr på detta. • Ingen synpunkt • Ingen uppfattning • Inget att anmärka på! • Jag har jobbat med äldre i 25 år ca i olika perioder i livet, men vet ej hur man gör detta 	44

<ul style="list-style-type: none"> • Jag känner mig inte diskriminerad. Finns det pensionsråd i kommunen? Kan det belysas i rådet? • Jag tycker inte att jag upplever åldersdiskriminering. • Känner inte av någon åldersdiskriminering • Har ingen negativ erfarenhet hittills • Har ej ställts för frågor enl. ovan • Finns åldersdiskriminering i Ösd? • Jag har i stort sett inte upplevt någon åldersdiskriminering. Upplever att jag blir bemött med den respekt jag förtjänar • Jobbar fortfarande och har inte deltagit i några aktiviteter • Tyvärr, så kan jag för närvarande inte komma på något förbättringsområde. • Upplever ingen åldersdiskriminering • Vi bor i en underbar kommun! Kan inte bli bättre! 	
<p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Alltid trevlig ton. Inget snäs. • Att äldre ska känna sig trygga att röra sig ute i hela samhället alla tider under dygnet. • Avveckla hög musik inne på affärer. • Förpackningar svår att öppna, särskilt plastförpackningar • Respekt är återigen ett svårt ord. Här inte definierat. Respekt står alltid i relation och proportion till någon eller någonting. Frågan är ställd så att utgångspunkten är att respekten är otillräcklig. Motverka åldersdiskriminering är en annan fråga. Båda dessa ord respekt och åldersdiskriminering diskuterar jag gärna men rymmer inte denna ruta utan så mycket mer. Sen är jag oklar över vad som menas med samhället samt som kommunen anordnar och beskriva äldre på ett positivt sätt. Vad avses? • Angående respekten för vi äldre finns inte om man pratar om ex musiken i radio och TV. Arrangemang för ex Storsjöyran, allt är arrangerat för yngre personer, varför finns inte blandad musik som ska även vara för våran ålder, (vi ska lära oss lyssna på deras musik). Är det ok? Är det respekt? Nej det är oförskämt! Varför ska inte dom yngre lära sig lyssna på våran musik, som vi är uppväxt med ex. Evert Taube. Man hör aldrig ex dragspel, klarinett, trumpet, saxofon. Tänk om vi förlorar musikskolorna, vad händer då med ex kultur i landet. En stor katastrof. Det finns en del orkestrar i länet som brukar ha en del konserter, alltid fullt med folk, en del yngre, jättebra. Men det borde spelas i radio och TV. Inte bara 1 timmevissa kvällar. Är inte det oförskämt mot oss äldre, jag hoppas att många läser detta så det blir en förändring i radio och TV. Tack. • Antar att det är samma som i de flesta sammanhang - man måste träffas och lära känna varandra. • Att behandla varje människa efter hens behov och förutsättningar. • Att gator och gångvägar ej är halkiga. • Att utbilda informera i förebyggande syfte t.ex. handledning möjlighet att använda robotar för dammsugning, gräsklippare m.m. Detta skulle underlätta att vara självständig, förbättra arbetsmiljön för personal samt minska lönekostnader för kommunen. Ev. kommunbidrag för inköp av robot. • Att vi alla är lika mycket värda oavsett ålder. • Allt! Ni ger inte ens bidrag till motionsdansen då cirka 150–200 personer träffas varje söndagskväll 19-22.30. Motion bättre än gym tom enligt undersökningar. Hyran höjdes till det dubbla, avgifterna måste anpassas många har inte råd att betala, blir sittande hemma i väntan på döden... upplever många. Kommunen har ägnat sig åt dem som redan ""tar för sig"": <ul style="list-style-type: none"> - cyklisterna på fartcyklarna - Surfbukten - Hej främling, migranter, asylsökande med dyraste I-phone i allas händer. Kedjerökande, märkesklädda, dagdrivare som gjort Östersund till en mycket sämre och otryggare stad med inbrott, skadegörelse, överfall, misshandel, mord, djurplågeri, etc. Och Kommunchefen välkomnade flera (dubbla) än tilldelning på bekostnad av skattebetalande pensionärer som inte får medicin för 50 kr, 	53

tandvård likaså. Glöm akuten - de kräver och får garnityr, väntsalen full med tolkar. De tar Östersund hand om! Skrämmande politik!

- De aktiviteter som anordnas riktas främst till yngre, yngre, yngre!
- Radio Jämtland borde spela musik som tilltalar den äldre åldersgruppen då ungdomar inte lyssnar på den och äldre (många) har endast radion som alternativ då teknikkunskap och annat saknas. Radio Jämtland var ett av Sveriges mest populära program tills det ändrades av någon ny chef och sedan inte längre är intressant.
- Behandla äldre med respekt
- Behov av att ordna bra "pensionärsrabatter" på diverse tillträdespriser. Många pensionärer faller in i "fattiga pensionärer"-beskrivningen!
- Bemötande
- Busstorget!
- Datakunskaper - t ex att kommunen söker samarbete med SeniorNet här i Östersund och inte "slår sig för bröstet" att man är de enda som nyttjar yngres datakunskap (dvs. aktiviteterna på biblioteket).
- Den allmänna åldersdiskrimineringen genomsyrar samhället överlag.
- Det är ju en rent hypotetisk fråga. Det största felet ligger på ett högre plan här i samhället.
- En aktiv fritid gör att man glömmer att sitt eget handikapp/sjukdom som i sig = utgör bra rehab
- Erfarenhet och kunskap gäller inte längre för beslutsfattare
- Gym bara för äldre
- Flera tänker på promenadvägar och i stan både ute och inne i affärer
- Hur betar man sig själv?
- Idag lever jag ett eget självständigt liv. Den dagen jag behöver hjälp och stöd vill jag bli sedd, hörd och respekterad som den människa jag är!
- Jag har ibland önskat att det fanns en äldrekonvention precis som det finns en barnkonvention. Att se äldre som en egen person med egna tankar känslor och behov som måste respekteras. Varje person har sin historia och sina erfarenheter. Finns en gedigen kunskap.
- Kanske viktigare att öka respekten för dom yngre!?
- Komma ihåg att vi som är 65 år och något äldre kommer att ha andra krav än de äldre än 75–80. Vi är vana andra saker och vill gärna kunna fortsätta leva som vi är vana.
- Kärlek och sunt förnuft.
- Lär och se hur sydeuropéer behandlar sina äldre.
- Lära cyklister veta hut!
- Mera aktiviteter för äldre som kan vara relativt aktiva, friluftsliv, etc.
- Mera utbildningar som rör nätet och hur man kan använda mer av mobiltelefonens , datorns funktioner förutom att ringa, fota, använda Facebook och Instagram.
- Minska stressen i samhället, öka tillgängligheten för rörelsehindrade.
- Möjligheten att ta sig fram vintertid är begränsad p.g.a. snö och halka. Om man har osteoporos (svår benskörhet) och är ordinerad långa promenader är detta periodvis omöjligt. Risken att ramla och bryta sig är överhängande även med broddar. Personer med rullator tar sig inte fram. Om man tar upp problemet i media, blir man hånad.
- Mötesplatser
- Planer på inskränkning för biltrafik till förmån för cyklar och gående tar inte hänsyn till att äldre många gånger inte kan gå långt och framför allt inte cykla. Detta måste ändras, bilister ska inte jagas! Vi kanske inte har något val.
- Prata tydligt. Viktigt att personer födda och uppvuxna i annat land lär sig svenska ordentligt och pratar tydligt och saktare.
- Som boende utanför Östersund skulle jag önska fler offentliga toaletter, där man kan betala med kort eller kontant. Jag har inte smartphone och kan därför inte betala med mobiltelefon.
- Stannar hemma
- Sunt förnuft, hur man ska uppföra sig mot alla, respekt för alla.

- Svenska språket utarmas. Våldigt vanligt att engelska uttryck används i ALLA sammanhang numera överallt i samhället ink skolor.
- Sätta ut flera sittplatser i hela staden. Alla områden
- Tillgänglighet i många lokaler.
- Tror inte att det går. Vi är alltid åldersdiskriminerade. Vi borde ha det som i Japan där äldre behandlas med vårdnad och respekt och deras livserfarenheter tillvaratas.
- Tycker nog att det satsas mest på yngre i allt som görs. Vi känner inte som att vi har något värde när vi slutat att jobba och inte är till någon nytta. Vi som har låga pensioner behöver billigare bussresor. Dom yngre åker gratis och de med barnvagnar. Dom kanske har mer pengar än vi har.
- Tänk på: Vi äldre har varit unga, de unga har aldrig varit äldre. Visa hänsyn, det kanske tar lite längre tid i exempelvis kassakön.
- Vad som menas med produkter borde specificeras, kan ej förstå detta. Sorry!
- Vi är också medborgare men blir ofta överkörda av myndigheter och kommun.
- Vill kunna promenera i skog både sommar och vinter. Tycker att kommunen bara tänker på att utveckla sportanläggningar, tar inte hänsyn till oss som vill strosa i det gröna och sitta på en bänk och prata. Jag önskar mer orörda områden där det inte byggs stora hus.
- Vårdbehoven
- Åldern är bara en siffra... så
- Åldersdiskriminering förekommer ju överallt i hela samhället så jag vet inte om Östersunds kommun kan ändra på det! Det finns nästan inga pensionärer i riksdag och regering och det säger väl allt! Man känner sej diskriminerad när man passerat 65 år! Och när man dessutom har arbetat sedan 18 års ålder fram tills nästan 66 och får så dålig pension att man tillhör epitetet fattigpensionär! Det kan man också kalla åldersdiskriminering!

Bilaga 11 – Förbättringar - Äldre som resurs

Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller att ta tillvara äldre som resurs i samhället?

Svarsalternativ	Antal
<p data-bbox="70 398 767 432">Lyssna och ta tillvara äldres kunskap om olika frågor</p> <ul data-bbox="118 465 1310 2002" style="list-style-type: none"> • Att Fråga • Att ta tillvara deras erfarenheter. Att lyssna. • Att äldre involveras i olika frågor! • Att besluts personer i kommunen/ region och politiker kommer ut i den vardagliga verksamheten och träffar de personer som blir berörda av de beslut som de tar. Se verkligheten inte se besluten som en bra kostnadsberäkning, Tänka efter "hur skulle jag vilja ha det när jag blir äldre" få den hjälp och känsla av tillgänglighet. Att vara någon att räkna med. • Att kanske kommunen ordnar möten där äldre välkomnas att delta. De finns mycket värdefullt att ta vara på av oss äldre som vi kanske kan bidra med. • Att kommunen samverkar i adekvata frågor med pensionärsorganisationerna kring sådant. • Att ha bra och goda kontakter med pensionärsorganisationerna. • Att få de politiska partierna att engagera och lyfta fram de äldre till valbara platser när det är val. • Att respektera äldre för den kunskap som äldre bär med sej efter ett långt liv. Att vara lyhörd för att alla äldre inte kan följa med i alla nya metoder som kommer (Data, kortbetalning, tel, mm.). • Att se till att fler äldre blir med i beslutande organ och församlingar. • Att tillvarata deras kompetens. • Att förstå att vi inte ska nå en homogengrupp, utan många olika människor med olika kunskap och erfarenheter. • Att inte se äldre som en belastning. • Att äldre ska ha samma dignitet som övriga åldersgrupper, samma värde, tas samma hänsyn till som för ungdom och övriga vuxna. • Att äldre är representerade vid beslut som rör byggande av hus och vägar. Östersund har tappat sin själ! • Bra fråga! Kanske en infotelefon när något ärende kommer upp. • De har massor av erfarenheter att ta tillvara på. • Det jag tycker är viktigt är den kunskap de besitter. • Den enskilde pensionärens egen erfarenhet. • Den äldre generationen har ett stort kapital av erfarenheter som kan underlätta för kommande generationer. • Det behövs flera politiskt aktiva pensionärer i de beslutande organen som riksdag, regioner och kommuner. • Deras erfarenhet • Deras kunskaper • Deras kunskaper och erfarenhet. • Erfarenhet • Deras erfarenhet • Det finns mycket erfarenhet och klokskap hos äldre. • Erfarenhet, möjlighet och intresse. • Fråga de äldre först och sluta göra om misstagen. • Fråga dom om intresse finns? • Förstå att vi kanske är en tillgång med vår erfarenhet • Hos den äldre generationen finns mycket erfarenhet som den yngre generationen inte vill ta del av. De anser med tydlighet att de kan och vet allt bättre själva. Med den attityden hos beslutsfattare går det	87

inte att ta tillvara de äldre som resurs i samhället utan man upplevs mera som en belastning. Vad som måste förbättras är attityden.

- Inkludera vilka kunskaper som finns
- Kanske att upprätta kontaktnät eller direkta kanaler till kommunen. Utöver de som sker den formella vägen via olika intresseorganisationer.
- Livserfarenhet, kunskaper, upplevda glädjeämnen och saker i livet.
- Kontakt
- Lyssna
- Lyssna på oss vi har mycket i ryggsäcken att ta av.
- Lyssna mer på oss äldre. Vi kan vara en resurs för att hjälpa varandra. Vi kan göra mycket bara vi får möjligheten. Hjälpa till i skolan.
- Lyssna och lära, ta tillvara erfarenheter
- Lyssna och se de äldre som tänkande och intelligenta människor med lång livserfarenhet. Glöm rynkor och försvagad kropp, se och hör vad personerna har att komma med.
- Lyssna på de äldres synpunkter på Kommunala handikapprådet (KHR) och Kommunala pensionärsrådet (KPR)
- Lyssna på erfarenheter
- Lyssna på oss äldre, politikerna skall sluta se på de äldre som tärande grupp som enbart belastar kommunens ekonomi.
- Lyssna på pensionärsorganisationer SPF och PRO. Höj pensionsåldern samt ge pensionärer rejält lönelöft.
- Lyssna på äldre! Vi har ju levt längre och funnit lösningar på allehanda problem.
- Lyssna vad äldre vill. Det finns många friska gamla som gärna tar sig an uppgifter att utföra.
- Lyssna!!!
- Lyssna, mötas, samtala, ha kul
- Lyssna på äldre, ge dem en chans att framföra åsikter. Exempel: vilka fick ha synpunkter innan parkeringsautomaterna digitaliserades? Rullatorburnas möjligheter att åka med stadsbussarna så att de kan komma dit och delta som resurs i samhället.
- Se tidigare svar. Lyssna och respektera.
- Se till att det finns äldre personer inom det lokalpolitiska områden.
- Kunskap
- Kunskap och livserfarenheten.
- Mer att "säga till om", ta vara på deras erfarenheter när det gäller utformning av samhället, byggnation, osv...
- Politiker och tjänstemän bör kunna ta till sig åsikter från fotfolket, vilka lever närmare vardagens problem. Vi ligger med mycket kunskap och förmågor ta vara på det.
- När nya frågor läggs fram (som politiker) stadens utveckling, vården, brottsligheten osv. Besöka personer i mindre sammanhang för att informera om vad som är aktuellt. Det finns säkert många beslutsfattare som aldrig besökt boendeplatser. Om de äldre inte kan komma så får de "styrande" komma.
- Prata med dem.
- Respekt till äldres livserfarenhet.
- Respektera äldres erfarenhet
- Rutin och kunskap!
- Samlade erfarenheter.
- Rent allmänt bör äldres resurser tillvaratas i samhället. Kroppskrafterna kanske inte längre är så imponerande, men livserfarenhet och vishet bör ses som viktiga resurser.
- Samtala med oss!
- Se dom. Tilltala dom utan att dominera.
- Sprida kunskap för ökad förståelse. Rådfråga äldre som har lång livserfarenhet och kunskap. Bilda referensgrupper med personer som inte är politiskt engagerade.

<ul style="list-style-type: none"> • Uppmuntra via pensionärsorganisationerna. Bjud in till möten. • Se till att det finns forum där medborgarna kan samtala, diskutera och värdera samhällsfrågor oavsett ålder. Där kan vi lära, lyssna och förstå varandras behov och önskemål. Vi är alla resurser, men mellan valen tas den inte tillvara särskilt bra. Lyssna, lyssna och lyssna. • Se på de äldre som en resurs istället för en börda. Lyssna och ta tillvara erfarenhet. Det är inte nödvändigt att uppfinna hjulet gång på gång. • Se fråga 34 (dvs. att ha åldersammansatta forum, åtminstone digitala). • Se punkt 34 (dvs. ta vara på de äldres erfarenheter och kompetens vid planeringen av bostäder). • Se svar på fråga 34 (äldre behöver känna sig behövda, det finns en enorm erfarenhet att hämta där. Alla äldre är inte tekniska idioter, fast de blir bemötta på det sättet. Uppskattning är inte helt fel! Inte Beröm heller. Känslan av ättestupa borde vara helt utesluten, men är den det?). • Sluta se äldre som en belastning och ta tillvara på deras kunskaper samt erfarenheter. • Ställa frågor och lyssna på svaren. • Svara när man kommer med idéer. T ex har jag flera ggr ringt kommunen gällande idéer runt Lillsjön. Den som svarar har meddelat den person som sedan ska ringa upp mig. Vid de senaste ggr har ingen ringt tillbaka. Någon svarade på mail efter en månad, när det gällde en fråga. Då ledsnar man och ger upp. Man tappar sugen för att engagera sig. • Ta kontakt och lyssna. • Ta kontakt, för att få en bild över läget. • Ta vara på den erfarenhet som äldre besitter. • Ta vara på den kunskap äldre har och erfarenheter som de kan bidra med. Ålder är en siffra, men kunskapen följer med hela livet. • Ta in synpunkter från äldre innan kommunen fattar beslut. • Vem av de äldre i kommunen blir tillfrågad? • Välj in fler äldre i olika sammanhang där man planerar och beslutar för den gruppen. • Vår gedigna kunskap och våra erfarenheter kanske kunde tas till vara utan att vi ses som en bromskloss. Det är ju inte så att allt försvinner för att man blir 65 år. Vi kanske kunde bjudas in för rådfrågning, samtal innan beslut tas. kunde kanske ingå i nån sorts referensgrupp osv. Finns säkert mycket annat. Inför förändringar kanske man alltid ska ha med; tänk alltid - hur blir det utifrån äldres bästa? Har de äldre blivit informerad? Äldres delaktighet? osv en sorts checklista. • Äldres erfarenhet är mycket. • Äldres livserfarenhet och kunskap. • Äldres synpunkter = klokskaper • Att få 70- och 80-talisterna att förstå att det inte bara är deras föräldrar som är pigga, utan även föräldrarnas kompisar. Att få 90-talisterna att inse att livserfarenhet i många sammanhang kan vara en icke föraktlig tillgång. De politiska partierna bör tänka på att äldre också bör representeras i en demokrati. 	
--	--

<p>Ge äldre möjlighet att arbeta/göra en frivilliginsats</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att se till att folk får reda på VAD de kan bidra med. Kanske redan fungerar. Själv har jag fått information och förslag av mina egna bekanta. • Att det ges möjlighet att fortsätta att arbeta för de som vill. • Att man kan få jobba längre om man orkar. Att ordna tjänster inom skola, omsorg för att vara mor- eller farförälder. Riktiga jobb alltså! • Att lyfta fram kunskap/erfarenhet och skapa möjligheter att använda den i olika sammanhang. T.ex. med barn/ungdomar. • Att ta tillvara senioritet i Kommunen. De sista åren i yrkeslivet kan mentorskap/handledning vara viktigt för nyanställda såväl som för seniorer. • Att om man orkar kanske jobba några timmar i veckan, och få lön för detta. • Att undersöka inom vilka områden äldre kan/vill ställa upp som resurs i samhället utifrån kompetens och intresseområden. 	<p>59</p>
---	------------------

- Att det kan finnas arbete några timmar i veckan med något som intresserar och man känner att man skulle vilja hjälpa till med.
- Att få äldre att känna att de behövs, och gärna någon form av morot. Behöver inte vara lön, men att göra saker tillsammans, arbetskamrater, och att det finns fika eller lunch gratis i alla fall
- Arbetslivsfarenheter, Specialkunskaper - yrkeskunskap, Värna om vår historia, Bygga naturstigar m.m.
- Bättre vetskap om var det behövs extra resurser. Berätta om det i det informationsblad som jag efterlyser om de aktivitetsmöjligheter som finns i Östersund/ Frösön.
- Besök till ensamma. Röda Korset och kyrkan har bra verksamheter. Kommunen har personal i hemtjänsten. Ledsagare? Kan finnas vissa arbetsuppgifter som äldre kan medverka i.
- Bjud in olika äldre som kan och vill vara mentorer inom olika områden.
- De som har ork och lust ska ges möjlighet att bidra
- De som orkar skulle kunna arbeta som i Sundsvall med samarbete med PRO och skolan
- De som vill ska kunna arbeta eller på annat sätt känna sig behövda
- De som önskar arbeta ska kunna få göra det
- Engagera de som vill i olika verksamheter i samhället
- Erfarenheten i sina arbeten. Måste läras ut, går inte att läsa sig till allt.
- Ge alla äldre att de får vara nyttiga i de yrken som de tidigare haft!
- Gå promenader
- Hyr en pensionär kan vara en bra idé
- Information om vad vi kan göra för att vara en resurs
- Information, som i övriga samhällen, tala med varandra, ge info, erbjud resurs, ansök det finns många kloka arbetsvilliga i hög ålder!
- Informera vilka behov som finns
- Informera vilka tänkbara behov som finns? Vad skulle äldre duga till i dagens samhälle.
- Information om behoven som finns i samhället. Kyrkan har inte annonser längre i tidningen, Tidningarna informerar inte om utställningar och konserter. Allt är på Facebook.
- "I kommunen finns förteckning över pensionärer. Skulle inte resurser behövas och man anser att en pensionär skulle kunna vara den ""resursen"" måste sådan efterfrågan gå ut till pensionärerna. Vi har inte tillgång till vakanser, platsannonser inom olika sektorer och att ringa runt om intresse för arbete finns är långsökt. Röda Korset slukar många pensionärer. Varför? Jo, de annonserar lägger ut behov på Facebook osv.
- Detta kräver extra arbete men vill man hjälpa pensionärer och ta till vara yrkeskunskap måste en kommunikation av något slag ske.
- Kontakt, kontakt, finns pensionärsintresse får ni svar."
- Inställningen inom företag/ organisationer till alla äldre personer
- Kanske att kommunen, privata och offentliga fastighetsägare skulle erbjuda att kratta löv längs gator och torg, innergårdar och parker, istället för en massa specialmaskiner som ändå inte kommer åt. Erbjud gratis lunch på stadens matställen för varje 3–4 timmarspass.
- Jag tror att redan nu används de äldre som resurs, om de vill och orkar
- Jag tycker att det är bättre att dom unga får arbeta. Dom äldre kan besöka, ta med dem på promenader, hålla dem sällskap, o.s.v.
- Låt den som vill och kan vara en resurs.
- Låta äldre arbeta om de vill och kan. Ta in dem i styrelser och nämnder så att deras röst blir hörda. Vi äldre som är ganska friska är alldeles för många till att bli lagda på hyllan. Hur det ska gå till kan jag inte säga precis men räkna inte bort de äldre, ta med dem så blir de en resurs.
- Man kan vara en resurs i äldreboenden t.ex. gå ut på promenad, läsa, prata. Även äldre ensamma som får hemtjänst skulle kunna få motsvarande insatser.
- Mer arbetsmöjligheter
- Människors behov av att berätta sin livshistoria, finns säker många med ett trevligt och ombytligt "levende".

<ul style="list-style-type: none"> • Pensionärer som är villiga och fullt friska - anställ oss! Trogna, ser till andras bästa, är ganska kloka och erfarna - kanske inte alltid uppdaterade inom IT men vi är många som kan mycket i vår datavärld. • På lärarsidan kan de gå in som undervisningsresurser, resurser för nya lärare. Överhuvudtaget har nyblivna pensionärer stora erfarenheter att bidra med. • Personens tidigare kompetens/arbetsområde. Nuvarande fysiskt status. • Respekten för arbetslivserfarenheten • Samma svar som fråga om åldersdiskriminering - att se äldre som en resurs istället för förbrukade. • Se som en positiv tillgång. speciellt om man är fullt frisk. • Servicetjänster - äldre kan hjälpa andra som behöver hjälp. • Se oss, erbjud lämplig sysselsättning. • Svår fråga att besvara! Att se på äldre som icke homogen grupp. Nu talar man om yngre äldre och äldre äldre. Många i gruppen 65+ har mycket kvar att ge. De pensionärer jag känner är aktiva på många olika sätt. Flera sköter barnbarnen och ställer upp för sina stressade döttrar/söner. Om man har dålig ekonomi finns det även möjligheter att delta i det sociala livet på hemmaplan. För den som orkar finns det flera alternativ, till exempel Hej främling, Rädda barnen m.m. • Skulle behövas mycket mer tillvaro av äldre i olika yrkesgrupper. Yrkeslivet bygger mycket på erfarenhet. • Ta tillvara äldres kompetens i flera yrken, har själv jobbat hemifrån tills jag var 69 år, fast bara deltid. • Ta hand om t.ex.: <ul style="list-style-type: none"> -1 timme/vecka på något dagis/läsa böcker för barn. Som en resurs! - Hjälpa till med maten på dagis. - Behjälplig som rastvakt på skolan." • Till exempel som medverkan inom skola och barnomsorg • Underlätta för arbetsgivare att ha pensionärer deltid. • Under många år jobbade jag som förskolechef/rektör. Jag tycker kommunen borde ta tillvara de kompetenser jag fått under många år. Varför inte använda mig som mentor till nya rektörer. Ovan gäller säkert många yrkeskategorier. Tror säkert att den som gått i pension skulle känna sig. Bättre att inte släppa direkt yrket efter ett långt arbetsliv. • Var mer aktiv i att rekrytera oss som resurs i social verksamhet. • Veteranpoolen verkar vara en vettig grej! • Vi finns och dom flesta har väldigt mycket i sina ryggsäckar. Skolvakter på skolans raster, där det ofta förekommer mobbing. Att bara finnas till och detta ska vara redan i lågstadiet. Mycket i skola, värdar för info på sjukhuset, sjukhem, etc. • Vill jag vara en resurs i samhället kan jag delta i ideellt arbete i ex vis Röda Korset, kyrkan, PRO • Äldres erfarenheter ifrån yrkeslivet. • Äldres intresseorganisationer får möjlighet att yttra sig och påverka på motsvarande sätt som barns rättigheter ska framhållas. Välkomna äldre att engagera sig i intresseorganisationer, som resurser på ex. skolor, förskolor, besök tjänst, service/fixartjänst. Många äldre kan bidra mycket (och gör det redan) i samhället idag! • Äldre har lång erfarenhet av arbetslivet och kan säkert hjälpa yngre med råd. 	
<p>Ha mötesplatser över generationsgränserna</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att umgås med den yngre generationen så att man får lära känna varandra på ett bra sätt. • Evenemang och träffar med barn och äldre • Möjlighet till möten. • Möten mellan äldre och barn och unga. Många pensionärer har mycket kunskap som unga kan lära sig, och unga har kunskap om t.ex. data, telefon, mm, som äldre kan lära av dem. Många barn kan behöva en "mormor" eller "morfar". • Mötesplats för alla åldrar gemensamt, där de äldre och yngre kan ge och ta. Till exempel fika spela spel ta hand om varandra • Kontakt med barn på dagis eller förskola. Läsa sagor så alla barn får kontakt med oss äldre. 	9

<ul style="list-style-type: none"> • Då ökar vi respekten för varandra äldre till yngre - yngre till äldre. • Viktigt att se till att äldre även kan träffa yngre för utbyte av synpunkter. • Mötesplatser både för äldre och yngre. Vara delaktig i skolan. Berätta för skolbarn om hur det fungerade förr när inte mobil, tv m.m. fanns. Berätta vad man gjorde som barn förr. Kunna vara en extra mor- och farförälder och kunna stödja barnfamiljer. 	
<p>Vet inte</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ingen aning • Ingen som frågar något • Ingen uppfattning • Inget bra svar har jag på detta tyvärr. • Jag tycker att allt är superbra! Jag är nöjd med allt! • Vet inte • Vet inte • Vet inte • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet ej • Vet ej, har inga förslag. • Vet ej. • Vet ej.....Möjligen inte vara så åldersfixerad • Vet inte • Vet inte om de är friska. Varje människa bestämmer själv vad de vill. • Vet inte. • Svårt att svara på 	29
<p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att rekrytera "kompisvägen" och mindre "peka med hela handen" • Aktiviteter. Ett utbud som engagerar. • Borde lyssnat på oss gamla Östersundare, innan byggt på stranden och förstört den vy som varit Östersunds stolthet. • Beslutsfattande enligt ovan genom att rösta på parti som företräder mina intressen. • Besök-tjänst • Bygg och planera så de kan känna sig trygga och törs gå ut, vilket många slutat med av rädsla för oprovocerat våld, rån, Inte ens personal från affärer och restauranger går hem ensamma längre, hämtas eller taxi. Arbetande folket utsatt från alla håll. Dyra arbetsresor, höga skatter, farligt vissa områden, trappuppgångar med mördare, pedofiler. Polis med minimala resurser och befogenheter. Vad har vi pensionärer arbetat slitit och uppoffrat i tron på en bra ålderdom? Inte var det att kvävas till döds utan rätt till sjukvård/syrgas vid corona, ständigt höjda avgifter till hemtjänst och andra insatser, hjälpmedel som tidigare fick lånas måste nu köpas etc. etc. Kan inte se vad som blivit bättre för äldre jämfört med tidigare generationer. Ålderdomshem dit den som ville fick flytta i eget rum, gemensamhetslokaler, terapier, vävning, snickring, målning, sömnad. Eget kök på boendet så det luktade mat och de äldre fick matlust. Personal som fattade svenska och de kände eftersom det var samma, till skillnad från alla okända som kan vara 20–25 stycken på 2 veckor inom hemtjänst och boenden. Inte mycket att se fram emot den dag man inte klarar sig själv, men det fattar inte chefen. Viktigare med nyanlända och ex ge förtur till bostäder så våra ungdomar tvingas bo hemma till de är 30 minst. 	26

- Bättre stöd för personer med funktionsnedsättning så att gamla föräldrar slipper vara sina anhörigas hjälp och stöd på heltid.
- Det finns inget intresse från de styrande så det känns inte meningsfullt att någon åsikt. Det vore naivt att tro att våra politiker skulle ta någon hänsyn. Att satsa på äldre är inget man vinner val på och politikerns tidshorisont sträcker sig bara till nästa val.
- Ett större utbud av olika insatser.
- Ersättning kanske.
- Få yngre att förstå att dom inte är så bra själv, utan att dom behöver lyssna på dom med erfarenhet.
- Information
- Ingen åldersgräns.
- Jag röstar blankt i landstingsval för att visa mitt missnöje. Kommer även att rösta blankt i kommunens val om dess politiker inte skärper sig. Inte undra på att ordet politikerförakt har myntats. Satsa på hela samhället då får vi äldre det bra också.
- Livserfarenheter, mångkunnighet. Upplever att samhället kör över oss äldre, kallas vuxenmobbing.
- Personal t.ex. inom hemtjänsten som ej kan språket osv. Ej har relevant utbildning t.ex. inom mediciner, omvårdnad.
- Minska åldersdiskriminering!
- Lägga resurser på skolan, fritids, förskolor, dagis, café, restaurang, vården, sjukhus, kurser, cirklar, mera matlagningskurser och matkultur, bussresor och resor i Jämtland för pensionärer, mm.
- Mer upplysning
- Minska skattebördan vid arbete
- Rabatt på busskort.
- Samhället i allt har för fort digitaliserats -pengar går snart inte att använda att betala med! Titta nu när pandemin kom. Överlevnadsmaterial som lagrats skrotades av ekonomiska skäl. Nu ska man införa 5G. Snabbare-utvecklande-skall bli billigare-tror du verkligen? Varför blir det bättre av att alla signaler går snabbare. Klarar vår människokropp detta? Det finns ju fortfarande nog mycket cancer. Säkerhetschefen: För land och rike! Allt ska ju kopplas till 5G nätet så tillslut. Hur lätt slås 5G ut? Hur långt tänker våra beslutsfattare. Till allt detta har vi miljöförstörelse som alla länder är skyldiga till. Har vi någon chans att rädda vår jord!?
- Vi har blivit hundvakt - vi kallar det friskvård (går ut och rastar hund)
- Vi är ju rätt många i Östersund så jag kan och ska inte kunna påverka själv. Det måste vara fler som har samma intresse för att det ska bli påverkan.
- Äldre som resurs? Finns det överhuvudtaget? Jag vet inte om jag ens förstår frågan.
- Öka gemenskapen i samhället
- Östersunds kommun skulle ha samma system för medborgarförslag som Krokoms kommun har. Det är för krångligt nu.

Bilaga 12 – Förbättringar - Kommunikation och information

Vad är särskilt viktigt att förbättra när det gäller Östersunds kommuns kommunikation och information?

Svarsalternativ	Antal
<p data-bbox="68 443 874 472">Erbjuda information på andra sätt än via dator/i digital form</p> <ul data-bbox="121 506 1305 2009" style="list-style-type: none"> • Alternativ till digital information • Att det inte blir för mycket digitalt. • Alla har ej exempelvis internet • Många saknar internet. • Att inte allt är på nätet. • Att nå ut till alla då det finns fortfarande många som inte har internet. • Att alla äldre inte har en dator, kan inte använda en dator eller saknar anhöriga som kan hjälpa sig. Det här är naturligtvis en generationsfråga men kommer att finnas ett stort antal år framåt. • Lita inte på att alla äldre har tillgång till nätet, ta reda vilka personer som behöver info per brev, viktigt. • Att förbättra information till dem som av olika anledningar inte får tillgång till information som bara finns i dator. • Att allting inte ska behöva läsas, fyllas i, informera sig om, m.m. på internet. Att det ska gå att skriva ut tex information, blanketter och dylikt. • Förstå folks begränsningar avseende dator/ smartphone • Mindre information via internet då inte alla äldre har tillgång eller intresse av sociala medier. • Se till att förmedla information i andra former än BARA via nätet. Många har inte dator eller platta. • Ta hänsyn till de som inte har tillgång till dator och inte har för avsikt att skaffa sig en. • Använd tidningar när information ska ut. Inte bara datorn! • Enkel info i både pappersform och via informationsträffar. Alla har inte tillgång/ kunskap att använda dator. • Att informationen finns att få i pappersform • Information på papper • Önskar information i pappersformat, det är mer lätt tillgängligt än sökningar på internet • Att skicka mer ofta i brevlådan • Brevform • Brevinformation • Ge mig info genom brevpост! Ej råd med ÖP, finns tre dagstidningar på biblioteket som alltid är upptagna. Ibland (före Corona) kunde jag "sno" en på bussen, inte nu när man går på via bakdörren! Har ej dator, ingen läsning av ÖP eller kommunens info. Ej råd med dator, betalar TV-avgift, men trots två arbetande unga människor ska de ha allt gratis och tjuvar min TV-avgift genom tjuvkoppling, flera hushåll med två arbetande vuxna =30–35 000 kronor/månad mot mina 12.000 kronor i pension! Nej, jag är missnöjd med dagens utveckling av människans beteende. • Skicka ut information per post, jag har inte råd med en tidning och ser inte annonser • Sänd brev med information • Informera med "utskick" via post. • Pappersinformation • Information i pappersform • Hemskickad information • Skicka gärna ut information via post. Alla äldre är inte så duktiga på att leta information på nätet. • Skulle vara önskvärt med utskick direkt i brevlådor till oss äldre som är i behov av olika servicetjänster. Alla har inte möjlighet att ta sig till olika mötesplatser. Många kan inte dator och telefoner är för	61

<p>många svår att hantera. Vi upplever att det blir svårare och svårare att hänga med i den digitala världen.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ett stort tack till kommunen för coronabrevet 70+. Det var trevligt att få ett riktigt pappersbrev och slippa titta på en skärm. För första gången kändes det som att kommunen brydde sig. • Information på papper en gång per år med diverse punkter som berör äldre. • Om det händer något nytt och kassan tillåter skulle det vara trevligt att få ett nytt brev om ett, två eller tre år. • En allmän information som gäller pensionärer skulle vara bra att få, kanske vartannat år eller så. • För dem som vill ha det i pappersform ett utskick cirka en gång i kvartalet. • Inte alltid man hittar på nätet eller tidningar. En månadsinformation skulle vara bra • En liten och lättillgänglig skrift/broschyr i brevlådan 1–2 gånger i veckan. • Viktig information vill jag ha med post. Information via ÖP, papperstidning • Annonsera i lokaltidningarna – papperstidning • Mera information i dagstidningar (vi är många som läser papperstidningar), radio m.m. • Genom dagstidningarna, där kan man bara läsa sport, TV-program och dödsannonser. Mycket dåligt! • Svår fråga. Annonserna i lokaltidningarna är ju bra de har blivit stor och synliga med tydlig layout för de som har råd att hålla sig med tidningar. • Genom avsatt tid varje dag i Radio Jämtland. Nyheter för äldre och bra info. • Bjud in till olika aktiviteter vid regelbunden information i radions P4 • Använda Lokal-TV mer • Lokal TV • Mer information via radio och TV. • Informera gärna i lokala tidningar, brevlades, inte bara hemsidan • Information, kan inte bara läggas ut på t.ex. Facebook , som exempelvis. Destination Östersund, eller via hemsidan på kommunen, Behövs även info- blänkare i lokaltidningar, för att uppmana till vidare info via internet. • Informationen ska skrivas på papper och delas ut i postlådorna. Jag tror inte att så många pensionärer läser på nätet. Inte heller jag... • I pappersformat. • Info i papperstidningarna ÖP och LT. • Veckovis information i LT, ÖP och radio • Vill ha text på lokala nyheter (Region Jämtland) • Skicka ut ett informationsblad via post hur man hittar information och vart man vänder sig för att få information. Det är lätt att hitta när man är datorvan men alla är inte det och har inte dator. • Jag förutsätter att information och kommunikation med medborgare även i fortsättning sker även genom annan media än digitalt. • Eftersom många äldre inte har dator, måste förstå att så är läget. Och inte tidning heller, det tål att tänka på. • Fler informationstillfällen • Mera i pappersformat och internet. • Valmöjligheter. 	
<p>Mer information - generellt sett</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att man får information utan att be om det • Information om det finns • Information och kommunikation för kommuninvånarna. • Kommunblad eller liknande till alla hushåll med info om aktuella händelser på gång, både underhållning och andra planeringar som berör stadens invånare. Radio Jämtland är nog det media som når fram bäst. • Tror det är olika i alla stadsområden, tror på utskick vad man kan hitta information om olika saker på kommunens hemsida. 	<p>12</p>

<ul style="list-style-type: none"> • Löpande information efter pensionärernas behov • Mer information • Information, vart man vänder sig • Pressinfo • Tydlig information om aktiviteter hemtjänst och service • Info genom PRO och SPF. • Utagerande på olika sätt. 	
<p>Mer digital information/via sociala medier</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skicka typ nyhetsbrev digitalt, många äldre har datorer idag. • Använd Facebook! • Förbättra informationen på nätet via mail/Facebook mm • Att synas i sociala medier • Digital information direkt till personer över 65 år • Ex gruppmail? Facebookgrupp? • En offentlig plattform för kommuninvånarna som är lätt nåbar, typ en App. • Mer informationsblad och på sociala medier • Skicka email till de som önskar information • Via mejl? 	10
<p>Utveckla informationen på kommunens hemsida</p> <ul style="list-style-type: none"> • Att kommunens hemsida är lätt att hitta i, exempelvis krångligt att leta fram bibliotekets tjänster i Coronatider (ex plocka-ihop-böcker- service) • Det skall vara lätt att söka upp information, enkelt och lättöverskådligt. Skall inte behöva gå "långa vägen" för att få veta t.ex. vad man kan erbjuda i aktiviteter i "mitt" område. • En aktuell hemsida • Kommunens hemsida ger god information så det gäller att få fler att använda den. • Inga synpunkter men det är viktigt att hela tiden utveckla hemsidan och göra den användarvänlig - även om man inte är uppväxt med datorer • Hemsidan är ganska bra, även om vissa saker är ganska svåra att hitta. • Kanske en mindre krånglig hemsida, en "direktgång" för äldre, där man lättare kan ta åt sig relevant information. • Kanske upprepade blänkare - som sedan kan hänvisa till hemsida. • Gör sammanställning över all verksamhet som är öppen för alla pensionärer. • Det vore väldigt bra om det fanns en digital plattform som alla aktiviteter gratis, som tar avgifter finns exempelvis på kommunens hemsida nu när tidningen blir allt mer sällsynta vara. Nu är det inte så på kommunsidan. 	10
<p>Användarvänlig och tillgänglig information för alla</p> <ul style="list-style-type: none"> • Använda ett språkbruk som alla kan förstå • Att tänka på alla med olika funktionshinder exempelvis syn, hörsel m.m. • Möt människan där hen är. Försök att anpassa informationen så att den som tar emot den förstår. Många har inte använt datorer, andra ser inte att läsa och några hör inte. Att hitta vägar som når fram ändå är utmaningen. • Jag klarar inte heller av att läsa tidningar på nätet, jag blir bara stressad och okoncentrerad och hoppar över stora delar. • Lättillgänglighet • Vara tydlig, relevant info • Tydlighet! Info ska ske både digitalt och i pappersform • Nå alla 	9

<ul style="list-style-type: none"> Informationen kan gärna vara skriftlig med tanke på att hörsel kan försämrats och att det är lättare att ta del av den i skrift. 	
<p>Datorutbildning och stöd via kommunen kring att använda datorer/internet</p> <ul style="list-style-type: none"> Att fortsätta satsa på att förbättra äldres kunskaper och användning av internet. Att det finns chans till gratis datorhjälp ett par gånger om året. Detta är det nog för många som inte vet. Datakurs för äldre som inte kan någonting på dagtid, att få information hem om det i brevlådan med billigt pris och låna data, även all information hem i brevlådan om allt för 65+ saknar jag. Hjälp och stöd, äldreutbildningar i ämnet Östersund kommun bör på fastställda tider och plats återkommande genomföra IT-utbildningar: t.ex. betalningshjälp. Det finns en arrangemang i södra Sverige med kommuner som ansvarar och genomför utbildningar. Hjälp med dator och internet, finns det när det krånglar i hemmet? 	6
<p>Mer tillgängliga kommuntjänstemän</p> <ul style="list-style-type: none"> Förbättra servicen när man kommer till växeln. Det för mycket info när jag söker någon på kommunen. En direkt kontakt-med den person som tros vill prata med. Svårt med olika tjänstemän (Tillgänglighet) Se till att tjänstemän även arbetar efter 15.00 på fredagar Att den man söker svarar vid kontakt via telefon, mejl eller brev 	6
<p>Bättre information om byggplaner</p> <ul style="list-style-type: none"> Jag vill ha en översiktlig beskrivning vad kommunen planerar innan de bestämmer var det ska bebyggas. Det är nu alldeles för krångligt att hitta tydliga bilder av byggplaner. Nu kommer planer som kallas förslag när det i huvudsak är beslutat. Svårt att veta när och vart kommande projekt i byggnation händer. Inte lättillgängligt och dåligt information. 	2
<p>Utveckla möjligheterna att lämna medborgarförslag</p> <ul style="list-style-type: none"> Krokoms system för medborgarförslag. Inloggning direkt från appen så att man ser tidigare resultat innan man skriver nya åsikter/felanmälan. Exempelvis demokratiportalen borde vara enklare att använda. Borde inte kräva krav på registrering etc. Nån utomstående kan mycket väl komma med bra förslag som ökar trivsel eller spar pengar. 	2
<p>Vet ej/Inget särskilt</p> <ul style="list-style-type: none"> Vet ej Vet ej! Vet ej. Vet inte Vet inte. Alldeles tillräcklig Det finns inget jag saknar eller efterfrågar. Har inget svar Ingen uppfattning Inget särskilt Inget särskilt jag efterfrågat, vid behov tar jag reda på det själv Jag är nöjd som det fungerar idag! Ni är ganska bra redan idag Förbättra vet jag inte. Jag får information genom dagstidningar, radio och TV på lokal nivå. Sedan har vi internet och pensionärsråd och PRO. Digital hjälp finns också. 	19

<ul style="list-style-type: none"> • Kommer inte på något! • Svårt att peka på något specifikt • Inga synpunkter, ni gör ju som ni vill i slutändan ändå • Tycker det fungerar bra. • Söker själv upp den information jag behöver. 	
<p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> • Allt • Först måste man veta vad ni gör angående kommunikation och information. Sedan kan vi kontinuerligt påpeka förbättringar i samråd. Det ska vara enkelt. • Bättre skyltat vid mötesplatserna • Tydliga busslistor, stor text i busskuren • Kampanj mot nedskräpning efterfrågas. All nedskräpning som förbryllar och förstör. Flaskor, pappersförpackningar, hundbajspåsar, klotter lite överallt. Är en styggelse som sammantaget sänker hela ansiktet för Östersund. • Informera nyanlända och migranter vad som gäller/krävs av dem för att accepteras i det nya samhället. Håll Sverige Rent, Kasta inte fimpar och skräp på marken, talar inte i telefon på bussar och allmänna kommunikationer. Andras egendom är deras, inte din! • Lyssna. Aktiva människor protesterar mot somliga dåliga förslag och man bryr sig inte om en allmän opinion. • Personligt engagemang • Politikerna ska lyssna på oss, ge oss bra info samt inte bara ha ett spel för gallerian. De måste visa sig, men bryr sig inte. Dessutom betald även kvällar. Vad får vi pensionärer? Som vanligt ingenting, bara betala för att komma dit och lyssna till tomma ord. • Upprätta kontaktnät eller direkta kanaler till kommunen. Utöver de som sker den formella vägen via olika intresseorganisationer. • Jag är ordförande i en ideell förening. När vi avsåg att ha årsmöte på biblioteket för våra 120 medlemmar: <ol style="list-style-type: none"> 1. Boka lokalen är inte möjligt utan att gå via nätet. Det tog oss ordförande, kassör och sekreterare en och en halv vecka att inkomma med alla uppgifter. 2. När vi sen hade bokad och fått klart med lokal gick jag till biblioteket för att titta på lokalen (ljud, ljus, möblering). Jag möts av en vänlig receptionist som på sin dator slår fram en mailadress för att jag skulle kontakta ansvarig person. Jag blev ställd jag gick därifrån tog bussen till Frösön och tänkte. Här är jag på ort och ställe vilken tur att det var jag som bor på Frösön och inte kassören i Nörsil som åkte in. Men hur långt har digitaliseringen gått och går det för en styrelse som inte har den kunskap inom IT som vi har. Vi är 120 medlemmar i Jämtland, 80 har mejladress men många läser inte mejlen. Skulle dessa som behöver stöd gå till biblioteket? Man tar sig för pannan!! • Fler såna här enkäter - och gärna att man kan besvara enkäten på sin dator. • Lös reklam gäller ej • För min del endast telefon, mobilt, pappersinformation. • Östersunds kommun har ej min mejladress • Om man inte har dator, vad finns då? • Har aldrig fått erbjudande av något slag • Uppdateras adressen för alla kommunens pensionärer? • Jag har inte fått någon information • Jag tar del av den information jag har behov av • Att jag själv om behovet uppstår engagerar mig och kollar vad som finns • Nätet kunde vara bättre, tappar internet ofta. • Jag tycker att alla äldre pensionärer som bor i eget boende men kanske har funderingar på flytt borde kunna läsa i allmänt info var hur boende ser ut, pris osv och tillgång. • Gärna information från Polismyndigheten etc. 	26

• Funderingar: Hur kan äldre få komma till tals? Vilken hänsyn tar man av de med andra åsikter? Kommunikationen... Finns den? Blir den bättre efter den här enkäten? • Ge föreläsningar för pensionärer angående: 1. Bedrägerier mot äldre. 2. Dörrknackare som försöker ta sig in. 3. Var ska vi ha våra plånböcker, telefon. 4. Lära oss att vara misstänksamma. 5. Otäcka telefonförsäljare.	

Bilaga 13 – Förbättringsförslag - Åldrandevänligt Östersund

Har du några förslag på vad som skulle göra Östersunds kommun mer åldrandevänligt?

Svarsalternativ	Antal
<p data-bbox="30 398 177 427">Utemiljöer</p> <ul data-bbox="81 461 1270 2004" style="list-style-type: none"> • Asfalterad gågata • Att snöröjning/skottning och sandning fungerar vintertid. • Att ge möjlighet genom snöröjning och sandning att ta sig fram utomhus även vintertid. • Att se till att alla trottoarkanter vid övergångsställen är rampade. • Att sätta ut parkbänkar och viloplatser i parker och vid promenadstråk. Även se till att det finns plats för rullstolar att stå utan att vara i vägen vid dessa platser. • Att göra det lättare för äldre att gå över övergångsställen utan att behöva springa • Bättre snöröjningar och sandning. • Belysning och underhåll av vägar • Bevara nära skogsdungar för promenader och bygg inte bort den. • Bättre snöröjning på allmänna gångvägar och vid busshållplatser. • Cyklister på gång och cykelvägar - Visa hänsyn, använd ringklocka i god tid när de kör upp bakifrån på ljudlös cykel. Cykla inte inne i centrum • Cyklisters framfart på gångbanor måste stoppas. • Flera bänkar att sitta och vila på. • Fler trottoarer och gångvägar • Fler övergångsställen. • "Gör "vägarna" ut i naturen lättillgängliga istället för att blockera dem! • Bygg inte sönder idrottsplatserna, t.ex. Odenvallen, Fyrvalla, Jägarvallen." • Hålla vägar och trottoarer plogade vintertid (sandad). • Här finns ett tämligen platt område mellan Smedjegatan och äldreboendet på Rådmansgatan som ingen bryr sig om och som används till att rasta hundarna på. Det finns egentligen inte så många lugna parker att tillgå på Frösön så här skulle ett par bänkar, bord och lite blommor muntra upp tillvaron. • Tillgänglighet för alla som har svårt att ta sig fram. • Fler grönområden med bänkar • Framkomliga trottoarer och gångvägar vintertid • För brant att ta sig till kommunhuset ! • Förbättra tillgängligheten på olika ställen i kommunen. • I centrala stan måste sandningen vintertid bli bättre. Dessa vintrar med ishalka kan inte komma som överraskningar längre. Sandningen måste ske tidigt på morgonen, inte starta vid lunchtid. Hinder bli många benbrott. • Mer bänkar att sitta på utomhus • Mer sittplatser ute. • Mer tillgång till toaletter, mer caféer, parker, bänkar, aktiviteter, uteserveringar och innerrestauranger. • Något jag saknat i flera år är bänkar att vila på när jag är ute och går, de är för få. Det uppmanas ju till att röra på sig men man vågar inte gå så långt om man har dåliga ben om man inte vet att det finns möjlighet att sätta sig och vila ibland. Sätta sig på marken går inte för då tar man sig inte upp igen. • Mera grönt i gropen (Stora torget). • Mindre trafik • Ny förbifart Brunflo snarast, inte ens en bra gångbana efter riksvägarna genom byn. • Papperskorgar och fler hundlatrinkorgar! • Sandning	62

- Se till att åtminstone en trottoar är gåbar om vintern. Ta bort parkeringsmöjligheter på Biblioteksgatan, snutten längst ner mot Strandgatan. D.v.s. hela Biblioteksgatan blir förbud mot parkering när det är mycket snö. Gatusnutten där gamla Landbys låg går ju att hålla snöfri, också snutten mellan Köpmansgatan och Strandgatan också snöfri om vintern.
- Snöröjning och sandning av trottoarer som denna vinter varit nästan obefintlig. Sparar många fallolyckor.
- Sittplatser utplacerade på fler ställen. Robusta som inte kan stjälas eller sågas sönder och eldas (t ex Minnesgårde) som borde ha eldningsförbud. Naturområde som kommer brännas ner om detta fortsätter med ansvarlösa som eldar efter hela stranden.
- Ställ i ordning en park på gräsplätten som finns i hörnet Karolinvägen1 och Smedjegatan.
- Säkra gångvägar. På vintern att det sköts så att kan gå med rullator
- Vintertid ska trottoarer vara plogade och sandade, samt bra belysning, bra för alla.
- Eftersom jag bor på Arkivvägen/Kyrkgatan så vore det önskvärt att klassa Kyrkgatan till huvudled så minskas trafikbullret samt att olyckorna i korsningen kommer troligtvis att minska.
- Hänvisa cyklar till rätt ställe. De kör för fort och på trottoarer.
- Återgå till att snöröja gångbanor
- Att ge tillgång till offentliga toaletter.
- Fler allmänna toaletter i centrum.
- Sätt upp 3–4 pissoarer, enkla öppna som Stockholm har, gallerförsedd botten. Folk kommer från landet och inte haft den möjlighet att tömma blåsan, att då fippla med mobiltelefonöppning är svårt. Det finns de som behandlas med urindrivande medel.
- Att vinterstaden i Östersund blir mer sparkvänlig
- Ett inbjudande torg. Sittplatser, viloplatser. Lite varstans. Någon form av mobilt träningsredskap som är anpassat och bra för äldre. T.ex. när man passerar så kan man prova sin balans i olika former. Kanske något bra att lyfta, ryggen osv. Med informationstexter till varje redskap. Enkla anpassade redskap som är mobila och går att flytta när torget är hyrt för annan verksamhet.
- Snygga till Stortorget och gör plats för permanent torghandel med lokal producerat.
- Utbilda cykelfantasterna hur man uppträder på cykelbanorna, trottoarerna och gågator.
- Viktigt att göra området runt Lillsjön till ett ännu mer attraktivt område för motion, promenader, mötesplatser, parkeringsplatser (för liten nu, då många åker bil dit och promenerar), bänkar för vila mm.
- Vintertid är det helt förkastligt att de som snöröjer får använda trottoarerna som upplag. Har genom åren allt för ofta sett personer med rollatorer, barnvagnar, eldriven rullstol och barn som ska gå till skolan får använda samma utrymme som bilarna. det vill säga för att ta sig fram, gå, åka mitt på gatan. Vad ska vi med trottoarer till? Sommartid när ljuset finns är det ok men vintertid när mörkret är får vi gå på bilvägen. Helt uppåt väggarna. Nej, ta bort trottoarerna och bredda gatorna, eller separera helt och hållet gång, cykel och bilvägarna.
- Vintertid att det är snöröjt, sandat. Bänkar att kunna vila på, inte bara i centrum utan även i närområden. Underlätta så det är lätt att ta sig in med rullstolar.
- Vårt fina torg borde nyttjas på något sätt. T.ex. julmarknad, underhållning, modevisning, sommarkul m.m. Den som ansvarar för Östersunds centrum kan möta oss i Lugnvik för idéer och genomförande.
- Välplogade, sandade vägar och trottoarer
- Sommar för äldre: Välskötta grönområden med blommor, bänkar att sitta på i lämplig höjd, varje bänk kopplas samman med ett litet bord. Några planerade utflykter.
- Handikappanpassa centrala stans alla affärsingångar så alla tar sig in.
- Inget förslag, mer konstaterande: Känns otryggt att gå över Frösö bron vid skymning och mörker (Vintertid särskilt). Rädd för rån-överfall och ofredande. Hinder för att besöka teater- bio m.m. Detta begränsar i hög grad att delta i olika aktiviteter.
- Känns osäkert att gå i stan. Har inte polis ett ansvar för detta?
- Separerade gång respektive cykelbanor
- Återställ Björkbackaparken till vad den en gång var nu när Jamtli inte längre har öppen grind.

- Öka tryggheten i staden.
- Ökad trygghet på trottoarer och gångvägar. Vi som går delar utrymme med fler och fler cyklister och rullskidåkare. De blir bara fler och fler. Bör rullskidåkare åka på trottoarerna? Finns det ingen broms på dessa skidor?

Samhällsstöd och service

61

- Att det finns service inom acceptabel närhet.
- Att fixartjänster i hemmet kan erbjudas för en billig penning.
- Att fler som verkligen är intresserade av äldrevård, hamnar på servicehus och har rätt utbildning och attityd, och inte bara ser det som ett genomgångsarbete, för att gå vidare till något som ses som finare, mer utvecklande.
- Att vi som bor utanför centrala Östersund får tillbaka något av allt som tagits ifrån oss. Affärer, bank, post, skolor. Framförallt bostäder. Pensionärlägenheter på markplan eller med hiss. Alla vill inte bo i centrala Östersund.
- Fast personal inom äldrevården
- Att avsluta, eller ha stenhård kontroll av de privata företagen inom äldrevården.
- Att begränsa antalet personer vid besök hos vårdtagare.
- Att det inte är t.ex. 10 olika personer som kommer hem till en om man behöver hjälp och vård i hemmet utan högst 1–2 personal.
- Att hemtjänsten kan organiseras så den hjälpbehövande får så få som möjligt som skall hjälpa till.
- Att ha en utbildad personal, att kunna prata med dem är viktigt. Ska hemtjänsten byte ex en kateter, bör de veta och kunna utföra det, inte säga jag har aldrig sett en sån där så jag kan inte. Hemtjänstpersonal ska inte lukta inpyrd rök, de ska tvätta sig och framförallt ha tid att utföra sysslorna noggrant. Jag har dåliga erfarenheter när maken behövde hjälp och inte olika personal vid varje besök under en dag.
- Att personal i hemtjänst kan svenska, och inte har så bråttom. Om jag behöver ledsagning, vill jag att en personal jag känner följer mig. Inte en vikarie.
- Avskaffa timvikarier ge personalen månadslön istället blir tryggare för alla och dom äldre får bättre omvårdnad.
- Besök till äldre som sitter ensamma och inte kan ta sig till aktiviteter om hen önskar det. Stöd vid promenad utomhus om inte hemtjänsten klarar det.
- Bra äldreomsorg med bra bemanning och även ett bättre boende att flytta till för de som är friska nog.
- Bra, utbildad personal på äldreboende.
- Bättre kvalitet på äldreboende och i hemtjänsten. Det gäller personalen, bättre utbildad personal på äldreboenden. Alla bör vara undersköterskor och det bör finnas en distriktsköterska på varje boende. Arbetet bör ledas av sjuksköterska. Många fel och brister av den medicinska bedömningen, rutiner mm. Idag är det ofta multisjuka som finns på äldreboenden. Gällande både äldreboenden och i hemtjänsten bör det vara färre antal personer som besöker. Det måste gå att ha en personal som går till ett litet antal äldre. Angående vikarier är det troligen lönsamt att ha en viss överkapacitet i form av en personalpool. Mer personligt med hemlagad mat osv.
- Bättre kommunikation mellan de som arbetar i hemtjänst, färdtjänst osv.
- Den dag jag behöver hemtjänst:
  - vill jag ej ha 20 nya ansikten att lära känna. Jobbigt!
  - öka språkinläring för utländskt födda, kan bli missförstånd i sämsta fall.
- Det är inte bra att gamla ska bo ensamma med personal som kommer sex gånger om dagen samt övrig servicepersonal. Dåligt för alla berörda av hemtjänsten.
- Eftersom jag jobbar med äldrevård ser jag mer behov av välutbildad omsorgspersonal ex. undersköterskor, alltså fler händer på SÄBO. Att erbjuda en hand eller massage vid oro, att erbjuda utevistelse dagligen för de som behöver, gärna promenad. Detta funkar inte idag pga. brist på

personal. För dem som bor ensamma och har ex. hemsjukvård är behov av kontinuitet bland hemtjänstpersonal nödvändig för tryggheten.

- En person som följer mig ut på promenad 1 gång i veckan. Billigare hemtjänsttaxa.
- Fasta tjänster, svensktalande
- Färre personal/individer som ger vård och service till enskilda vårdtagare. Bra om den äldre lär känna sin vårdgivare och ha en trygg relation.
- Förbättra i äldreboende när man behöver det. Har fått bra hjälp efter min stroke, men skulle önska att det var en huvudman för vården. Som patient är det lätt att uppleva att man blir "bollad" mellan region och kommun, som en oönskad kostnad.
- Förbättra åldringsvården.
- Gruvar mig om att komma till äldreboende. Bättre ledning och personalschema.
- Ha personal som kan prata svenska, förstår språket och kan soder.
- Har dålig erfarenhet. Hemtjänsten som jag sett nära har inte varit speciellt bra. Boende på ett boende betydligt bättre. Beror på hur mycket hjälp som behövs.
- Har hänt att dem som har hemtjänst får så många olika som kommer, det måste ju kännas otryggt. Se till att det förbättras.
- Hemtjänsten fungerar inte bra.
- Hemtjänst- inte som idag! Det är alldeles för många som kommer och går. Det ska vara några få så att vi lär känna varandra och vara trygga i det.
- Hemtjänsten behöver förbättras tror jag. Många klagar på att alla har för bråttom och många har ingen utbildning och att det kommer för många olika personer som kommer under en vecka.
- Hemtjänsten måste förbättras så att dom som behöver hjälp inte behöver ha så många olika personal.
- Hoppas på att det blir bättre arbetsvillkor för de som jobbar inom äldreboenden, och att det läkare finns att tillgå.
- Ge bättre möjlighet till hemtjänst.
- Genom att hemtjänst och sjukvård har tillgång till munskydd och handskar. Då kan smittospridning bli mindre. Tänk på dom orden.
- Inte så många olika personer som besöker en om man behöver hemtjänst
- I framtiden eller om några år bara, så kanske inte de som är uppvuxna på 60 och 70 talet vill lyssna på dragspelsmusik och äta trist mat, när man hamnar på servicehus.
- I nuläget finns det äldre som inte känner sig ha råd med hemtjänst.
- Kontinuitet av personer som besöker våra hem. Har haft kortare perioder med hjälp. Det kunde komma 4–6 olika personer på en dag. Pojkar som ska hjälpa till i dusch. Skärpning överlag.
- Låt färre människor behöva blandas in när det gäller att serva äldre människor. En modern lösning borde finnas som ökar trivsel och trygghet för de äldre och samtidigt gör arbetet för service/vårdpersonal mer meningsfullt genom förbättrade sociala kontakter med de äldre.
- Lättare och snabbare inflyttning i serviceboende inte utredningar i flera år utan när en person vill flytta.
- Mer utbildad personal inom äldreomsorgen.
- Min högsta önskan är att inte ta in privata företag i äldreomsorgen, samt att befintlig personal ska ha bra utbildning, och att höja statusen på yrket. Brukarna ska kunna kommunicera med personalen. Vore bra om personalen kan aktivera de boende samt att de som kan får komma ut i friska luften oftare. Att det tillförs mer pengar till vården utan att de pengarna kommer i privatans fickor.
- Min mor fick en stroke och blev förlamad. Hon sköttes i hemmet av kommunens äldreomsorg (Körfältet). Detta fungerade inte så jag fick sluta arbeta och sköta min mamma. Under ett år hade hon över 100 personer som skulle sköta henne, mest utbildade vikarier. Körfältet hade under en kort tid fyra olika nya chefer, organisationen var ett kaos. Om ni inte har en bättre åldringsvård idag vill jag inte åldras i Östersunds kommun. Jag har hittills levt hela mitt liv i Östersund.
- Möjlighet att välja äldreboende

- Noga med "personalöversyn" både inom hemsjukvård och på servicehus. Det finns sorgligt nog alltför många som inte är lämpliga att vårda rätt. Men som tur, många är toppen också. Oj så viktigt!!
- När åldern har tagit ut sin rätt (dement och helt omöjligt att klara mig själv) vill jag hitta ett boende med utbildad personal, kopplade till primärvården, god och näringsriktig mat, stort gränsområde/park att ströva runt i, härlig utsikt, underhållning, musik, trevlig sysselsättning (typ simning), lugnt och tryggt.
- Om jag skulle bo kvar och vara beroende av hjälp önskar jag att det kommer 1 max 2 personer inte som nu flera stycken per dag och vecka.
- Det bästa med detta virus är att alla får upp ögonen för hur dåligt äldrevården fungerar.
- Se över hemtjänsten! Det sägs att en person kan ha besök av 10 olika personer i veckan?! Det känns inte tryggt.
- Shoppingakuten är en bra idé, Fortsätt även efter corona. Samma person utför ärenden - Inte som hemtjänsten - olika från gång till gång.
- Små lägenheter efter Attefallshus tillgängliga dagar, veckor efter månadsvis för behov vid t.ex. behandlingar vid sjukdom, svåra vinterförhållanden i hembostaden en period, för stadsbesök lång resväg hem.
- Standarden måste öka överlag. Personal som arbetar med äldre måste vara utbildade
- Tänk på att dagens 70-åringar är som 50-åringar. Rolling Stones på hemmet.
- Uppsökande verksamhet. Jag är 79 år och vältränad, inga sjukdomar, social, men nu har det blivit svårare när min fru lämnade jordelivet.
- Utse kontaktpersoner för varje åldring
- Utöka platser för dementa, över dagen och växelvård.
- Vi äldre måste kunna se framemot åldrandet utan fruktan. Det som skrämmer mig är att den dagen jag behöver hjälp är att det ska komma olika personer att besöka mig. Skräcken 15 personer på två veckor! Det måste gå att lösa så färre personer besöker äldre i hemmet.
- Äldrevården är inte BRA!!

Transporter

- Angående busstrafiken, kanske lite av samma tänk som vi Corona, billiga resor (särskilda-busskort) som gäller vid tid då det är mindre passagerare t.ex. mellan 10–14 för 70+. Samma för parkeringstaxa. Allmänt tänka på särskilda tider, taxor som gäller för 70+. Tänk Corona-bestämmelserna.
- Att låta människor med rollatorer alltid få gå in i mittendörrarna på bussarna. Spar tid för förarna samt minskar risk för fall i buss. Behåll stämplingsmaskinens placering nu.
- Att personer med rollatorer får åka buss gratis och gå in i de bakre dörrarna.
- Billigare bussresor.
- Billigare busstrafik.
- Billigare eller gratis busstider
- Biljetter till olika samfärdstjänster. Förenkla!
- Busstorg och omstigning till alla linjer.
- Bättre priser för pensionärerna inom kollektivtrafiken!
- Busskort 65+, det skulle ge många mycket större frihet.
- Bättre kollektivtrafik
- Bättre busslinjer, vi i delar av nedre Torvalla har längst och bökgast till hållplatser.
- Bättre kollektivtrafik ut mot förorterna.
- Fri bussåkning inom länsgränserna.
- Gratis buss! Se tidigare svar.
- Gratis bussresor.
- Gratis bussåkning för äldre under långtidsresande mitt på dagen.
- Gratis bussåkning
- Gratis lokaltrafik

50

- Flera bussresor för pensionärer
- Fria bussresor. Grunden till att folk engagerar sig, deltar, är att de på ett enkelt sätt kan röra sig, och då är vi tillbaka till busspriserna.
- Fria resor med lokaltrafiken för pensionärer.
- Fria eller billiga priser på bussresor kan stimulera till mer aktiva åldringar. De priserna/gratis behöver inte gälla under högtrafik.
- FRIA BUSSRESOR och fritt inträde på de ställen som kostar. Pengar alltså, inte så konstigt för pensionärer som ska betala helkostnad på halvlön.
- Kontantbetalning på bussar
- Känns krångligt att åka buss då tidtabellerna är digitala och busslinjer ändras. Får lära mig när jag måste!
- Låt pensionärer åka kommunalt gratis eller kraftigt subventionerat och inte bara två timmar mitt på dan.
- Lägre biljettpris på buss (eller gratis) vilket tillämpas på många fler.
- Låt pensionärer åka buss för 100 kr/mån (=Sundsvall) så slipper ni trafik i stan för är det för dyrt att åka buss så tar jag hellre bilen.
- Låt äldre med rollatorer få åka buss gratis. Ungdomar kan gå/busskort bara till de som har lång väg till skolan.
- Lägre priser på kollektivtrafiken.
- Mera bussturer per dag
- Möjlighet att med buss ta sig till aktiviteter eller trevliga områden i kommunen.
- Se punkt 45 - Önskvärt att äldre personer med rullator får resa gratis på stadsbussarna precis som småbarnsföräldrarna med barnvagn får föra det skulle förkorta stopptiden vid hållplatserna.
- Se över om inte gratis bussresor skulle vara ett bra sätt att få ut oss äldre på lite roliga saker.
- Skulle gärna vilja ha kvar busstationen på nuvarande plats.
- Stoppa sabotaget av busstorget! Var ska landsortsbussarna utgå ifrån?
- Tidtabeller i busskurer,
- Tillgängligheten till buss begränsad pga. avstånd till HPL.
- T.ex. underlätta åkning med kollektivtrafiken, fler ringlinjer istället för att ta bort de som finns nu (linje 1/9 som är på förslag?).
- Tätare busstrafik på helger.
- Tex. 2 gratis färdtjänst i månaden även om jag inte har beviljad färdtjänst.
- Vore bra om gamla med rullator kunde kliva på bussen på mitten och åka gratis eller betala där mitt i. Krångligt för många att gå med rullator i gången.
- Önskvärt att få åka gratis buss inom Östersund, för pensionärer.
- Önskvärt att äldre personer med rullator får resa gratis på stadsbussarna precis som småbarnsföräldrarna med barnvagn får göra det skulle förkorta stopptiden vid hållplatserna
- Enklare P-automater, många äldre kan ej med att betala med kort utan vill betala med pengar.
- Det som begränsar mina besök i Östersund centrum är just nu parkering och toabesök.
- Gratis parkering i Östersund.
- Handikapplatser för bil.
- Parkeringsplatser i centrum utan avgifter

Social gemenskap och aktiviteter

- Aktiviteter och träning för pensionärer som inte kostar för mycket. T.ex. gratis inträde i kommunens lokaler och gym.
- Kommunens mötesplatser är öppna på helger
- Besök av personer för en fika/samtal för dem som sitter ensam hemma.
- Bättre information om vad som pågår. spec. aktiviteter ordnade för att underhålla äldre, samarbeta med hälsa, skönhet/mode, IT, bokcirklar, promenadgrupper, med mera.

- Skidskytte, fotboll och stråket/yran i all ära men det vore trevligt om också shower/artister på turné hittar hit ibland.
- Bättre nöjesutbud, idag gäller resor/hotell för allt från event till en kväll på stan!
- En samlingslokal där alla skulle kunna samlas över en kopp kaffe och bara umgås, Kanske även lite andra aktiviteter. Kanske lite underhållning någon gång.
- Ett hus med öppen verksamhet med personal kunnig i data, hantverk, teater, bio, trädgårdsskötsel etc. och de som vill kan hjälpa till.
- Erbjuda olika former av "studiecirklar" i närmiljö i samarbete med föreningar.
- Fler engagemang för äldre
- Fribiljett till Jamtli.
- Fiske är ett viktigt intresse för många äldre som kan utövas oavsett rörlighet, förutsättningar mm. Efterlyser ökat engagemang och satsningar från kommunens sida på området.
- Folk som är arbetslösa eller lediga på annat sätt, kan gärna följa äldre ut på promenad, de som inte klarar det på egen hand, Bara 20 min per dag gör underverk.
- Grupper för promenader.
- Internetkaféet på Biblioteket mycket bra hjälp. Bör fortsätta efter coronapandemin.
- Kanske skapa fler mötesplatser som Prästgatan 58?
- Kaffe- och teresor med buss och då ska bussen ta upp folk där man kan parkera bilen
- Kultur av alla slag är viktigt, tid finns för pensionärer att gå på detta, men kan vara problem med för dyra inträden! men det ska inte "vara för pensionärer" alla ska kunna gå, allt efter det intresse som man har och då blir det inte åldersdiskriminerande. Kan vara bättre att det är rabatt för pensionärer om entrébiljetter är väldigt dyra.
- Mer kreativa aktiviteter och samlingsplatser.
- Många äldre är ensamma, särskilt de med rörelsesvårigheter. Fler gemensamma träffar för att de ska komma ut. Märks att det uppskattas vid träffar med andra människor och fler aktiviteter. Behöver vara något extra för att aktivera äldre, exempelvis Jamtli, Badhusparken, Sporthallen där det ordnas med någon aktivitet.
- Mötesplatser i närområdet (bor i Odenslund)
- Mötesplatser för läsecirklar, samtal, berättande, minnesträning etc. (bor i Lugnvik)
- Större pensionsrabatt för uteaktiviteter ex. längdskidor.
- Träningsgrupper för t.ex. Yoga.
- Vinter för äldre: Aktuella samtalsgrupper och frågestunder, sång även "dementa" kan delta. Berätta om förr, träffar planering och servering av fika, olika områden i olika grupper. Ledare krävs.
- Pensionärscaféer.
- Pensionsrabatter på kommunens anläggningar, Storsjöbadet m.m.
- Överkomliga pensionärpriser när det gäller hälsofrämjande verksamheter så som badhus och gymverksamhet o.s.v.

Bostäder

- Seniorboendet blir för dyrt för många, hyran bör därför sänkas.
- Att det skall finnas pensionärlägenheter, äldreboenden, gruppboenden som har rimlig hyra.
- Balansera hyrorna i seniorboenden. Öka möjligheten till kollektivt boende med egna lägenheter men gemensamma utrymmen. Lönande i längden då man sparar in på hemtjänst då många kan hjälpa varandra. Många skulle klara `sig själva` mycket längre och den dag man behöver mera stöd så är flera samlade på samma ställe=ingen restid för hemtjänst.
- Billigare bostäder.
- Billigare hyror,
- Bra seniorboende till rimliga priser
- Bygg för pensionärer. Små lägenheter i samband med matsal och samlingslokal.

25

- Bygga lägenheter med tillgång till uteplatser för att få komma ut till underhållning, musik, bingo, med mera.
- Bättre äldreomsorg med bättre lägenheter till ett rimligt pris idag tas ut alldeles för höga avgifter idag.
- Det måste byggas trygghetsboenden som inte kostar skjortan. En änka eller änklings måste ha råd att få bo tryggt om man inte vill bo hemma.
- Gamla Försäkringskassan i Odensala skulle vara perfekt att bygga om till äldreboende, bra gångområden, fin innergård, nära till naturen, fin utsikt över Storsjön.
- Fler marklägenheter för 65+ och uppåt, alla aktiviteter som krävs för att man ska trivas, känna sig trygg i sitt boende och inte behöva flytta mer i sitt liv och hjälp om de krävs av mig.
- Flera trygghetsboenden med restaurang, aktiviteter (kyrkan, studieförbund, PRO, SPF osv).
- Fler äldreboenden.
- Fler äldreboenden.
- Fler 65+ bostäder, markplan, hyresrätt, 1:or 2:or med kommunikation för rörliga och inte rörliga personer.
- Lägenheter centralt i mindre storlek då flera är ensamstående.
- Ordna bostäder för rimliga priser (lägenhet)!
- Se till att det finns bostäder, anpassade för äldre, med rimliga hyror med någorlunda centrala lägen.
- Se till att det finns äldreboende i närheten där jag bor nu (bor på Frösön)
- Skulle jag flytta till egen lägenhet i äldreboende är hyran av betydelse får ej vara för hög. Har kommunen bostadsbidrag t.ex. för sådant boende? Gemensamhetsutrymme, matsal, grön trädgård utrymme viktigt.
- Tillgång till mera handikappvänliga bostäder.
- Äldreboende med låga hyror
- Äldreboende där det inte krävs att man är dement eller typiskt handikapp. Motsvarande tidigare ålderdomshem. De ålderdomshem som erbjuds via östersundshem är ett mycket smalt alternativ.
- 1:or och 2:or och billig hyra, alla äldre glöms bort av någon anledning, känns otryggt, önskar förbättring.

Information och kommunikation

- Allt kan inte gå via nätet. Det måste även parallellt finnas pappersinformation möjlighet till telefonkontakt osv.
- Att ringa till kommunen funkar inte! Man ska knappa in enligt en röst. Till slut efter många försök svarar kundtjänst och sedan blir man kopplad till någon som inte svarar. Då får man börja om från början och knappa, knappa, knappa...!
- Ta bort alla telefonsvarare för oss äldre och anställ telefonister så att man får ett vänligt bemötande istället för att behöva lyssna på flera alternativ och knappa sig fram till någon som ändå är upptagen eller inte svarar.
- En folder med telefonnummer och information till kommunens olika avdelningar som innehar kunskap vart jag som gammal ska vända mig.
- Direkt reklam/information till oss - kanske vart 5:e år, för att utreda vilket/vilka behov vi upplever oss ha eller kommer att ha inom den närmsta framtiden. Vi "äldre" kanske då kan sorteras/grupperas in i olika behovsgrupper - inte utifrån ålder utan utifrån möjliga behov (boende, ekonomi, sociala behov, direkta fysiska hjälpinsatser etc.)
- Genom att informera mera.
- Information via radio varje vecka vid speciell tid.
- Info kan skickas ut även manuellt.
- Inga skyltar med grön text.

21

- Jag föreslår att Östersund kommun ger oss information återkommande på fasta tider, dagar och plats således fysisk närvaro.
- Kommunens växel är toppen! De vet allt i regel.
- Mer information
- Mindre digitalisering
- Skicka ut information om vad kommunen kan erbjuda oss gamlingar. Jag kan inte påminna mig att jag har fått sådan.
- Skicka ut en enkät till de äldre om t.ex. var de ska var de ska ringa om de behöver hjälp med något eller behöver hjälpmedel.
- Telefon. Enklare system. Digitalsamhällsutveckling bl.a. 5G går för fort.
- Tillgänglig teknikhjälp, dator, internet.
- Tror inte att vi äldre vet vad som finns, information är svårt när områdena i Östersund är så olika. Men denna Enkät var bra.
- Utbilda de äldre inom IT:
  1. Betala en räkning.
  2. Beställ en biljett tåg, teater, osv.
  3. Kommunicera med omgivning via en surfplatta. osv.
- Vid bygglovsärenden (annonser) ange även gatunamn (vem fan vet var Kopparslagaren ligger...?)
- Önskar ett en människa svarar och kopplar mig dit jag ska!

Arbete, sysselsättning och medborgarinflytande

12

- Att äldre är representerade på något sätt vid beslut som rör byggande och vägar
- Fler äldre i politiken - inrätta äldreombud så information från äldre hanteras/når fram - tydligare samarbete med pensionärsorganisationerna
- Inrätta ett äldreråd dit folk kan vända sig och påtala saker. I vår förening har vi kontaktat alla medlemmar och samtalat om hur de har det under corona. Vi har en stor del äldre äldre och det framkommer ofta att digitaliseringen har kört om och förbi dessa människor. Många hjälpmedel har en synsvag person stor hjälp av, ljudbok, taltidning, videolänk, men man skall kunna hantera en dator eller surfplatta.
- För fem, sex år sedan satt jag med i kommunens brukarråd. Finns det kvar än?
- Lyssna!!
- Prata med de äldre och de som är funktionshindrade
- Respektera kommuninvånarnas vilja-kanske fler folkomröstningar.
- Se till att anställda i kommunen finns i olika åldersgrupper, inte bara folk under 30. Ta vara på jobbsugna över 60 och uppåt.
- Se oss, ta oss på allvar, se oss inte som en belastning utan en resurs.
- Skapa ett äldreråd! Lyssna på äldres synpunkter!
- Större inflytande från de äldre och idéer
- Ta alltid med äldre som remissinstans i nya projekt.

Respekt och social inkludering (icke-diskriminering)

6

- Allmänt vänligt bemötande i samband med dagliga kontakter. Utbilda-lyft fram de viktiga respektfulla-vänliga kontakterna i den grå vardagen. Servicens ansikte rätt igenom med andra ord.
- Bra bemötande till alla äldre.
- Ett vänligt och respektfullt bemötande då jag söker svar på frågor och funderingar. Råd och stöd kommer man långt med.
- Respekt för den enskilda personen
- Se tidigare svar under fråga 34 (om åldersdiskriminering) - Att inte se äldre som en belastning
- Ta tillvara på äldres erfarenhet, lyssna, se, lär

<p>Önskemål om förbättringar kopplat till Region J-H</p> <ul style="list-style-type: none"> Allmän hälsoundersökning från 65 år. Jag hade sannolikt sluppit min stroke 2015 vid 78 års ålder om allmän hälsoundersökning funnits i Jämtlands län. De 3 symtomen, hjärt-flimmer, högt blodtryck och diabetes typ 2 hade upptäckts i god tid och kunnat åtgärdas med medicinering och strokerisken hade minskat. Min ålderdom hade förändrats till det bättre. Att få komma i kontakt med hälsocentralen är en ren katastrof-men det är ju Regionens ansvar förstås! Att hälsovård/hälsocentral finns lättillgängligt. Behöver bli lättare för speciellt äldre att komma i kontakt med HVC. Det är ofta långa tel. köer Inför allmän hälsoundersökning från 65 år. Lättare att få kontakt med typ hälsocentralen som det är nu så är det inte bara att ringa utan man ska trycka på olika alternativ flera gånger inte så lätt alla gånger. Gäller även vid annan hjälp typ bostadsanpassning. Närmare till hälsocentral. Skulle vilja ha en husdoktor Snabbare hantering av att få komma till sjukhuset för att ev. få röntga sig 	<p>9</p>
<p>Vet inte/Är nöjd som det är</p> <ul style="list-style-type: none"> För mig är det bra! För närvarande har jag inga förslag. Då jag inte upplever ngt specifikt behov ännu. För tillfället tycker jag utifrån min situation ser bra ut för tillfället. Har inte funderat på det Har inte varit aktuellt för egen del....än... Inga förslag I nuläget är jag inte med i några aktiviteter för äldre, så jag har svårt att bedöma det Inte i skrivande stund. Jag är positiv Nej Nej ni är ganska bra redan idag Nej! Nej! Jag är så nöjd! Nej. När man är så frisk att man klarar sig själv tänker man inte på någon vård Tror att allt är bra för mig Vet ej Vet inte 	<p>18</p>
<p>Övrigt</p> <ul style="list-style-type: none"> Angående biblioteket skulle jag önska mindre prat (dvs. mkt mobilprat där + "gäng" som är högljudda.) Att ni tar hand om mig då det är dags. Att brevlådor finns utplacerade i alla närområden, Ta upp frågan med Postnord. Bankkontor även utanför Östersund. Benchmarking används det som ett bra verktyg inom Region och Kommun? Om avtal med privata uppdragsgivare skrivs så att de går att följa upp så får kommunens egen verksamhet ett bra jämförelsematerial. Vi slipper diskussioner om miljardvinster och försummelser. Ökad transparens från kommunen blir också positivt möjlig genom egna förändringar eller fortlöpande "Tummen i ögat på de som missköter sig". Borde kunna få muntligt godkännande på uthus etc. för tillbyggnad på egna tomten. Se över avgifter för småsaker, där det går att säga ja direkt. 	<p>45</p>

- Bra ni skickat ut detta. Tack!
- Byt ut ordet brukare mot boende. Brukare har ett negativt förtecken som missbrukare.
- Bygg upp ett förtroende för alla chefer i kommun. Varför skall konsulter i stor utsträckning användas? Går att fransäga sitt eget ansvar? Ta ansvar, undvik långbänkar, följ upp ingångna avtal och skriv avtal som går att följa upp. Hantera våra skattepengar som om de vore era egna. Handskas med ärenden som ett större företag måste handskas med sina problem (inga långbänkar, erkänn att det blev fel och korrigerat).
- Bygg områden dit man kan flytta när man närmar sig pension och barnen har flyttat hemifrån. Där skall man åldras på ett värdigt sätt. God service med nära till vård, mat, umgänge, etc. Gärna integrerat med övriga samhället.
- Bänkar i gallerierna. Hämta kompostpåsar i centrala staden. Era gröna kompostpåsar är rena skiten, dåliga.
- De äldre har nonchalerats, åsidosatts, diskriminerats under allt för lång tid då det är en grupp som inte gapar och skriker på demonstrationer, aktivister som ställer ut skor på torget för bidragsmigranter värnas före andra (prioritering med pengar, pensioner sänks). Fattigpensionärer inga aktivister. Inga ensamsittande pensionärer utan möjlighet att lämna bostaden på hela sommaren. Här har kommunen ett större ansvar än att välkomna ytterligare analfabeter och islamister!
- "Hej gamling" Ge pengar till verksamhet som gagnar oss som gjort att andra som aldrig betalade i skatt bara tar för sig och ges all stöd och hjälp gratis! Orättvist!
- Höj pensionerna, lika lätt att få alla sorts bidrag som nyanlända.
- Fin musik och underhållning passande åldersgruppen (40-talister bland annat). Kontakta Radio Jämtland för att anpassa musikutbudet till den grupp som är hemma mycket, inte har tillgång till andra data/IT-musikutbud. Det skrik som spelas lyssnar inga äldre på. Allt blir sämre för gamla. Ändra på det!
- Fri rollator.
- Får inte ligga på anhöriga att larma om upptrappning i behov av mer hjälp. Måste stämmas av med professionell personal. Ex: Kan ej klara själv att gå ut längre... då skall det läggas till listan om de behov om hjälp som behövs osv.
- Försöka få bort allt "bus" i centrala stan.
- Mer pengar och resurser.
- Utgå från en äldrekonvention
- Starta en sparkfabrik. Modern designtävling innan alla sparkar hamnar på soptippen.
- Inte helt osannolikt att flyttlasset lämnar Ösd.-igen!
- Inga privata utförare inom äldreomsorgen. Nej till Engelska skolan!
- JA! Det är mycket viktigt för oss åldringar att kommunen gör något bra vid exploateringarna av busstorget och Storsjö Strand. Inte en enda fråga om detta! Gör busstorget åldrandevänligt genom att behålla busstrafiken där samt bygg äldreboende där. Bebygg inte en stor yta med ca fem våningar. Bygg ett högt hus med 10–15 våningar på mindre markyta. Bygg inte bort sjöutsikten från Stora kyrkan! Bygg däremot några få höga hus 10–15 våningar vid Storsjö Strand söder om järnvägsstationen! Gärna med ett insprängt äldreboende. Husen skall vara vackra med ljusa fasader och inte likna de nya husen vid Storsjö Strand.
- Jag hoppas att vi får en sammanfattning av enkäten.
- Jag tycker kommunen borde ha folkomröstning när det gäller så viktiga saker för oss boende som t ex byggandet av höghus på Storsjöstrand där vi kommer att missa en för oss ovärderlig utsikt över sjö och fjäll som för Östersund är unikt! Jag tycker att man borde ta hänsyn till alla som protesterat mot både Storsjöstrand och även byggandet på ÖSK:s unika område där man t o m har frångått översiktsplanens anvisningar! Även ett jävsförhållande?! Det är mycket som upprör oss gamla Östersundare när ni yngre kör över både expertis och boende inom områdena som berörs! Detta var ju inte svar på frågan, men jag känner mej så upprörd över allting som sker inom kommunen, så jag kunde inte låta bli att skriva ner mina känslor. Och på frågan har jag inga svar!
- Jag vet bara att om jag inte vill eller kan bo kvar i huset så vill jag helst bo i centrala Östersund och inte i ett hus med bara äldre. Eventuellt kan jag tänka mig att flytta till Skåne för jag har barn både

i Östersund och Skåne. Vart det än blir ska det vara ett bekvämt boende. Vilket boende är ju beroende av hälsoläget.

- Mera stöd till ut-byarna
- Min man dog för fyra år sedan, vi fick den hjälp vi behövde. Alla var jättegulliga, så det är bara rosor.
- Minska skattebördan så slipper ni betala hyresbidrag och övriga bidrag.
- Pandemin påverkar mycket
- Pengar: går snart inte att använda.
- Se till att möjliggöra fortsatt användning av papperspengar.
- Senior hotellnätter om man vill bo över i stan efter någon aktivt till ett reducerat pris.
- Skyddsboendeområden, typ USA pga. nyanländas beteende där många inte kan skilja på mitt och ditt. Stjäl allt som går att ta. Kan inte lämna något innan det är borta. Jobbigt att bära in och låsa in. Trots det inbrott i villor, lägenheter, förråd, bilar etc.
- Som ung arbetade jag inom äldreården och det var roligt! Jag upplevde det som att jag både såg och hörde människan! Många av dessa människor bär jag med mig i mitt hjärta idag! De har berikat mitt liv!
- Sparka alliansen.
- Sänka skatten på mat :-) (vet att det är statligt)
- Tack för en angelägen enkät.
- Träningsanläggningar i centrum
- Tänk coronatider. Hjälpt med matinköp (gratis) enklare arbetsuppgifter i hemmet.
- Var rädd om dom gamla medborgarna som har byggt upp detta samhälle.
- Åldrandevänligt?
- Äldre i olika boenden betalar höga avgifter och hyror till kommunen. De betalar också skatt och förtjänar att kallas boende- inte negativa brukare.
- Öka förtroende för politiker på alla nivåer, kommun, region, stat.